Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monitor schooladvies en doorstroomtoets

2024-2025

april 2026

Samen maken we onderwijs en ontwikkeling mogelijk

Dit rapport is een uitgave van:

Afdeling Informatieproducten
Dienst Uitvoering Onderwijs
Sam Vreeken, Eelco van Aarsen en Daniël van Eck

april 2026

Auteursrechten voorbehouden

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze uitgave berusten bij Dienst Uitvoering Onderwijs of diens licentiegevers. Behoudens de uitzonderingen van de Auteurswet mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Dienst Uitvoering Onderwijs. Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Dienst Uitvoering Onderwijs is niet aansprakelijk voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden in de door haar verstrekte gegevens, al dan niet afkomstig van derden.

Copyright © 2026, Dienst Uitvoering Onderwijs, Nederland, in opdracht van Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 5

1 Inleiding 8

1.1 Over dit rapport **8**
1.2 Leeswijzer **9**

2 School- en toetsadviezen 10

2.1 Samenvatting **10**
2.2 Afzonderlijk definitief advies **12**
2.3 Afzonderlijk definitief advies naar SES **13**
2.4 Definitief advies havo tot en met vwo **14**
2.5 Voorlopig en definitief advies **15**
2.6 Toets- en definitief advies **16**
2.7 Voorlopig en definitief advies naar geslacht **17**
2.8 Toets- en definitief advies naar geslacht **18**
2.9 Definitief advies naar stedelijkheid **19**
2.10 Definitief advies naar geslacht en stedelijkheid **20**
2.11 Definitief advies naar SES **21**
2.12 Definitief advies naar SES en geslacht **22**
2.13 Definitief advies naar herkomst **23**
2.14 Definitief advies naar herkomst en geslacht **24**
2.15 Definitief advies naar herkomst en SES **25**
2.16 Definitief advies spreiding schoolvestigingen **26**

3 Heroverweging en bijstelling 27

3.1 Samenvatting **27**
3.2 Heroverweging en bijstelling **29**
3.3 Heroverweging en bijstelling naar geslacht **30**
3.4 Heroverweging en bijstelling naar voorlopig advies **31**
3.5 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid **32**
3.6 Heroverweging en bijstelling naar herkomst **33**
3.7 Heroverweging en bijstelling naar SES **34**
3.8 Heroverweging naar SES en advies **35**
3.9 Heroverweging naar SES en geslacht **36**
3.10 Heroverweging en bijstelling naar SES en herkomst **37**
3.11 Bijstellingsbereidheid van scholen **38**
3.12 Bijstellingsbereidheid van scholen naar stedelijkheid **39**

4 Plaatsing voortgezet onderwijs 40

4.1 Samenvatting **40**
4.2 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo **42**
4.3 Plaats in het derde leerjaar van vo **43**
4.4 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar geslacht **44**
4.5 Plaats in het derde leerjaar van vo naar geslacht **45**
4.6 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar stedelijkheid **46**
4.7 Plaats in het derde leerjaar van vo naar stedelijkheid **47**
4.8 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar herkomst **48**
4.9 Plaats in het derde leerjaar van vo naar herkomst **49**
4.10 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar SES **50**
4.11 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES **51**
4.12 Doorstroom van leerlingen met dubbele adviezen naar SES **52**

A Bijlage 53

A.1 Afzonderlijk definitief advies **53**
A.2 Afzonderlijk definitief advies naar SES **54**
A.3 Voorlopig en definitief advies **56**
A.4 Toets- en definitief advies **57**
A.5 Voorlopig en definitief advies naar geslacht **58**
A.6 Toets- en definitief advies naar geslacht **60**
A.7 Definitief advies naar stedelijkheid **61**
A.8 Definitief advies naar stedelijkheid en geslacht **62**
A.9 Definitief advies naar SES **64**
A.10 Definitief advies naar SES en geslacht **65**
A.11 Definitief advies naar herkomst leerling **66**
A.12 Definitief advies naar herkomst en geslacht **67**
A.13 Definitief advies naar herkomst en SES **69**
A.14 Definitief advies spreiding schoolvestigingen **71**
A.15 Heroverweging en bijstelling **72**
A.16 Heroverweging en bijstelling naar geslacht **73**
A.17 Heroverweging en bijstelling naar voorlopig advies **74**
A.18 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid **75**
A.19 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid en geslacht **77**
A.20 Heroverweging en bijstelling naar herkomst **80**
A.21 Heroverweging en bijstelling naar herkomst en geslacht **81**
A.22 Heroverweging en bijstelling naar SES **83**
A.23 Heroverweging en bijstelling naar SES en voorlopig advies **84**
A.24 Heroverweging en bijstelling naar SES en geslacht **88**
A.25 Heroverweging en bijstelling naar SES en herkomst **89**
A.26 Aantal vestigingen naar percentage heroverweging: bijstellingsbereidheid **91**
A.27 Aantal vestigingen zonder bijstelling naar heroverweging **92**
A.28 Aantal vestigingen zonder bijstelling naar heroverweging naar stedelijkheid **93**
A.29 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo **96**
A.30 Plaats in het derde leerjaar van vo **97**
A.31 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar geslacht **98**
A.32 Plaats in het derde leerjaar van vo naar geslacht **100**
A.33 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar stedelijkheid **102**
A.34 Plaats in het derde leerjaar van vo naar stedelijkheid **104**
A.35 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar herkomst **107**
A.36 Plaats in het derde leerjaar van vo naar herkomst **109**
A.37 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar SES **112**
A.38 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES **114**
A.39 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES bij dubbele adviezen **117**

B Extra bijlage: “Niet-bijstellen” 118

B.1 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar aantal heroverweging **118**
B.2 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar denominatie **119**
B.3 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar stedelijkheid **120**
B.4 Aantal vestigingen met nul bijstellingen per bestuur en gemeente **121**

Managementsamenvatting

Dit is het zesde rapport binnen monitoringsonderzoek dat startte naar aanleiding van het wegvallen van de doorstroomtoets (voorheen: eindtoets) in 2020, als gevolg van de scholensluitingen tijdens de coronapandemie. Aanvankelijk was het doel van dit onderzoek de leerlingen te monitoren die door het wegvallen van de doorstroomtoets waren geraakt. Daarnaast dient het als monitoringsonderzoek om ontwikkelingen rond schooladvisering en doorstroom naar en in het vo bij te houden.

In het eerste rapport[1] (2021) was de overkoepelende conclusie dat het wegvallen van de doorstroomtoets in 2019-2020 een impact had op zowel de schooladvisering als de instroom in het vo. De gemiddelde definitieve adviezen waren namelijk lager dan in de schooljaren ervoor en ook het niveau van instroom in het vo was gemiddeld genomen iets lager. Het tweede rapport[2] (2022) concludeerde dat in schooljaar 2020-2021 deze waardes weer herstelden tot het niveau van vóór de coronapandemie of zelfs iets hoger, ondanks de schoolsluitingen waar ook deze leerlingen mee te maken hebben gehad. In het derde rapport[3] (2023) was te zien dat er het schooljaar daarop (2021-2022) weinig was veranderd ten opzichte van het vorige schooljaar (2020-2021). In het rapport van 2024[4] en 2025[5] zagen we een behoorlijke stijging in het percentage leerlingen dat in het derde leerjaar van het vo onder hun advies terecht kwam. Dit wordt mogelijk veroorzaakt door de toename in het aantal dubbele adviezen, waardoor leerlingen hoe dan ook niet *precies* op het definitieve advies terecht kunnen komen. Dit is dus niet per se een zorgelijke ontwikkeling. Om hier beter rekening mee te houden, beschouwen we in deze rapportage van 2026 leerlingen met en dubbel advies die later op één van de niveaus uitkomen dan ook als 'op niveau'. In deze editie van de monitor hebben we een aantal extra analyses uitgevoerd naar 'kruispunten' van kenmerken (bijvoorbeeld herkomst en SES tezamen). Andere onderdelen zijn daarvoor geschrapt of uitsluitend in de bijlage benoemd.

In onderhavige rapportage springen een aantal zaken in het oog:

Algemeen

De hoogte van definitieve schooladviezen is na het eerste coronajaar 2019/2020 betrekkelijk constant; het percentage leerlingen met een definitief schooladvies havo tot en met vwo schommelt tussen de 48% en 49%. Het percentage voorlopige adviezen havo tot en met vwo ligt daar in de meeste jaren twee procentpunt onder (46% á 47%), met uitzondering van het eerste jaar van de doorstroomtoets waar de definitieve adviezen 3 procentpunt hoger lagen dan de voorlopige. Wel is er een daling van toetsadviezen havo/vwo en vwo (van 37% naar 32%).

Sinds de invoering van de doorstroomtoets stellen scholen adviezen veel vaker bij als leerlingen op de doorstroomtoets hoger scoren dan hun voorlopig schooladvies (meer dan 70% in plaats van onder de 30%). Dit is in lijn met de nieuwe wetgeving die scholen verplicht om het voorlopige advies bij te stellen zolang dit niet in strijd is met het belang van de leerling. Wel is dit percentage in 2024/25 lager (71%) dan in het eerste jaar van de doorstroomtoets (76%). Op het totaal bezien, krijgt 20% van de leerlingen een definitief schooladvies dat hoger is dan het voorlopig advies; in het eerste jaar van de doorstroomtoets was dat 24% en in de jaren daarvoor rond de 10%.

Net als in eerdere metingen zien we dat scholen in meer stedelijke gebieden vaker definitieve schooladviezen havo tot en met vwo geven (53% in zeer sterk

[1] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2021. *Rapport Wegvallen Eindtoets 2020*. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/12/10/bijlage-1-rapport-wegvallen-eindtoets

[2] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2022. *Rapport Wegvallen Eindtoets 2021*. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/12/09/rapport-wegvallen-eindtoets-en-verplichte-schoolsluitingen-2020-2021

[3] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2023. *Rapport Wegvallen Eindtoets 2022*. https://duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/wegvallen-eindtoets.jsp

[4] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2024. *Schooladviezen en doorstroomtoetsen 2022-2023*. https://duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/schooladvies-en-doorstroomtoetsen.jsp

[5] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2025. *Schooladviezen en doorstroomtoetsen 2023-2024*. https://duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/schooladvies-en-doorstroomtoetsen.jsp

stedelijk gebied ten opzichte van 49% en 44% in minder stedelijke gebied) en veel vaker overgaan tot bijstelling dan scholen in minder stedelijk gebied (83% ten opzichte van 72% en 63%). Daar staat tegenover dat leerlingen in de meer stedelijke gebieden minder vaak in aanmerking komen voor een bijstelling. Het netto effect hiervan is dat in elk van de gebieden (naar stedelijkheid) zo'n 20% van de leerlingen een definitief advies krijgt dat hoger ligt dan het voorlopige schooladvies. Ten opzichte van vóór de doorstroomtoets komt het vaker voor dat scholen alle of een ruime meerderheid van de adviezen bijstellen als de toets daar aanleiding toe geeft (58% en 50% in de twee meest recente schooljaren ten opzichte van 8%-9% daarvoor). Andersom komt het minder vaak voor dat zij het advies in een minderheid van de gevallen (bijna) nooit bijstellen (16% en 18% sinds de doorstroomtoets, 62% en 61% daarvoor). In deze rapportage beschouwen we leerlingen met en dubbel advies die later op één van de niveaus uitkomen dan ook als 'op niveau'. Met deze nieuwe blik stijgt het percentage leerlingen dat in het vo 'volgens verwachting' doorstroomt ten opzichte van eerdere rapportages. Doordat we deze analyse met terugwerkende kracht uitvoeren, ontstaan evenwel geen kunstmatige trendbreuken. Het percentage leerlingen dat na drie jaar gelijk aan het definitief schooladvies is doorgestroomd schommelt tussen de 71% en 72%.

Herkomst en sociaal economische status

Het percentage definitief advies havo tot en met vwo hangt sterk samen met het risico op onbenut potentieel van de leerling (de achterstandsscore zoals berekend door het CBS). In deze rapportage noemen we dit sociaal economische status (SES). Leerlingen uit de lage SES-groep krijgen drie keer minder vaak een advies havo tot met en vwo dan leerlingen met hoge SES (25% versus 80%). Deze verschillen zijn veruit het grootst van alle uitsplitsingen die we maken in dit rapport. De kans op een definitief advies enkelvoudig vwo valt daarbinnen extra op; leerlingen met een hoge SES hebben een meer dan zes keer zo grote kans op een dergelijk advies dan leerlingen met een groot risico op onbenut potentieel. Leerlingen uit de lage SES-groep scoren relatief vaak hoger op de doorstroomtoets dan aanvankelijk geadviseerd (38% versus 28% en 14% bij de gemiddelde en hoge SES-groep). Hierbij zit wel een belangrijke nuance die samenhangt met het feit dat de verschillende SES-groepen ook verschillen in de voorlopige schooladviezen die ze krijgen. Als we kijken *per elk afzonderlijk voorlopig schooladvies* zijn de verschillen tussen SES-groepen veel kleiner of zijn er geen verschillen. Als voorbeeld: van leerlingen met voorlopig schooladvies havo/vwo haalt 14% een toetsscore op enkelvoudig vwo-niveau (en komt dus voor een bijstelling in aanmerking); dit geldt zowel voor leerlingen uit de lage SES-groep als voor de hoge SES-groep. Maar omdat relatief veel leerlingen uit de lage SES-groep een voorlopig schooladvies krijgen op het (beroepsgericht) vmbo (waar leerlingen uit elke SES-groep vaker hoger scoren op de doorstroomtoets dan hun schooladvies) komen zij vaker in aanmerking voor een bijstelling dan leerlingen uit de hoge SES-groep, die relatief vaak al een voorlopig advies vwo hebben (waar het per definitie niet mogelijk is om hoger te scoren op de toets). Meerdere effecten werken hierbij op elkaar door: leerlingen met een lage SES (grootste risico op onbenut potentieel) maken mede door hun omgeving minder kans om op de basisschool op cognitief gebied hoog te presteren. Zij komen daardoor minder vaak in aanmerking voor een meer theoretisch voorlopig schooladvies, en krijgen relatief vaak een schooladvies binnen het beroepsgericht vmbo. Doordat leerlingen met een voorlopig schooladvies in het beroepsgericht vmbo vaak hoger scoren dan geadviseerd, komen zij relatief vaak in aanmerking voor een bijstelling.

We zien verschillen in definitieve adviezen tussen leerlingen uit Nederland (die het vaakst een havo tot en met vwo-advies krijgen), Europa of buiten Europa, waar dit het minst vaak voorkomt. Maar die verschillen verdwijnen (grotendeels) als we voor elk van drie herkomstgroepen afzonderlijk kijken naar verschillen tussen SES-groepen. Zo krijgen leerlingen van buiten Europa uit een hoge SES-groep vrijwel net zo vaak een havo tot en met vwo-advies als hoge-SES leerlingen met een Europese of Nederlandse herkomst.

Ook in de doorstroom van leerlingen naar het voortgezet onderwijs zien we een samenloop van herkomst en SES. Leerlingen met een herkomst van buiten Europa (8% ten opzichte van 6% leerlingen met een Europese of Nederlandse herkomst) en leerlingen met een lage SES (12% ten opzichte van 9% en 7% bij leerlingen met een gemiddelde en hoge SES) hebben van de groepen de

hoogste kans om boven hun advies te komen na drie jaar. Zij scoren op de doorstroomtoets ook vaker hoger dan hun voorlopig schooladvies zoals hierboven al genoemd. Tegelijkertijd hebben leerlingen met lage SES ook de grootste kans om lager uit te komen en te doubleren (samen 21%, in vergelijking met leerlingen met gemiddelde SES: 16% en hoge SES: 9%). Als we inzoomen op leerlingen met een dubbel schooladvies zien we dat leerlingen uit de hoge SES-groep duidelijk vaker aan de bovenkant van dit advies uitkomen (of verder opstromen) (51% ten opzichte van 43% en 41% bij leerlingen met gemiddelde en lage SES). Leerlingen uit de lagere SES groepen stromen juist vaker door naar de laagste van beide onderwijstypen (of stromen nog verder); 47% in vergelijking met 36% bij leerlingen uit de hoge SES-groep.

Jongens en meiden

Sinds de coronapandemie zien we dat jongens vaker dan meiden een definitief advies havo tot en met vwo krijgen, waar de verschillen voor die tijd beperkter waren. Inmiddels krijgt 50% van de jongens en 47% van de meiden een dergelijk schooladvies. Eind 2025 heeft DUO een verdiepend onderzoek[6] gepubliceerd naar de verschillen tussen jongens en meiden in adviezen en doorstroom met als kernuitkomst dat de de gevonden verschillen niet te verklaren zijn door prestaties op de doorstroomtoets, niet geconcentreerd zijn op specifieke scholen, en dat meiden in hun verdere doorstroom in het vervolgonderwijs vaker in havo tot en met vwo terechtkomen dan hun schooladviezen aangeven. Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de data tot en met 2023/24. De data in het jaar dat we nu in deze rapportage beschrijven, liggen nog steeds in diezelfde lijn. Sterker, de afstand tussen jongens en meiden in voorlopige en definitieve adviezen havo tot en met vwo is nog wat verder toegenomen (inmiddels 3,7 procentpunt in het voorlopig advies, en 3,4 procentpunt in het definitief advies).

[6] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2025. *Verschil in schooladvies tussen jongens en meiden: Meiden op achterstand*. https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/verschil-in-schooladvies-tussen-jongens-en-meiden.jsp

Impact van het systeem van bijstellen op verschillende groepen samengevat

Het aandeel leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoort dan hun voorlopig schooladvies daalt sinds 2020 gestaag van 37% tot circa 28% in 2024-2025. Leerlingen die relatief vaak hoger scoren dan vooraf ingeschat (percentages 2024/25) zijn:

- Leerlingen met voorlopig schooladvies vmbo basisberoepsgerichte leerweg (93%) (vmbo bb) of algemener: leerlingen met een voorlopig advies in het beroepsgericht vmbo (bb tot en met basisberoepsgerichte leerweg (kb)) (61%);
- Leerling met een lage SES (38%);
- Leerlingen op scholen in niet tot weinig stedelijk gebied (32%), en daarbinnen meiden net wat vaker (34%);
- Leerlingen met een herkomst van buiten Europa (31%), en daarbinnen meiden net wat vaker (32%).

Van de leerlingen die hoger scoorden dan verwacht in het voorlopig schooladvies, kreeg het afgelopen jaar 71% een bijgesteld advies. De volgende groepen leerlingen kregen in die gevallen relatief vaak hun advies bijgesteld:

- Leerlingen met een voorlopig schooladvies bb/kb, kb/gt, en tl/havo (88% of meer);
- Leerlingen op scholen in zeer sterk stedelijk gebied (83%);
- Leerlingen met een hoge SES (80%), en daarbinnen jongens (81%) en leerlingen met een niet-Nederlandse herkomst (85%) wat vaker;
- Leerlingen met een herkomst van buiten Europa (81%) en Europa (78%).

Beide tezamen vormen het (netto) effect van percentage leerlingen dat daadwerkelijk een hoger definitief schooladvies krijgt dan het voorlopige advies. De verschillen tussen groepen zijn het grootst bij:

- Leerlingen met voorlopig schooladvies vmbo bb (60%) ten opzichte van andere adviezen waar 40%, 30% of rond de 10% een bijstelling krijgt;
- Leerlingen met een lage SES (28%) ten opzichte van 21% en 18% bij andere SES-groepen;
- Leerlingen met een herkomst van buiten Europa (28%) ten opzichte van 19% en 12% bij andere herkomstgroepen.

1 Inleiding

1.1 Over dit rapport

De doorstroomtoets (voorheen: eindtoets) is een belangrijk markeermoment voor de leerlingen in het basisonderwijs. Jarenlang was de uitslag van de toets bepalend voor plaatsing in het voortgezet onderwijs (hierna: vo). Sinds schooljaar 2014-2015 is daarvoor het door de leerkracht gegeven voorlopige advies leidend en wordt de doorstroomtoets ingezet als objectief tweede gegeven bij het voorlopige advies. Tot en met schooljaar 2022-2023 gold dat indien het toetsadvies hoger uitviel dan het voorlopige advies, het voorlopige advies van een leerling moest worden heroverwogen[7]. Op basis hiervan kon het voorlopige advies bijgesteld worden. Het eindresultaat of definitieve advies voor de leerling was dan het herziene advies, of het voorlopige advies wanneer ervoor werd gekozen het advies niet te herzien. Als het toetsadvies lager uitvalt dan het voorlopige advies, is het niet mogelijk om het voorlopige advies naar beneden bij te stellen. Dan blijft het voorlopige advies het eindresultaat voor de leerling.

Vanaf schooljaar 2023-2024 is de bijstelling van het voorlopige advies verplicht, als de toets hiertoe aanleiding geeft. De school kan hiervan (gedeeltelijk) afwijken als een bijstelling niet in het belang van de leerling is. De school moet dit dan motiveren.

Dit rapport is het zesde onderzoek binnen monitoringsonderzoek dat is gestart naar aanleiding van het wegvallen van de doorstroomtoets in schooljaar 2019-2020. In dit rapport worden de resultaten van groep 8-leerlingen in schooljaar 2024-2025 vergeleken met de resultaten van eerdere schooljaren. Vanwege de coronapandemie zijn in schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 de basisscholen meerdere weken gesloten geweest. Mede daarom is besloten om de doorstroomtoets van schooljaar 2019-2020 te laten vervallen. Door het vergelijken van de resultaten sinds 2022-2023 met eerdere schooljaren, wordt bekeken of en in welke mate de verplichte schoolsluitingen en het wegvallen van de doorstroomtoets in 2019-2020 een effect hebben gehad op de adviezen van leerlingen en doorstroom in het voortgezet onderwijs. Daarnaast bekijkt dit onderzoek ontwikkelingen rond schooladvisering, bijvoorbeeld als het gaat om leerlingen die op de doorstroomtoets hoger scoren dan het voorlopig schooladvies (heroverwegingen) en bijstellingen (waar het voorlopig schooladvies daadwerkelijk is aangepast), en plaatsing in het vo. Deze ontwikkelingen worden bekeken voor diverse groepen leerlingen, onderverdeeld in geslacht, stedelijkheid, herkomst en onderwijsachterstandsscore als indicator voor de sociaal economische status (SES) van de leerlingen.

Uitleg SES / achterstandsscore / risico op onbenut potentieel

In opdracht van het ministerie van OCW heeft het CBS een model ontwikkeld dat onderwijsachterstanden verklaart. Een onderwijsachterstand wordt hierbij gedefinieerd als de situatie waarbij leerlingen door een ongunstige economische, sociale of culturele omgeving slechter presteren op school dan ze bij een gunstigere situatie zouden kunnen. Korter gezegd: onbenut potentieel.

Dit model maakt gebruik van gegevens over het opleidingsniveau en land van herkomst van de ouders, de verblijfsduur van de moeder in Nederland, of ouders in de schuldsanering zitten en wat het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders van leerlingen op school is. Samen met de gemeten intelligentie van kinderen verklaren deze omgevingskenmerken ruim 41 procent van de verschillen in scores van leerlingen.[^cbs_publicatie]

Op basis van deze gegevens berekent het CBS voor elke leerling een onderwijsachterstandsscore. Vanwege de privacygevoeligheid worden deze gegevens niet op individueel niveau gepubliceerd of aan de school verstrekt. De gegevens kunnen door CBS wel gepseudonimiseerd beschikbaar worden gesteld aan onderzoekers op de beveiligde CBS Microdata-omgeving. Op schoolniveau worden de uitkomsten van dit model wel gepubliceerd en

[7] De termen ‘hoger’ en ‘lager’ ten aanzien van school- en toetsadviezen worden in dit rapport gebruikt om aan te sluiten bij bestaande wet- en regelgeving, maar duiden niet op een waardeoordeel.

worden door het ministerie van OCW sinds 2019 gebruikt om de scholen met het grootste risico op onbenut potentieel extra te bekostigen. De scholen kunnen hiermee maatregelen nemen om te compenseren voor de verwachte achterstand (dus de kansen te geven die ze in een andere economische, sociale of culturele omgeving zouden hebben).

In dit onderzoek maken we gebruik van de onderwijsachterstandsscore van individuele leerlingen als achtergrondkenmerk. We verdelen de leerlingen hierbij in drie groepen: leerlingen met lage SES (15%), leerlingen met gemiddelde SES (70%) en leerlingen met hoge SES. We gebruiken de term SES omwille van de leesbaarheid, en omdat de zwaarst meewegende onderliggende gegevens een indicatie geven van de sociaal economische status (SES) van de leerling. Feitelijk gaat het echter om het geschatte risico dat er bij een leerling omwille van diens (thuis)omgeving niet uit komt 'wat er in zit': risico op onbenut potentieel.

De populatie voor dit onderzoek bestaat uit leerlingen in het primair onderwijs van schooljaar 2016-2017 tot en met 2024-2025. De focus van het onderzoek ligt op de schooljaren 2019-2020 t/m 2024-2025. Het gaat hierbij in zowel het primair als in het voortgezet onderwijs om leerlingen met een hoofdinschrijving; leerlingen met een geldige inschrijving op peildatum 1 oktober. Ook is in dit onderzoek alleen naar leerlingen uit het regulier basisonderwijs gekeken (en dus niet uit het speciaal (basis)onderwijs). Alleen de uitslagen en adviezen van leerlingen uit leerjaar 8 en die een voorlopig advies hebben dat niet ‘onbekend’ is, zijn meegeteld.

Het definitieve advies voor een leerling is het voorlopige advies, tenzij er sprake is van een bijgesteld advies. Een uitzondering hierop zijn de adviezen die zijn bijgesteld hoewel de toets hier zuiver gezien geen aanleiding toe gaf; als een leerling een toetsadvies heeft dat lager is dan of gelijk is aan het voorlopige advies, of als voor een leerling geen toetsresultaat geregistreerd is. In die gevallen wordt het bijgestelde advies voor dit onderzoek ‘teruggezet’ naar het voorlopige advies.

Bij het kijken naar heroverwegingen en bijstellingen worden nog extra selecties gedaan. Resultaten van leerlingen met een ontheffing die toch de toets hebben gemaakt (waarvan het resultaat niet meetelt voor het schoolgemiddelde), worden niet meegeteld in dit onderzoek. Ook worden de gegevens van leerlingen die geen toetsuitslag hebben niet meegeteld in het onderzoek.

1.2 Leeswijzer

Dit rapport is verdeeld in vier hoofdstukken. In hoofdstuk 2 worden de resultaten getoond van het onderzoek naar de schooladviezen en specifiek daarbinnen de indicator het percentage leerlingen dat havo tot en met vwo advies krijgt.
In hoofdstuk 3 tonen we de ontwikkelingen en bijzonderheden rond heroverwegingen en bijstellingen.
In hoofdstuk 4 geven we de resultaten weer over plaatsing in het eerste en derde jaar in het vo.

Resultaten van analyses die omwille van de leesbaarheid niet in de hoofdtekst zijn opgenomen zijn te vinden in bijlage A.

2 School- en toetsadviezen

2.1 Samenvatting

Inleiding

Door de coronapandemie zijn basisscholen in maart 2020 gesloten geweest; deels overlappend met de periode dat de eindtoets normaliter zou plaatsvinden. Daarom is besloten de doorstroomtoets binnen het primair onderwijs (po) te laten vervallen in schooljaar 2019-2020. Scholen hebben sindsdien periodes gekend van sluiting, maar de eindtoets/doorstroomtoets is wel doorgegaan vanaf schooljaar 2020-2021. Ook is er sinds schooljaar 2023-2024 nieuwe wetgeving. In dit rapport is te zien wat voor effect dat heeft op de verschillende uitsplitsingen.

Om verschillen in schooladvisering tussen groepen te kunnen bekijken, vergelijken we in de meeste analyses in dit hoofdstuk telkens de verhouding (ratio) tussen het percentage leerlingen dat een *havo tot en met vwo advies* heeft behaald ten opzichte van het percentage leerlingen dat een *pro tot en met vmbo g(t)* advies heeft gehaald. De keuze voor het percentage havo tot en met vwo advies, ten opzichte van de andere adviezen (bijvoorbeeld vmbo) is geen inhoudelijke keuze. Er is enkel gekozen om het percentage leerlingen met een havo tot en met vwo advies te gebruiken om een referentiewaarde te hebben bij het maken van vergelijkingen en het tonen van trends.

Uitleg havo tot en met vwo benchmark

In dit rapport vergelijken we verschillende groepen leerlingen met elkaar in relatie tot het behaalde voorlopige én definitieve schooladvies. Het gaat om groepen uitgesplitst op basis van geslacht, regio, herkomst en risico op onbenut potentieel (in dit rapport sociaaleconomische status, SES). De relatie tot het behaalde schooladvies laten we zien met behulp van een 'benchmark'.
Deze benchmark bestaat uit het percentage leerlingen dat een havo tot en met vwo advies heeft behaald. Dus leerlingen met een advies havo, havo/vwo of vwo. Dit percentage geeft alleen een breuklijn aan, er wordt in het rapport niet enkel ingezoomd op deze groep leerlingen. Het rapport kijkt naar álle leerlingen. Een bepaald percentage van de leerlingen behaalt een advies pro tot en met vmbo-t/havo en een ander percentage leerlingen behaalt een havo tot en met vwo advies. We maken deze opsplitsing om te kijken of groepen van elkaar verschillen en of er verschillen zijn per jaar.
Bijvoorbeeld: halen leerlingen in stedelijke regio's vaker een havo tot en met vwo advies dan minder stedelijke regio's? Of: krijgen meer leerlingen dit schooljaar een havo tot en met vwo advies ten opzichte van vorig jaar?

Conclusies

De hoogte van advisering is vergelijkbaar met vorig jaar maar het aandeel toetsadviezen havo/vwo tot en met vwo daalt licht door.

De gegeven schooladviezen zijn over de laatste twee jaar vrij constant. Wel verschillen deze twee jaren van voorgaande jaren, doordat er inmiddels vaker dubbele adviezen worden gegeven. Het netto effect daarvan is dat iets meer leerlingen een meer theoretisch schooladvies krijgen dan daarvoor en minder vaak een praktisch schooladvies. Het aandeel leerlingen met een definitief schooladvies havo tot en met vwo is de laatste jaren ook betrekkelijk stabiel (rond 48% á 49%). Waar we in 2023/24 een groter verschil zagen tussen de percentages *voorlopig* advies havo tot en met vwo en *definitief* advies havo tot en met vwo dan daarvoor (2,8 procentpunt), zien we in het meest recente jaar weer een afname van het onderlinge verschil (2,3 procentpunt). In het hoofdstuk over bijstellingen gaan we hier dieper op in. In de toetsadviezen zien we een verdere daling in het percentage leerlingen met een toetsadvies havo/vwo of vwo.

Leerlingen met een lage SES behalen nog steeds minder vaak een definitief advies havo tot en met vwo

Het percentage definitief advies havo tot en met vwo hangt zeer sterk samen met het risico op onbenut potentieel van de leerling (onze indeling van de achterstandsscore zoals berekend door het CBS, hierna sociaal economische

status: SES). Leerlingen met een lage SES behalen veel minder vaak een definitief advies havo tot en met vwo. Het gaat om een groot verschil: leerlingen met een een hoge SES hebben 80% kans om een definitief advies havo tot en met vwo te halen, dit is voor leerlingen met een lage SES slechts 25%. Deze verschillen zijn veruit het grootst van alle uitsplitsingen die worden gemaakt in dit rapport. Binnen de groep leerlingen met een advies havo tot en met vwo zien we met name een uitschieter in advies vwo; leerlingen met een hoge SES hebben een meer dan zes keer zo grote kans op een dergelijk advies.

Leerlingen met een herkomst van buiten Europa behalen minder vaak een (definitief) advies havo tot en met vwo, meiden daarbinnen het minst.

Bij leerlingen met een herkomst uit Nederland en de rest van Europa ligt het percentage behaald (definitief) advies havo tot en met vwo dicht bij elkaar, afgezien van het meest recente jaar. Leerlingen met een herkomst van buiten Europa blijven echter nog flink achter, zij hebben ongeveer 40% kans om een definitief advies havo tot en met vwo te halen. Terwijl dit voor andere leerlingen rond de 50% ligt. Bij elk van de groepen lopen de schooladviezen van meiden achter op die van jongens, maar dit verschil is in de laatste meting het grootst bij meiden met een niet-Europese herkomst.

Als we kijken *per elk afzonderlijke SES-groep* zijn de verschillen tussen herkomstgroepen veel kleiner of zijn er geen verschillen. Zo krijgen leerlingen van buiten Europa uit de hoge SES-groep vrijwel net zo vaak een havo tot en met vwo-advies als hoge-SES leerlingen met een Europese of Nederlandse herkomst. Het feit dat leerlingen met een niet-Europese achtergrond achterblijven in percentage havo tot en met vwo komt vooral omdat er in die groep relatief veel leerlingen zitten met een lage SES. Leerlingen met een lage SES met een Nederlandse herkomst blijven achter bij vergelijkbare groepen met een herkomst van buiten Nederland. Dit is in lijn met eerdere onderzoeken naar onderwijsachterstandenbeleid.

Meiden hebben een lager percentage voorlopig en definitief schooladvies havo tot en met vwo dan jongens

Meiden hebben ten opzichte van jongens een achterstand in het voorlopig advies; zij krijgen minder vaak een voorlopig advies havo tot en met vwo (44% ten opzichte van 48% bij jongens). Op de doorstroomtoets scoren ze iets minder vaak havo/vwo of vwo dan jongens (31% ten opzichte van 33%). Door de uitslag van de toets worden de verschillen tussen meiden en jongens wel iets gecompenseerd, waardoor de verschillen tussen meiden en jongens iets kleiner zijn in het definitieve advies (47% ten opzichte van 50%) dan in het voorlopige advies. Maar er blijven nog steeds verschillen zichtbaar. De achterstand van meiden ten opzichte van jongens blijven we ook consequent zien als we kijken binnen groepen leerlingen naar SES, en voor het grootste deel ook naar herkomst. Eind 2025 heeft DUO aanvullend onderzoek[8] gepubliceerd naar de verschillen in advisering tussen jongens en meiden op basis van de data tot en met 2023/2024. We stellen nu vast dat de verschillen ook in de meting van 2024/2025 continueren.

De verschillen in percentages definitief advies havo tot en met vwo per mate van stedelijkheid zijn stabiel gebleven

Regio's met een hoge mate van stedelijkheid hebben een hoger percentage definitief advies havo tot en met vwo (53%) dan regio's met een lage mate van stedelijkheid (44%). Deze trend en onderlinge verschillen zijn stabiel over tijd.

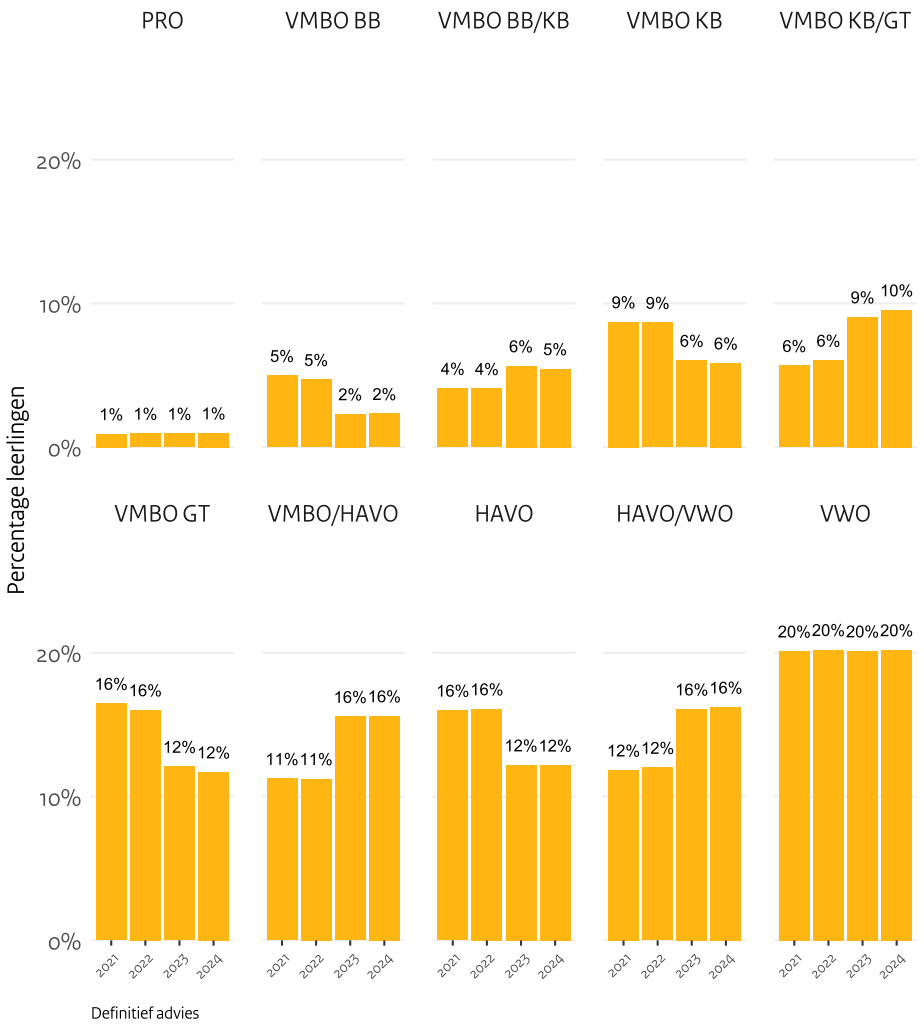
[8] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2025. *Verschil in schooladvies tussen jongens en meiden: Meiden op achterstand*. https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/verschil-in-schooladvies-tussen-jongens-en-meiden.jsp

2.2 Afzonderlijk definitief advies

In dit hoofdstuk gaan we in op de trend en ontwikkeling van school- en toetsadviezen. We kijken daarbij naar het voorlopig schooladvies, het definitief schooladvies en de hoogte van het toetsadvies.

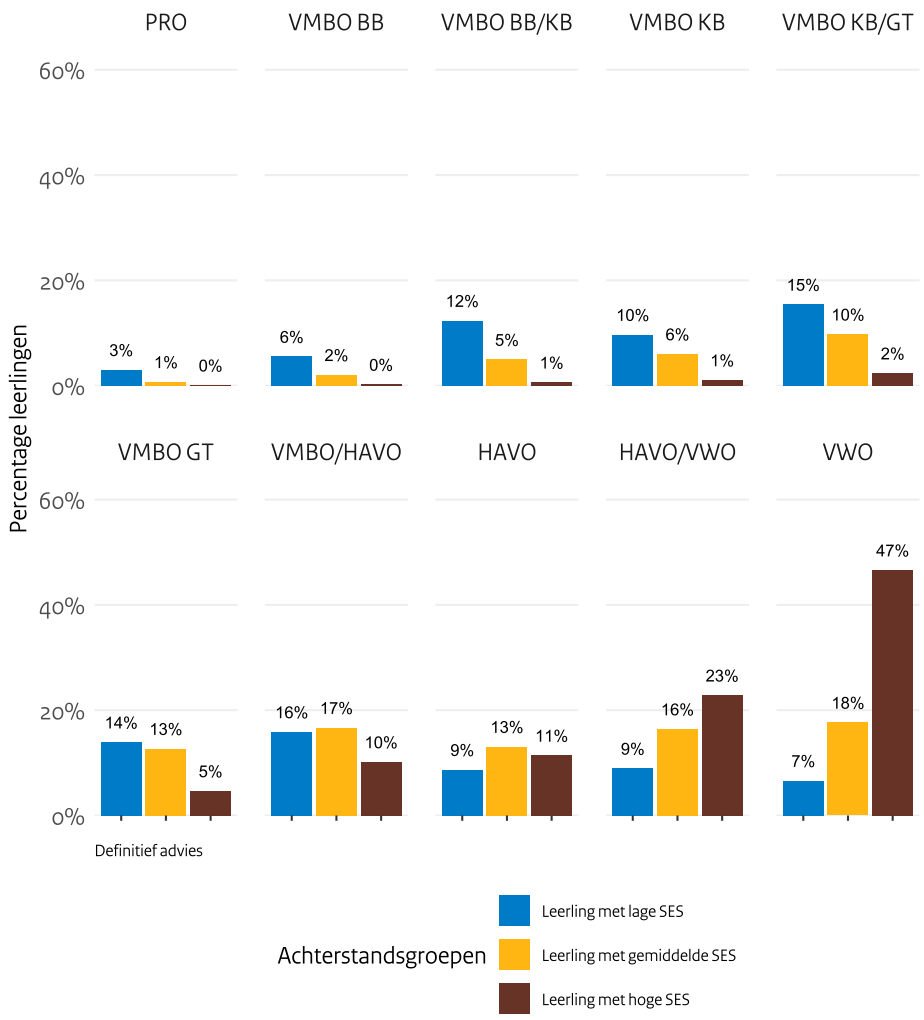
In onderstaande grafiek is vanaf schooljaar 2020-2021 een uitsplitsing gemaakt naar definitieve schooladviezen. Per categorie definitief advies is het percentage leerlingen te zien dat dit advies heeft gekregen. We zien dat de laatste twee schooljaren de gegeven definitieve adviezen constant zijn. Deze jaren verschillen wel met eerdere jaren is het feit dat veel meer leerlingen een dubbel advies hebben gekregen in plaats van een enkel advies. Het effect hiervan is dat het algehele niveau van adviezen wat meer is opgeschoven van praktisch naar theoretisch. We zien hierin de doorwerking van de nieuwe wetgeving sinds 2023-2024, die scholen verplicht om het voorlopige advies bij te stellen zolang dit niet in strijd is met het belang van de leerling. Aangezien toetsadviezen bijna altijd dubbele adviezen zijn, is het logisch dat we meer dubbele adviezen zien.

Om op een overzichtelijke manier in te gaan op trends en uitsplitsingen kijken we in de rest van dit onderzoek naar de benchmark leerlingen met school- of toetsadvies havo, havo/vwo of vwo. In het blauwe kader aan het begin van dit onderzoek leggen we dit nader uit.

Figuur 2.1: Percentage leerlingen per definitief advies, zie ook Bijlage A.1

2.3 Afzonderlijk definitief advies naar SES

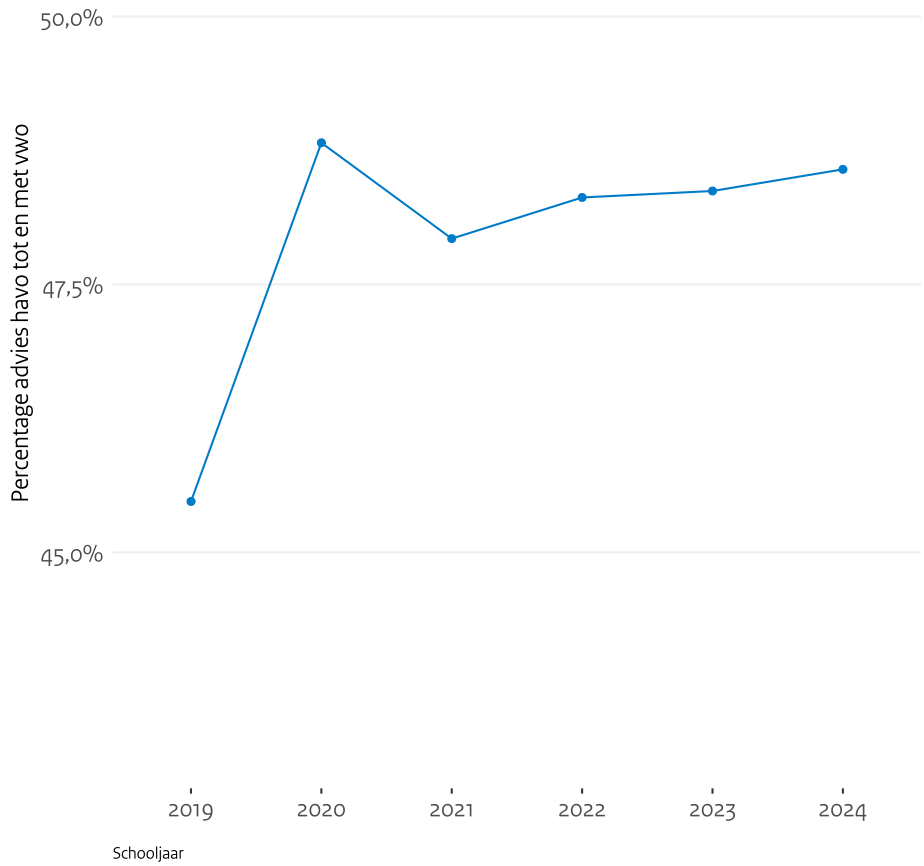
Figuur 2.2: Percentage leerlingen per definitief advies in het laatste jaar gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling, zie ook Bijlage A.2

De voorgaande figuur laat de definitieve schooladviezen zien in schooljaar 2024/2025 uitgesplitst naar sociaal economische status (SES). Hiervoor hebben we de onderwijsscore gebruikt die door het CBS wordt berekend als indicator voor het risico op onbenut potentieel. We zien dat leerlingen met het grootste risico op onbenut potentieel vaker dan leerlingen met minder risico (gemiddelde SES en hoge SES) een schooladvies voor een praktisch onderwijssoort krijgen, terwijl met name de leerling met hoge SES vaker richting de theoretische onderwijssoorten worden geadviseerd. Met name bij adviezen vwo is dit verschil groot; bij havisten liggen de percentages juist dicht bij elkaar.

Verderop in dit hoofdstuk kijken we dieper naar de verschillen tussen deze groepen, waarbij we ook trends in beeld brengen.

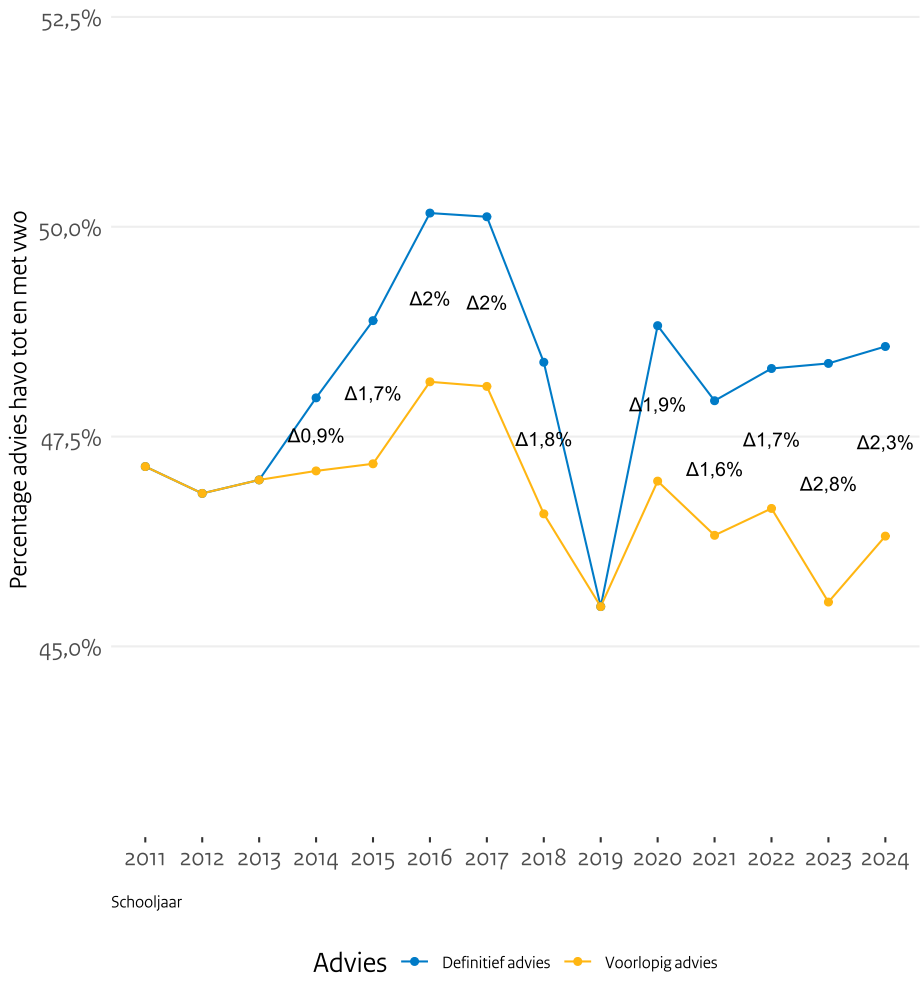
2.4 Definitief advies havo tot en met vwo

De figuur op de volgende pagina laat zien dat over de jaren heen het percentage leerlingen met een definitief advies havo tot en met vwo vrij stabiel is gebleven. Grote uitzondering hierop is het schooljaar 2019-2020, waar het percentage leerlingen met een dergelijk definitief advies fors lager lag. In dit schooljaar werden geen toetsen gemaakt en werden dus geen adviezen bijgesteld. Daarna heeft het percentage leerlingen met een definitief advies havo tot en met vwo zich weer hersteld tot het oude niveau waarbij het jaarlijks slechts licht lijkt te fluctueren. Dit patroon wordt nog duidelijker zichtbaar als we met een meer langetermijnperspectief kijken, zoals op de volgende pagina.

Figuur 2.3: Percentage definitief advies havo tot en met vwo per schooljaar, zie ook Bijlage A.3

2.5 Voorlopig en definitief advies

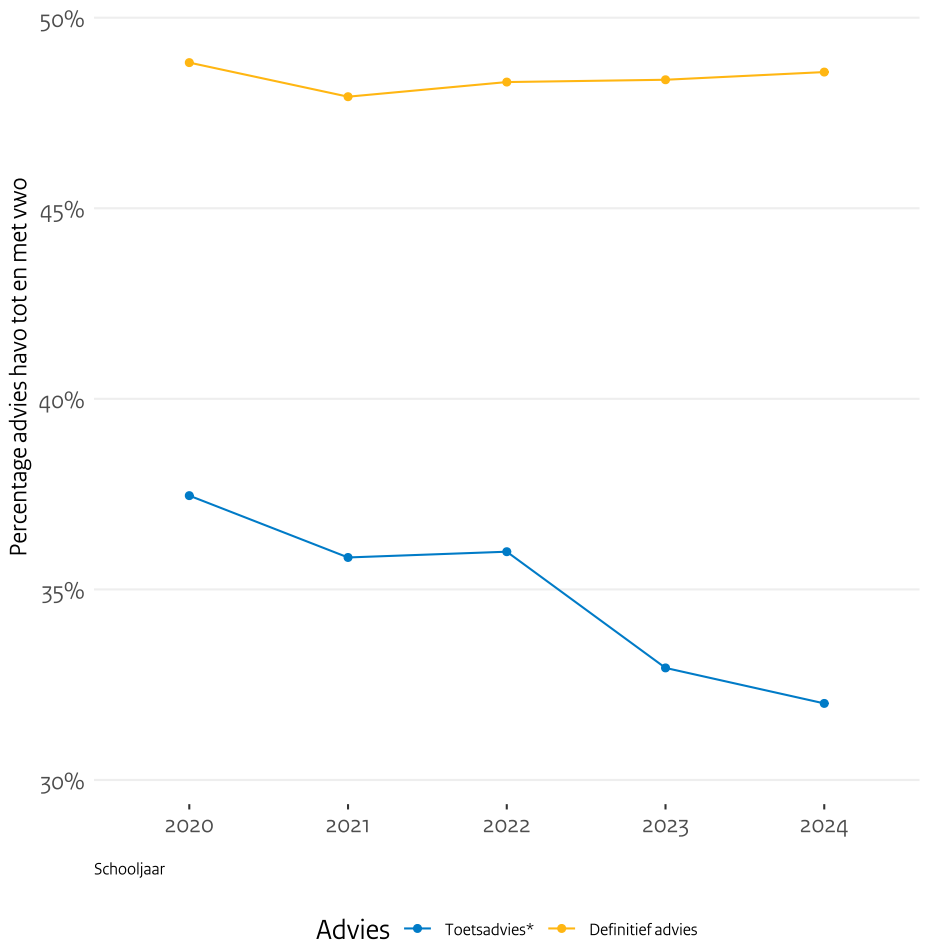

Figuur 2.4: Percentage voorlopig en definitief advies havo tot en met vwo per schooljaar, zie ook Bijlage A.3

In voorgaande grafiek zijn de percentages leerlingen met een advies havo tot en met vwo als benchmark te zien op basis van zowel het voorlopige advies voorafgaand aan de doorstroomtoets als het definitieve advies ná de toets. In de eerste jaren sinds de invoering van de Wet Eindtoets PO (en daarmee de mogelijkheid tot bijstellen van het schooladvies) in 2013/14 zien we een stijging van de voorlopige schooladvies, en een nog wat sterkere stijging van de definitieve adviezen. Daarmee nam het verschil (delta, aangegeven met een driehoekje in de figuur) tussen voorlopig en definitief advies aanvankelijk jaarlijks toe.

In schooljaar 2018/2019 werd zowel in de voorlopige als definitieve adviezen minder vaak een advies havo tot en met vwo gegeven, wat nog verder doorzette in het eerste jaar van de coronapandemie in 2019-2020. Doordat toen de eindtoets niet is afgenomen, ontbrak ook de mogelijkheid tot bijstelling. Hierdoor is het definitieve advies fors lager dan daarvoor. In het schooljaar 2020-2021 herstelt dit zich weer en is het verschil tussen definitief en voorlopig advies ook weer net zo groot als in schooljaar 2018-2019. Het voorlopige advies is in schooljaar 2020-2021 zelfs iets hoger dan schooljaar 2018-2019; een mogelijke verklaring is dat veel scholen de oproep tot kansrijk adviseren hebben opgevolgd. In de jaren daarna zien we een licht schommelend verloop van de voorlopige advisering, met een heel lichte stijging van het percentage definitieve adviezen havo tot en met vwo. Met name in schooljaar 2023-2024 was er een aanzienlijk verschil tussen de voorlopig en definitieve advisering. Hierin is de beleidswijziging te zien waarin het advies voortaan verplicht moet worden bijgesteld tenzij dit niet in het belang van de leerling wordt geacht. In het meest recente schooljaar (2024-2025) is de afstand tussen percentages havo tot en met vwo advies in het voorlopig en definitief advies weer wat teruggelopen tot 2,3 procentpunt.

2.6 Toets- en definitief advies

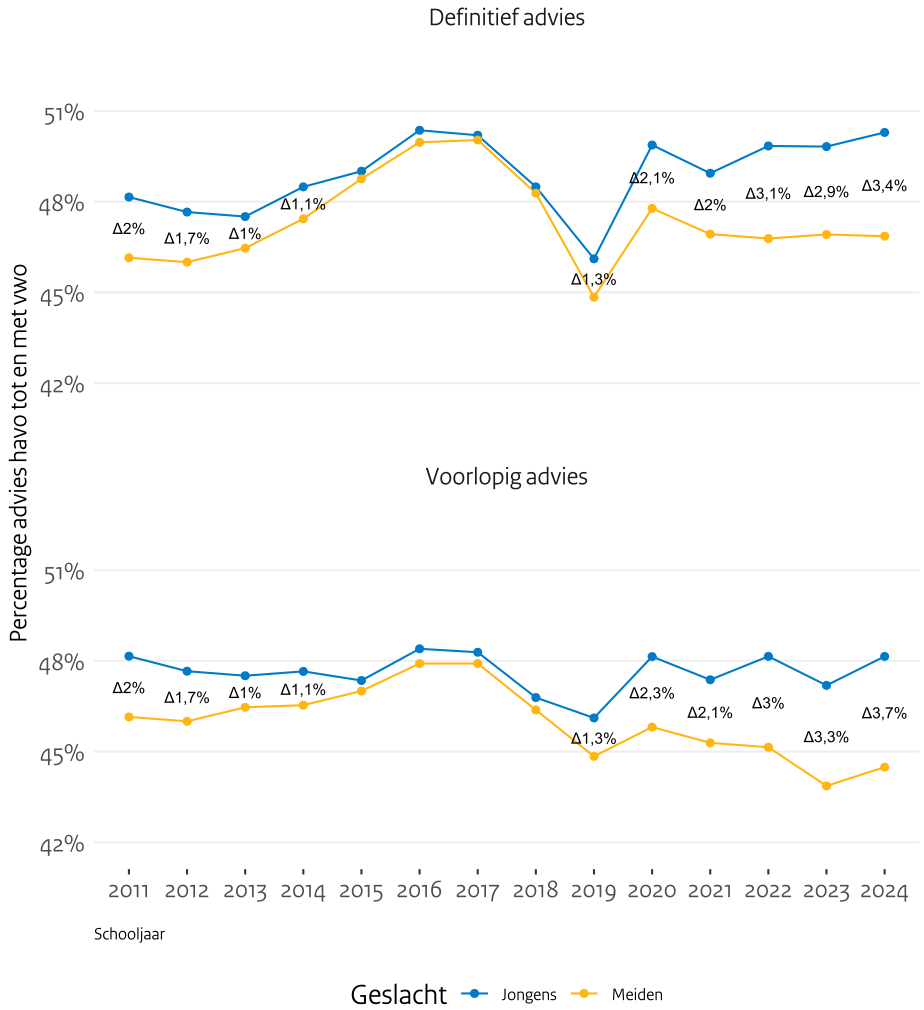
Figuur 2.5: Percentage toets en definitief advies havo tot en met vwo per schooljaar, zie ook Bijlage A.4

Dubbele toetsadviezen

Sinds 2018 worden uitsluitend nog dubbele toetsadviezen gegeven (behalve het vwo advies). Dit betekent dat de toetsadvies categorieën als volgt zijn: pro/vmbo bb, vmbo bb/vmbo kb, vmbo kb/vmbo gt, vmbo gt/havo, havo/vwo en vwo. Wanneer gekeken wordt naar het benchmark percentage havo tot en met vwo toetsadviezen, vallen alleen de adviescategorieën havo/vwo en vwo hierin. Terwijl bij de definitieve adviezen ook de groep met een havo advies hierin valt. Dus bijvoorbeeld het percentage leerlingen met een havo advies is 15%. Die 15% wordt wel meegenomen bij voorlopige schooladviezen en definitieve schooladviezen, maar niet bij de toetsadviezen. Oftewel bijvoorbeeld definitief advies havo is 15%, definitief advies havo-vwo is 15% en definitief advies vwo is 15%. Hiermee kom je op een totaal van 45% havo tot en met vwo adviezen. Stel dat bij de toetsadviezen het om dezelfde percentages gaat hebben we dus alleen toetsadvies havo-vwo (15%) en vwo (15%) waardoor het totaal op 30% uitkomt. Dit zorgt ervoor dat het percentage leerlingen met een toetsadvies havo tot en met vwo veel lager is dan het percentage leerlingen met een definitief advies havo tot en met vwo. Dit betekent dus niet per se dat leerlingen veel hogere schooladviezen krijgen, dan op basis van de toets gerechtvaardigd zou zijn.

In voorgaande grafiek geven we de ontwikkeling van het definitieve advies en het toetsadvies weer. Zoals in het toelichtingskader te lezen is, kunnen toetsadviezen en schooladviezen niet een-op-een met elkaar worden vergeleken; bij de leerlingen met een schooladvies havo tot en met vwo zitten bijvoorbeeld ook veel leerlingen met een toetsadvies vmbo-tl/havo die niet in onze benchmark voor schooladvies havo tot en met vwo vallen. Toch kan de *trend* van beide lijnen inzicht geven. Zo zien we dat de daling in toetsadviezen havo/vwo en vwo doorzet, terwijl het aandeel leerlingen met definitief schooladvies havo tot en met vwo licht stijgt.

2.7 Voorlopig en definitief advies naar geslacht

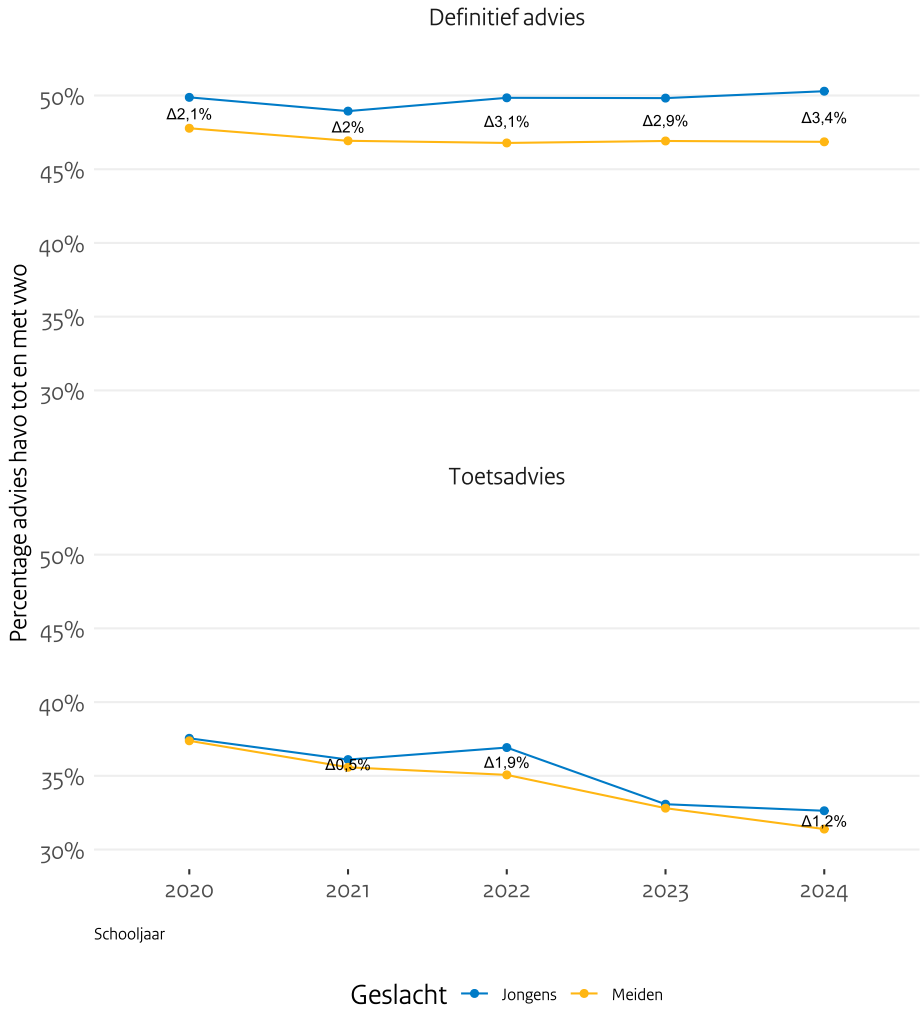
Figuur 2.6: Percentage voorlopig en definitief advies havo tot en met vwo naar geslacht, zie ook Bijlage A.5

Voorgaande grafiek laat het voorlopig en definitief advies zien, maar dan uitgesplitst naar geslacht. Sinds schooljaar 2019/2020 zien we daarin een opvallend patroon. Waar in de periode voorafgaand aan dat jaar jongens en meiden vergelijkbare voorlopige en definitieve adviezen krijgen, zien we sindsdien aanzienlijke verschillen. Meiden krijgen minder vaak voorlopige schooladviezen havo tot en met vwo dan jongens, en dit verschil wordt na het maken van de doorstroomtoets en bijstellen van de definitieve adviezen maar ten dele getemperd. In 2025 (met de uitkomsten tot en met de doorstroomtoets van 2023/2024) heeft DUO Informatieproducten een verdiepend onderzoek uitgevoerd naar dit verschijnsel[9] met als kernuitkomst dat de verschillen in de definitieve adviezen niet te verklaren zijn doordat meiden minder hoog zouden scoren op de doorstroomtoets, dat de verschillen tussen jongens en meiden niet geconcentreerd zijn op specifieke scholen, en dat meiden in hun verdere doorstroom in het vervolgonderwijs vaker in havo tot en met vwo terechtkomen dan hun schooladviezen aangeven.

In de resultaten van 2024/2025 zien we dat de verschillen in advisering tussen jongens en meiden eerder groter dan kleiner zijn geworden.

[9] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2025. *Verschil in schooladvies tussen jongens en meiden.* https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/verschil-in-schooladvies-tussen-jongens-en-meiden.jsp

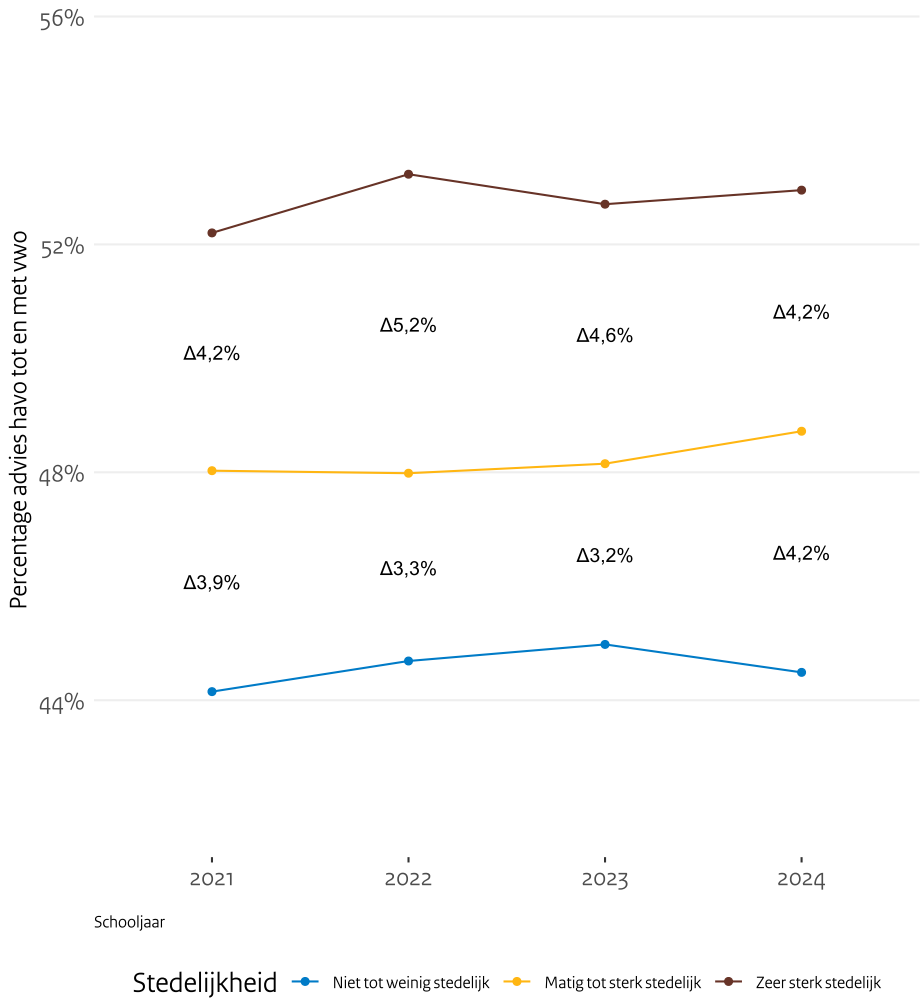
2.8 Toets- en definitief advies naar geslacht

Figuur 2.7: Percentage toets- en definitief advies havo tot en met vwo naar geslacht, zie ook Bijlage A.6

Voorgaande grafiek laat het benchmark percentage toets- en definitief advies havo tot en met vwo zien, uitgesplitst naar geslacht. In de figuur is te zien dat het percentage havo tot en met vwo toetsadviezen in de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 ongeveer gelijk is tussen jongens en meiden. Wat opvalt is dat in 2022-2023 het percentage havo tot en met vwo toetsadvies bij jongens licht is gestegen, en bij meiden iets is gedaald. Het verschil tussen jongens en meiden is daarmee opgelopen van 0,5 procentpunt in schooljaar 2021-2022 tot 1,9 procentpunt in 2022-2023. Sindsdien zien we bij zowel jongens als meiden een dalend percentage toetsadviezen havo/vwo en vwo. In vergelijking met het definitieve advies, zijn de verschillen bij de toetsadviezen kleiner en kunnen dus niet (geheel) verklaren waarom de verschillen bij het definitieve advies zo hoog zijn. Er zou hier sprake kunnen zijn van onderadvisering, omdat het er op lijkt dat leerlingen met een gelijk toetsresultaat geen gelijk advies krijgen.

2.9 Definitief advies naar stedelijkheid

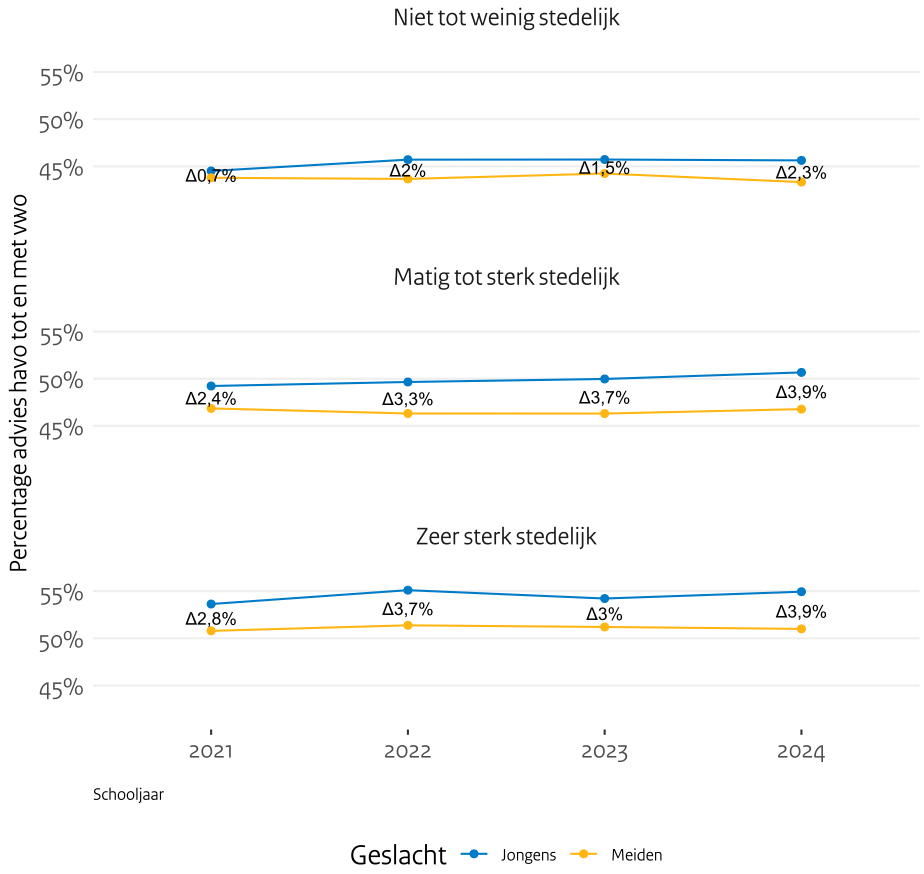

Figuur 2.8: Percentage definitief advies havo tot en met vwo naar mate van stedelijkheid gebaseerd op locatie van de schoolvestiging, zie ook Bijlage A.7

Voorgaande figuur toont het benchmark percentage definitief advies havo tot en met vwo, uitgesplitst naar stedelijkheid op basis van de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Over de jaren heen is de algehele trend redelijk stabiel, met uitzondering van schooljaar 2019-2020 waarin de coronapandemie speelde. Regio's met een hoge mate van stedelijkheid hebben een hoger percentage definitief advies havo tot en met vwo dan regio's met een lage mate van stedelijkheid. De verschillen tussen de regio's over de jaren heen is echter ook relatief stabiel. Wel zien we dat de groepen niet tot weinig stedelijk en matig tot sterk stedelijk iets hogere percentages halen na een terugval in schooljaar 2021-2022. De percentages voor scholen in zeer sterk stedelijk gebied zijn het meest wisselvallig van jaar tot jaar, maar over het algemeen vrij stabiel. In het laatste jaar zien we dat scholen in matig to sterk stedelijke gemeenten in advisering wat meer gaan lijken op scholen in sterk stedelijke regio's. In het laatste jaar zien we een lichte daling bij scholen in niet tot weinig stedelijk gebied, waardoor het verschil met de andere regio's nu groter is dan in de afgelopen jaren.

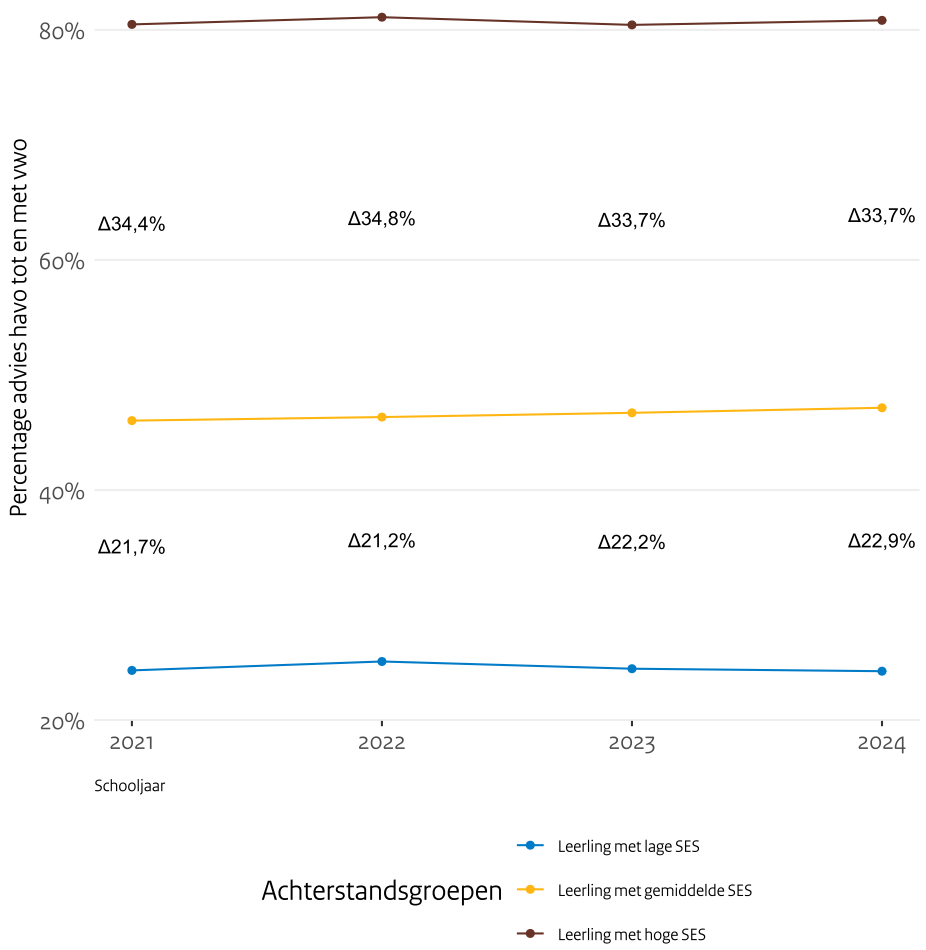
2.10 Definitief advies naar geslacht en stedelijkheid

Figuur 2.9: Percentage definitief advies havo tot en met vwo naar geslacht en mate van stedelijkheid gebaseerd op locatie van de schoolvestiging, zie ook Bijlage A.8

We zien een gelijkwaardige trend bij het percentage definitief advies havo tot en met vwo, uitgesplitst naar geslacht en stedelijkheid. Dit wil zeggen dat de trend 'hoe stedelijker het gebied, hoe hoger het definitieve benchmark percentage havo tot en met vwo advies', geldt voor zowel jongens als meiden. Wel is het verschil tussen jongens en meiden bij niet tot weinig stedelijke gebieden veel kleiner dan bij matig tot sterk stedelijke gebieden en zeer sterk stedelijke gebieden. Meiden worden dus vaker onderschat in meer stedelijke gebieden.

2.11 Definitief advies naar SES

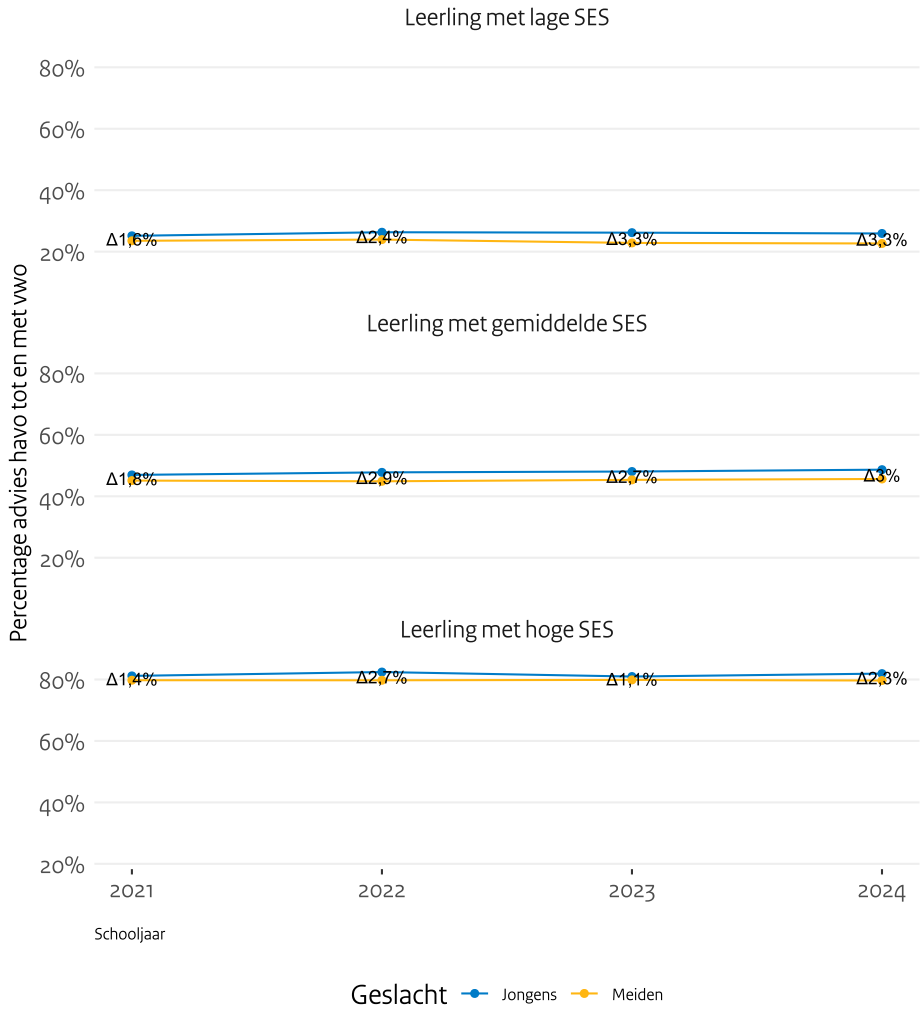

Figuur 2.10: Percentage definitief advies havo tot en met vwo per groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling, zie ook Bijlage A.9

In voorgaande figuur is te zien dat leerlingen uit verschillende SES-groepen sterk verschillen in het percentage definitief advies havo tot en met vwo dat de leerling krijgt. Hoe lager de SES (dus hoe groter risico op onbenut potentieel), hoe minder vaak krijgen leerlingen een advies havo tot met vwo, en andersom.

Van de leerlingen met een hoge SES krijgt ruim 80% een definitief schooladvies havo tot en met vwo. Terwijl voor leerlingen met een gemiddelde SES dit voor minder dan de helft van de leerlingen geldt en voor minder dan een kwart van de leerlingen met lage SES. In vergelijking met de andere grafieken in dit rapport, zoals de uitsplitsingen naar geslacht, en stedelijkheid, zijn de verschillen tussen de verschillende SES categorieën veruit het grootst. Van de onderzochte aspecten geeft SES de grootste onderlinge verschillen tussen groepen. Dat is ook te verwachten, aangezien de indeling in SES in dit onderzoek is gebaseerd op het risico op onbenut potentieel als gevolg van economische, sociale of culturele omgeving (zie kader in paragraaf 1.1).

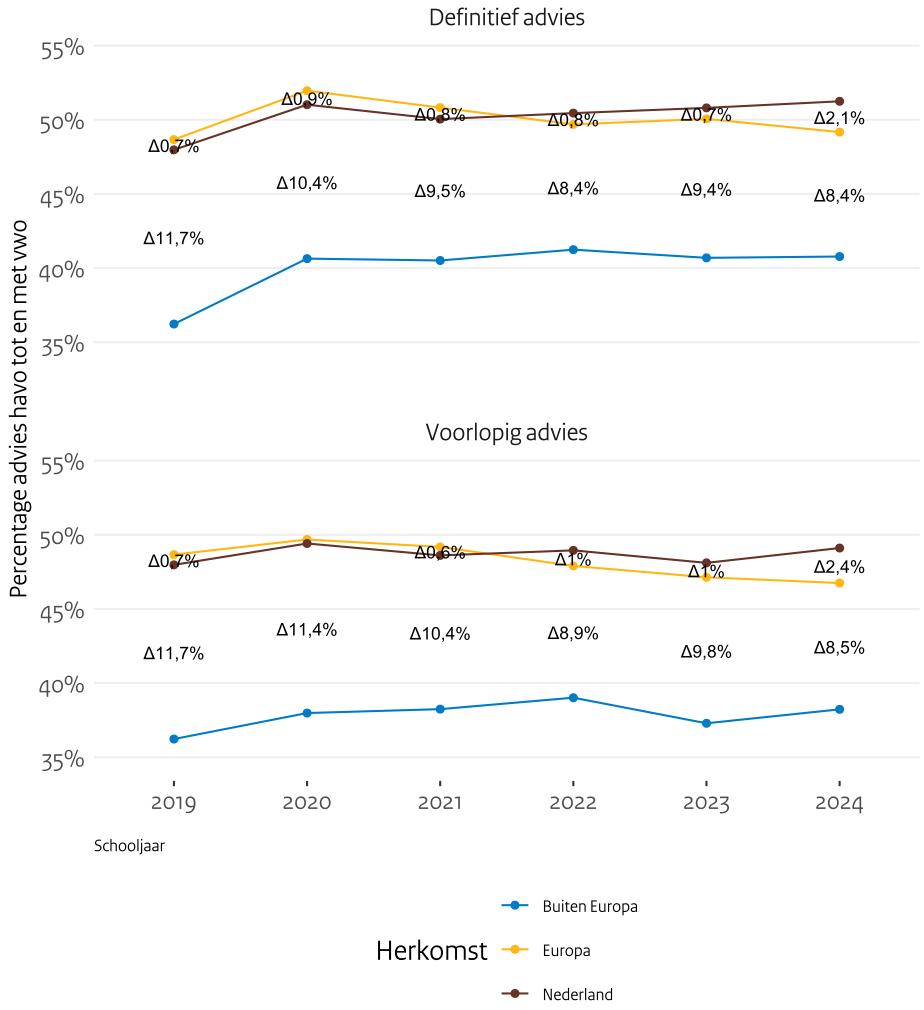
2.12 Definitief advies naar SES en geslacht

Figuur 2.11: Percentage definitief advies havo tot en met vwo naar SES en geslacht, zie ook Bijlage A.10.

In de figuur hiervoor kijken we voor de afzonderlijke SES-groepen naar de verschillen in adviezen tussen jongens en meiden. Het verschil dat we in Hoofdstuk 2.7 constateerden, blijkt te gelden voor elk van de afzonderlijke groepen. Jongens krijgen over de gehele linie, los van hoe hoog of laag de SES is, vaker dan meiden definitief schooladvies havo tot en met vwo.

2.13 Definitief advies naar herkomst

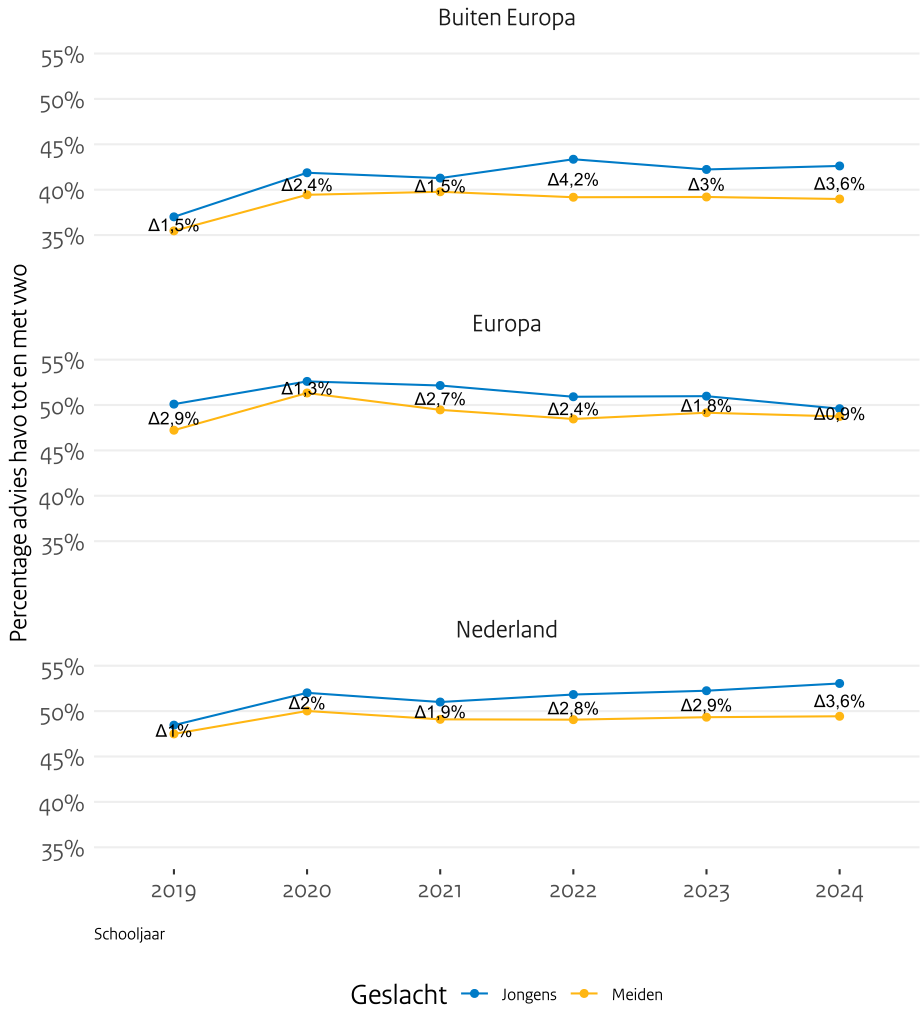
Figuur 2.12: Percentage definitief advies havo tot en met vwo per herkomst van de leerling, zie ook Bijlage A.11

In voorgaande grafiek geven we het voorlopig en definitief schooladvies weer, uitgesplitst naar herkomst in drie categorieën: leerlingen met Nederlandse herkomst, leerlingen met een herkomst uit een ander Europees land en leerlingen met een herkomst van buiten Europa.

Het eerste dat opvalt is dat leerlingen met een Nederlandse en andere Europese herkomst niet veel verschillen bij zowel het voorlopige advies als het definitieve advies. Kanttekening is in het meest recente jaar het verschil ineens vergoot is. Leerlingen uit andere Europese landen halen de laatste jaren steeds iets minder vaak een definitief schooladvies havo tot en met vwo. Dit kan een mogelijk gevolg zijn van veranderingen *binnen* de populatie leerlingen met een Europese herkomst; bijvoorbeeld als er in de tijd veranderingen zijn in de groep leerlingen die vanuit andere Europese landen naar Nederland migreren.

Leerlingen met een niet-Europese herkomst krijgen beduidend minder vaak een advies havo tot en met vwo; zowel in voorlopig als definitief advies. De achterstand (weergegeven met het driehoekje, de ‘delta’) ten opzichte van leerlingen met een herkomst uit Europa is echter het meest recente jaar (2024-2025) lager dan die in jaren is geweest.

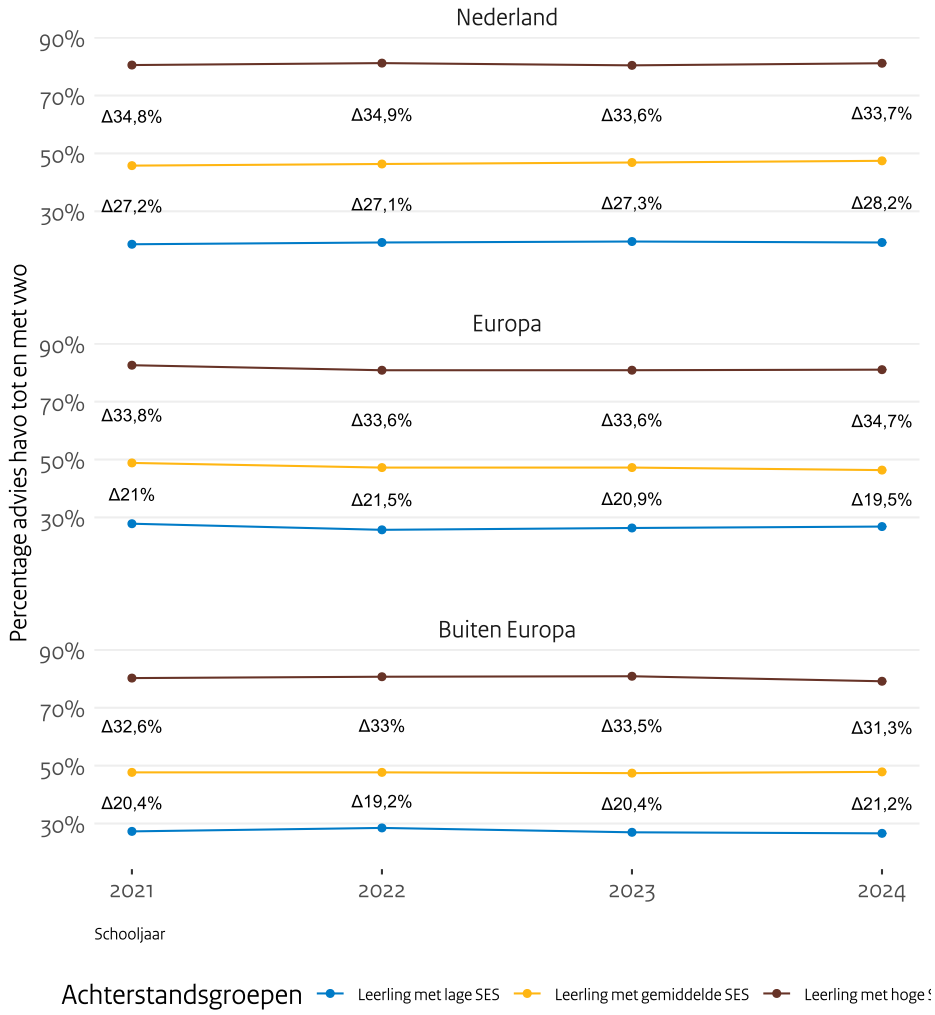
2.14 Definitief advies naar herkomst en geslacht

Figuur 2.13: Percentage definitief advies havo tot en met vwo per herkomst van de leerling en geslacht, zie ook Bijlage A.12

In eerdere paragrafen constateerden we dat meiden minder vaak adviezen havo tot en met vwo krijgen dan jongens. In voorgaande figuur is te zien dat dit voor elk van de drie herkomstgroepen geldt. Hoewel er in de eerdere jaren fluctuaties van jaar tot jaar zijn, zien we dat meest recent (de laatste 3 jaar) meiden van buiten Europa de grootste achterstand hebben ten opzichte van jongens (het verschil is gemiddeld 3,6 procentpunt) en uit Europa (niet Nederland) het minst (gemiddeld 1,7 procent achterstand en dalende trend). Meiden met een Europese herkomst blijven de laatste jaren opvallend minder vaak achter bij de jongens in vergelijking met andere herkomstgroepen.

2.15 Definitief advies naar herkomst en SES

Figuur 2.14: Percentage definitief advies havo tot en met vwo naar herkomst en SES, zie ook Bijlage A.13

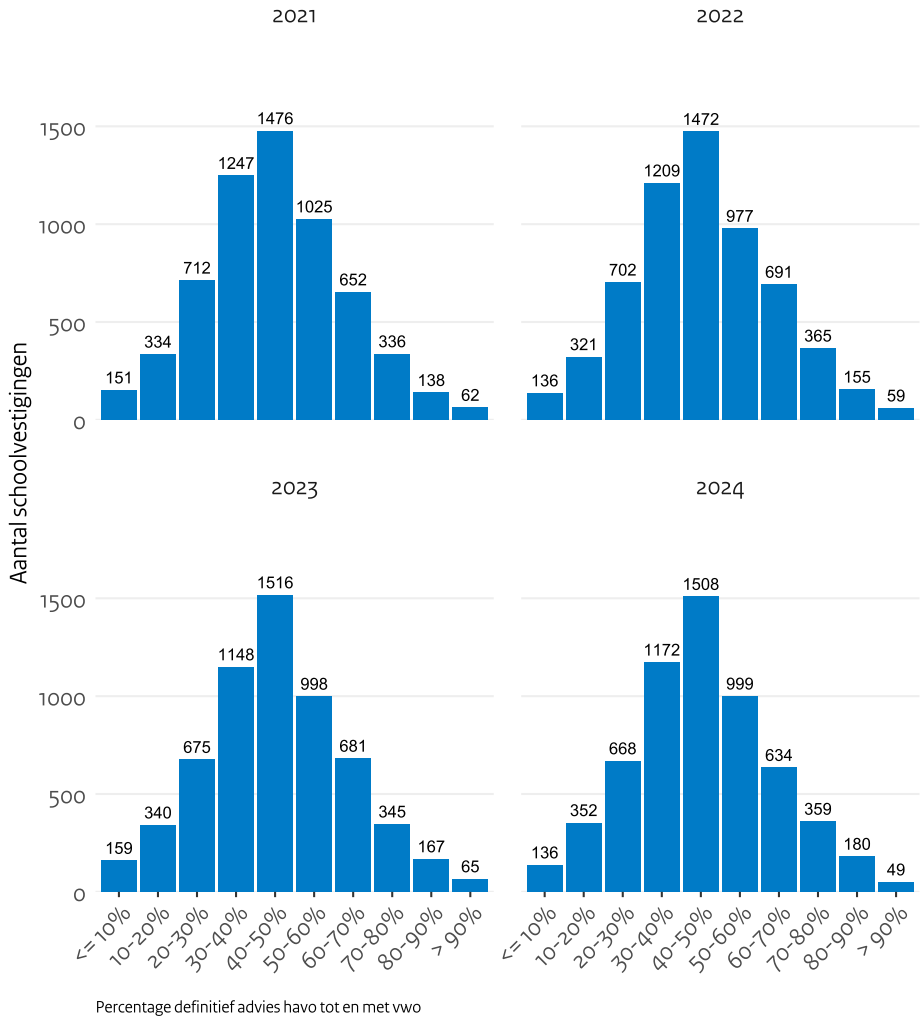
Als we de groepen leerlingen met verschillende herkomst uitsplitsen naar SES zien we eigenlijk voor elk van de herkomstgroepen het zelfde patroon, dat ook stabiel is over tijd. Voor elk van de groepen krijgt rond de 80% van de leerlingen met hoge SES een advies havo tot en met vwo. Deze cijfers laten zien dat verschillen in de adviezen tussen leerlingen met een verschillende herkomst grotendeels samenhangen hebben met het risico op onbenut potentieel (SES). Veel leerlingen met een niet-Nederlandse achtergrond behoren óók tot de groep leerlingen met een lage SES. Hierin is SES de meest voorspellende factor voor het soort advies dat zij krijgen.

Eén lijn vertoont een uitzondering op dit patroon; van leerlingen met een Nederlandse herkomst en lage SES krijgt rond de 20% een definitief schooladvies havo tot en met vwo, waar dit voor de andere herkomstgroepen met lage SES rond de 26% ligt. Deze bevinding is in lijn met eerdere onderzoeken uit 2014[10] en 2003[11].

[10] Mulder et al., 2014. *De achterstand van autochtone doelgroepleerlingen.* https://www.nko.nl/sites/nro/files/migrate/Mulder-e.a.-2014-De-achterstand-van-autochtone-doelgroepleerlingen.pdf

[11] Vogels, R., & Bronneman-Helmers, R. (2003). *Autochtone achterstandsleerlingen: een vergeten groep.* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

2.16 Definitief advies spreiding schoolvestigingen

Figuur 2.15: Spreiding schoolvestigingen over percentage definitief advies havo tot en met vwo, zie ook Bijlage A.14

De grafieken links laat zien hoeveel schoolvestigingen een bepaald percentage definitief schooladvies havo tot en met vwo geven. Scholen waar tussen de 40% en 50% van de leerlingen een definitief schooladvies havo tot en met vwo krijgt, komen het vaakst voor. Deze verdeling van scholen is constant over de jaren.

3 Heroverweging en bijstelling

3.1 Samenvatting

Heroverweging en bijstelling

Om goed te kunnen beoordelen wat nu precies het effect is van de inzet van de doorstroomtoets op schooladvisering, kijken we in dit hoofdstuk naar de heroverwegingen en de bijstellingen in de schooljaren vanaf 2020-2021. Hierbij bekijken we hoe vaak groepen leerlingen hoger scoren op de doorstroomtoets ten opzichte van hun voorlopig schooladvies, en of dit leidt tot een bijstelling in een een aangepast definitief schooladvies. Sinds schooljaar 2023-2024 zijn scholen in principe verplicht om het voorlopig advies van leerlingen bij te stellen tenzij ze kunnen beargumenteren waarom dit in het nadeel van de leerling zou zijn. Tot en met schooljaar 2022-2023 gold: wanneer de doorstroomtoets een meer theoretisch toetsadvies geeft dan het voorlopig advies, dan moest de school het voorlopig advies heroverwegen. De school kon het voorlopige advies vervolgens bijstellen, maar dit was niet verplicht.

Conclusies

De overkoepelende conclusie van dit hoofdstuk is dat de doorstroomtoets in de nieuwe wetgeving – en daarmee de verplichting tot bijstelling van het voorlopige advies bij een meer theoretisch toetsadvies – in de laatste twee schooljaren veel invloed heeft gehad op de hoogte van het definitieve advies. Verschillende groepen leerlingen die in het voorlopig schooladvies onderschat werden (die hoger scoorden op de doorstroomtoets) krijgen hierdoor een bijgesteld schooladvies. Vanaf schooljaar 2020-2021 tot en met schooljaar 2022-2023 was het percentage bijstellingen namelijk veel lager dan in het laatste twee schooljaren (2023-2024 en 2024-2025). Dit is niet in tegenspraak met de conclusie van het vorige hoofdstuk (*een stabiel patroon in voorlopige en definitieve adviezen havo tot en met vwo*), omdat deze bijstellingen veel meer spelen *buiten* de groep leerlingen met voorlopig schooladvies havo tot en met vwo; bij leerlingen met adviezen vmbo-bb tot en met vmbo-tl/havo. Deze bijstellingen zorgen dus niet voor grote verschuivingen in de omvang van de groep leerling met advies havo tot en met vwo. Een tweede conclusie is ook dat bepaalde groepen leerlingen al jaren meer profiteren van de mogelijkheid tot een bijstelling dan andere groepen. In de afgelopen schooljaren is het verschil in bijstellingen tussen de groepen echter over het algemeen afgenomen.

Leerlingen worden minder vaak onderschat in het voorlopig schooladvies. Adviezen worden wat minder vaak bijgesteld dan in vorige meting.

Net als in schooljaar 2023-2024 is het percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoort dan het voorlopig schooladvies (28%) gedaald ten opzichte van eerdere schooljaren. Dit betekent dat er iets minder vaak sprake is van onderadvisering in de voorlopige adviezen. In de vorige meting constateerden we dat het percentage bijstellingen flink was gestegen. Daarin is in de meest recente gegevens (2024/25) een lichte kentering te zien. Weliswaar wordt er veel vaker bijgesteld dan voor de wetswijziging, maar minder dan in het eerste jaar van de doorstroomtoets. Inmiddels wordt zo'n 71% van de schooladviezen die daarvoor in aanmerking komen bijgesteld. In de overige gevallen oordeelt de school dat dit niet in het belang is van de leerling.

Meiden worden nog steeds wat vaker onderschat in het voorlopig schooladvies. In het definitief advies wordt hier deels op gecorrigeerd.

Meiden (29%) scoren vaker dan jongens (26%) hoger op de doorstroomtoets dan hun voorlopig schooladvies. Dit verschil wordt door scholen deels gecorrigeerd doordat meiden vervolgens iets vaker een bijgesteld definitief schooladvies krijgen. Van de meiden die hoger scoren op de doorstroomtoets dan hun voorlopig schooladvies wordt 72% bijgesteld. Bij de jongens gaat het om 71%. Meiden krijgen dus iets vaker een bijstelling van het advies. Voor een deel corrigeert dit het verschil in onderschatting.

Nog steeds worden bijstellingen vaker gedaan in stedelijke gebieden dan in andere gebieden.

Leerlingen die naar school gaan in (zeer sterk) stedelijke gebieden komen minder vaak in aanmerking voor een bijstelling (scoren op de toets niet hoger dan hun voorlopig advies). Bij hen wordt echter wel relatief vaak overgegaan tot bijstelling. Net als in de vorige meting hebben leerlingen die hoger scoorden op de toets in een zeer sterk stedelijk gebied een veel grotere kans (83%) om

daadwerkelijk een bijgesteld definitief schooladvies te krijgen dan leerlingen in niet niet-stedelijk gebied (63%). Het netto effect van beide patronen is dat in elk van soorten gebieden (naar stedelijkheid) zo'n 20% van de leerlingen een definitief advies krijgt dat hoger ligt dan het voorlopige schooladvies.

Er zijn net als vorig jaar weinig schoolvestigingen die niet of weinig bijstellen, maar bijstellen iets minder een automatisme.

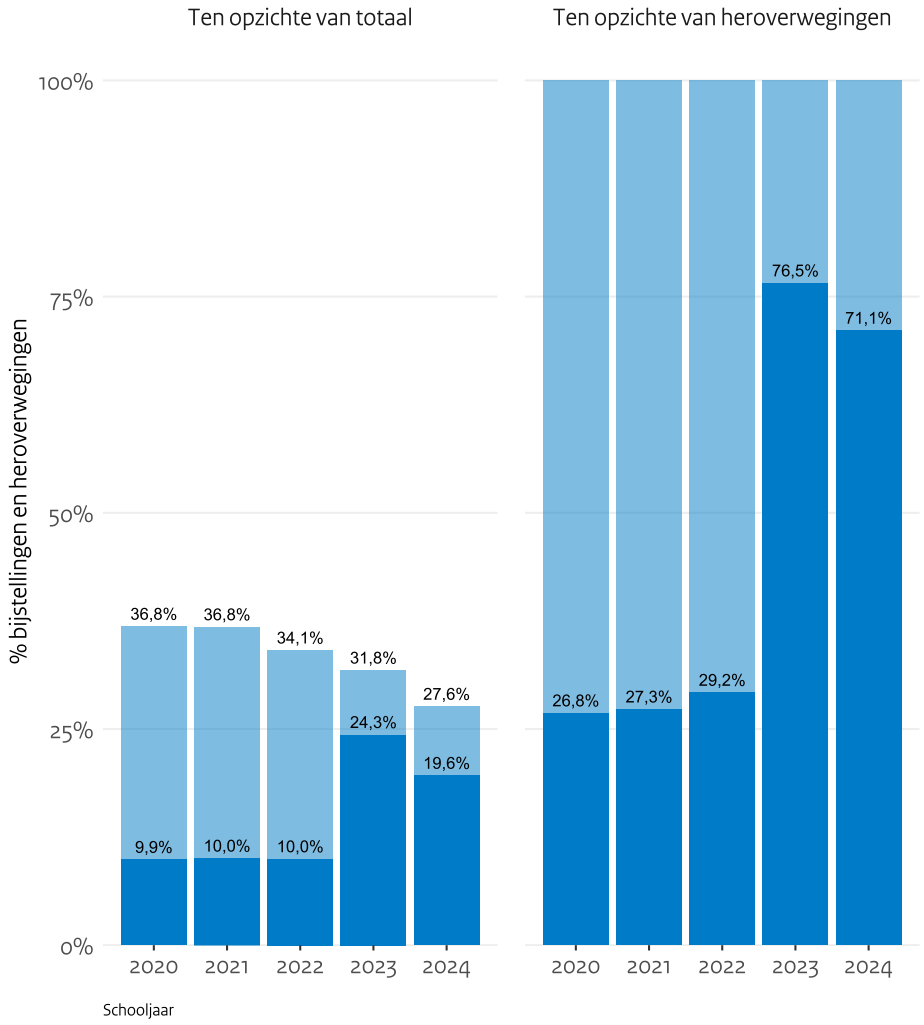
Sinds de wetswijziging in 2023-2024 over verplicht bijstellen zien we dat het percentage scholen dat niet of zelden bijstelt sterk afneemt (16% en 18% sinds de doorstroomtoets, 62% en 61% daarvoor), en andersom het percentage scholen dat (bijna) altijd bijstelt sterk toeneemt (58% en 50% in de twee meest recente schooljaren ten opzichte van 8 en 9% daarvoor). In 2024-2025 is deze trend iets omgebogen; bijstellen lijkt zo minder een automatisme.

De grote verschillen tussen SES-groepen hangen voor een aanzienlijk deel samen met verschillen in adviezen

Leerlingen met een groot risico op onbenut potentieel zoals berekend door het CBS (in dit rapport: lage SES) (38%) worden veel vaker onderschat in het voorlopig schooladvies dan leerlingen met hoge SES (14%). Leerlingen met lage SES scoren vaak op een hoger niveau op de doorstroomtoets dan hun voorlopig schooladvies. Daarentegen hebben leerlingen uit de hoge SES-groep die op de doorstroomtoets hoger scoorden dan hun voorlopig schooladvies een grotere kans op een daadwerkelijk bijgesteld definitief schooladvies (80% versus 75% en 69% bij andere groepen). Deze bevindingen verdienen wel een belangrijke nuance: De verschillen in het aantal bijstellingen tussen leerlingen met een hoge SES en een lage SES zijn beperkt als we dit *per voorlopig schooladvies* bekijken. Leerlingen met lage SES krijgen vaker een voorlopig schooladvies op het (beroepsgericht) vmbo, waar leerlingen uit elke SES-groep vaker hoger scoren op de doorstroomtoets dan hun schooladvies. Aan de andere kant krijgen leerlingen uit de hoge SES-groep relatief vaak een voorlopig advies vwo zodat het voor hen überhaupt niet mogelijk is om hoger te scoren op de doorstroomtoets. Dat leerlingen met een lage SES vaker een (voorlopig) schooladvies op de beroepsgerichte leerwegen krijgen is geen toevalligheid. Immers, de indeling in SES die we in dit onderzoek hanteren is op zichzelf al gebaseerd op het gegeven dat deze leerlingen vanwege hun context een grotere kans hebben op onbenut potentieel (zie kader in paragraaf 1.1). Meerdere effecten werken hierbij dus op elkaar door: leerlingen met een lage SES (grootste risico op onbenut potentieel) maken mede door hun omgeving minder kans om op de basisschool op cognitief gebied hoog te presteren. Zij komen daardoor minder vaak in aanmerking voor een meer theoretisch voorlopig schooladvies, en krijgen relatief vaak een schooladvies binnen het beroepsgericht vmbo. Doordat leerlingen met een voorlopig schooladvies in het beroepsgericht vmbo vaak hoger scoren dan geadviseerd, komen zij relatief vaak in aanmerking voor een bijstelling.

De verschillen in hoe vaak leerlingen in het voorlopig advies onderschat worden tussen leerlingen met een verschillende herkomst hangen voor een groot samen met het feit dat leerlingen met een herkomst van buiten Europa vaker in de lage SES-groep vallen dan leerlingen met een Nederlandse herkomst. De verschillen tussen de herkomstgroepen zijn beperkt als we dat voor elk van de SES-groepen afzonderlijk bekijken. In de mate waarin daadwerkelijk wordt bijgesteld zien we *wel* een duidelijk verschil: bij leerlingen uit de lage- en gemiddelde SES-groep wordt het voorlopig advies van leerlingen met een herkomst van buiten Europa het vaakst bijgesteld, gevolgd door leerlingen met een Europese (niet Nederlandse) herkomst.

3.2 Heroverweging en bijstelling

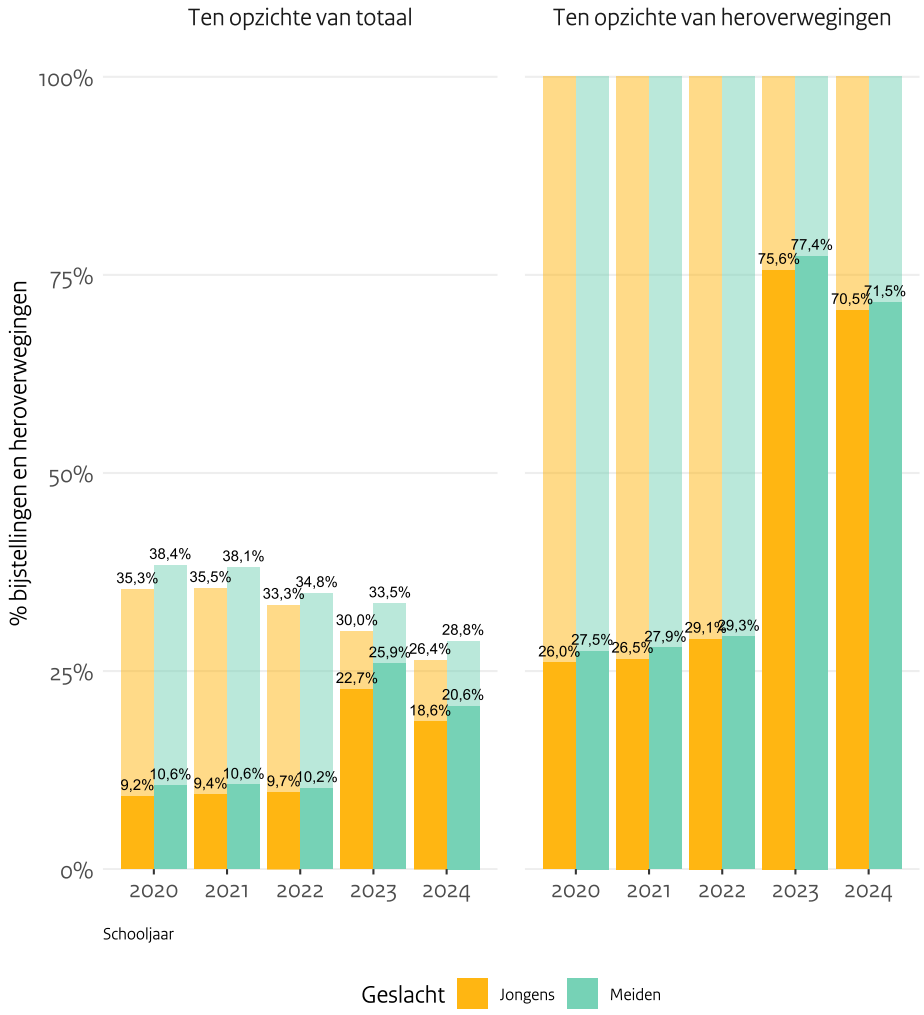

Figuur 3.1: Percentage heroverweging en bijstelling ten opzichte van totaal en heroverweging, zie ook Bijlage A.15

In de linker grafiek is het percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan het voorlopig schooladvies (lichtblauw) en dat een bijstelling kreeg (donkerblauw) te zien, ten opzichte van het totaal aantal leerlingen dat een toets gemaakt heeft. In de rechter grafiek staat het percentage leerlingen dat een bijstelling kreeg (donkerblauw) ten opzichte van alle leerlingen die hoger scoorden dan verwacht (lichtblauw, 100%). Het is hierbij belangrijk om te vermelden dat het percentage bijstellingen niks zegt over de *mate* van bijstelling. Het voorlopig schooladvies van een leerling kan bijvoorbeeld worden bijgesteld van vmbo gt naar vmbo gt/havo, maar naar havo, havo/vwo, of naar vwo.

Het aandeel leerlingen dat op de doorstroomtoets een hoger toetsadvies krijgt dan het voorlopig schooladvies daalt sinds 2020 gestaag en bedroeg in 2024-2025 ruim een kwart. Net als in 2023-2024, het eerste jaar waarin adviezen in principe moesten worden bijgesteld bij een hoger toetsadvies, zien we dat bij ruim 70% van de leerlingen die hoger scoorden dan verwacht ook daadwerkelijk het definitief schooladvies werd bijgesteld. Dat is fors hoger dan de periode vóór de invoering van de doorstroomtoets en de maatregel bijstellen schooladvies. In 2024-2025 is het aandeel bijgestelde adviezen wel lager dan in het eerste jaar sinds de maatregel bijstellen schooladvies. Bijstellen is daarmee minder een ‘automatisme’ dan in 2024-2025.

3.3 Heroverweging en bijstelling naar geslacht

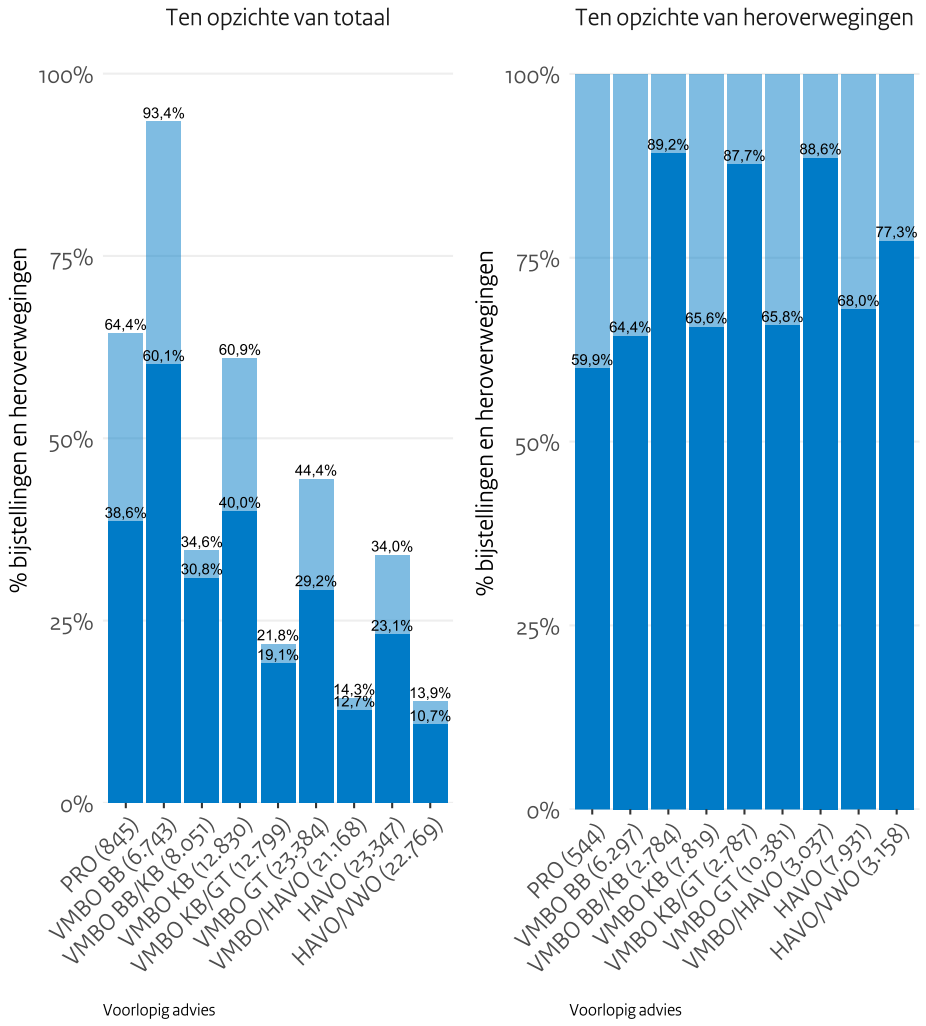

Figuur 3.2: Percentage heroverweging en bijstelling ten opzichte van totaal en heroverweging per geslacht, zie ook Bijlage A.16

De grafiek hiervoor laat het percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan hun voorlopig schooladvies en bijstelling zien, uitgesplitst naar geslacht. Meiden scoren over het algemeen wat vaker hoger op de toets dan hun voorlopig schooladvies dan jongens dat doen (zie linker grafiek); zij worden dus wat vaker onderschat in hun voorlopig schooladvies. Het gaat hier in de afgelopen schooljaren om ongeveer 2 tot 3 procentpunten verschil. Wel krijgen meiden iets vaker een bijstelling dan jongens ten opzichte van het totaal aantal leerlingen.

Als we kijken naar het percentage bijstellingen ten opzichte van het aantal leerlingen dat op de toets hoger scoorde dan verwacht in het voorlopig schooladvies (zie rechter grafiek) is te zien dat bij meiden het schooladvies vaker wordt bijgesteld dan bij jongens. De verschillen tussen jongens en meiden met betrekking tot bijstellingen zijn dus over het algemeen stabiel en in het voordeel van de meiden. Over het algemeen worden meiden dus iets vaker onderschat, maar in die gevallen wordt hun voorlopig schooladvies ook iets vaker bijgesteld waardoor het verschil tussen jongens en meiden een beetje (maar niet volledig) wordt ingelopen.

3.4 Heroverweging en bijstelling naar voorlopig advies

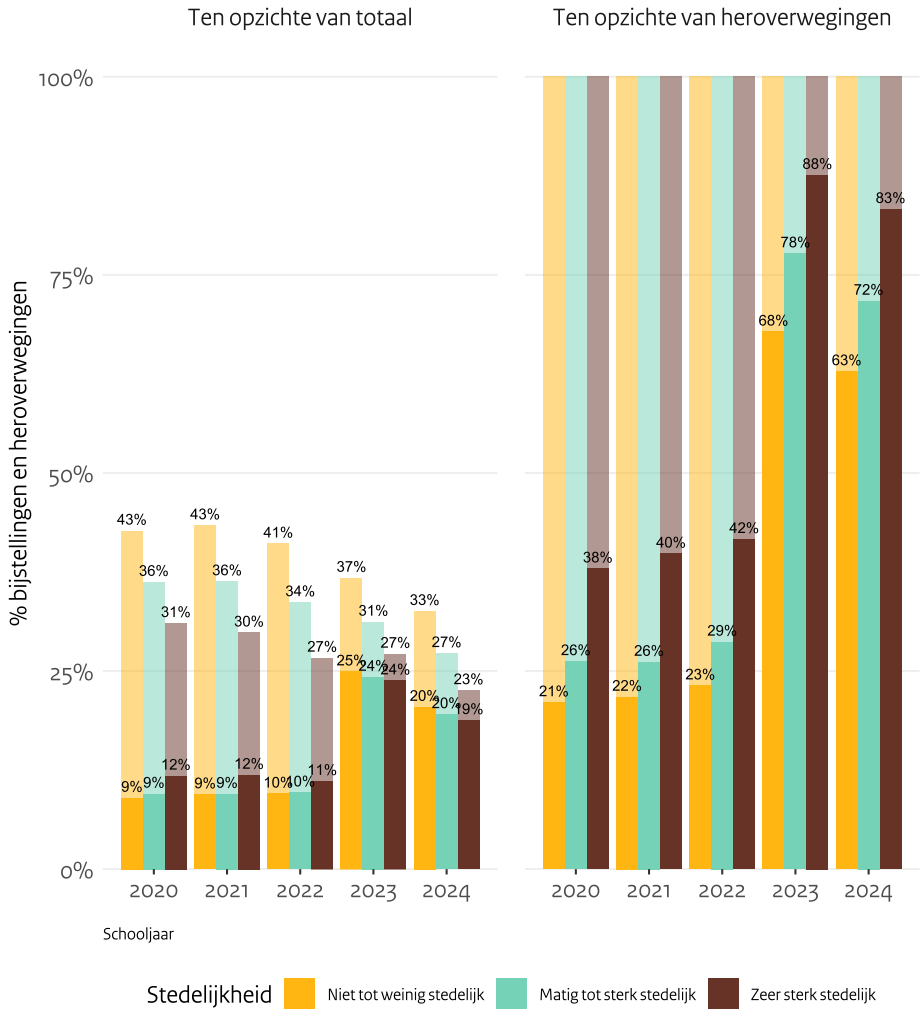
Figuur 3.3: Percentage heroverweging en bijstelling ten opzichte van totaal en heroverweging per voorlopige advies, zie ook Bijlage A.17

In voorgaande figuur is te zien dat in schooljaar 2024-2025 het totale aandeel bijstellingen iets lager is bij de meer theoretische voorlopige adviezen (zie linker grafiek). Bij leerlingen met een enkelvoudig voorlopig schooladvies komt er uit de doorstroomtoets vaker een toetsadvies dat hoger is dan het schooladvies; dit komt doordat de toetsadviezen (op enkelvoudig vwo na) altijd tweevoudig zijn (sinds schooljaar 2018-2019), waardoor het toetsadvies in het geval van een enkelvoudig voorlopig advies nooit gelijk kan zijn aan het voorlopig advies. Hierdoor is het percentage leerlingen met een toetsadvies dat hoger is dan het voorlopig schooladvies relatief hoog bij leerlingen met een enkelvoudig voorlopig schooladvies (bijvoorbeeld vmbo bb, havo) ten opzichte van dubbele adviezen (zoals havo/vwo). Net als in eerdere metingen zien we dat ruim 90% van de leerlingen met voorlopig advies vmbo-bb hoger dan pro/vmbo-bb scoort op de doorstroomtoets.

In de rechter figuur is te zien dat bij leerlingen die in het voorlopig advies een dubbel advies een heroverweging krijgen (dus op de toets hoger scoren dan hun voorlopig advies), het advies relatief vaak wordt bijgesteld. Dat is goed te verklaren: dit zijn leerlingen die oorspronkelijk een dubbel advies hebben gekregen, bijvoorbeeld vmbo-tl/havo. Om in aanmerking te komen voor een bijstelling, hebben zij uit de doorstroomtoets een hele dubbele categorie hoger gekregen, bijvoorbeeld havo/vwo. Bij zo'n groot verschil tussen voorlopig schooladvies en toetsadvies, zal het vaker voorkomen dat de school het advies aanpast. Dat kan ook een gedeeltelijke aanpassing zijn, in dit geval bijvoorbeeld van vmbo-tl/havo naar havo.

N.B. Het vwo advies is niet opgenomen in deze grafiek, aangezien er bij een leerling met een vwo advies geen sprake kan zijn van een heroverweging of een bijstelling.

3.5 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid

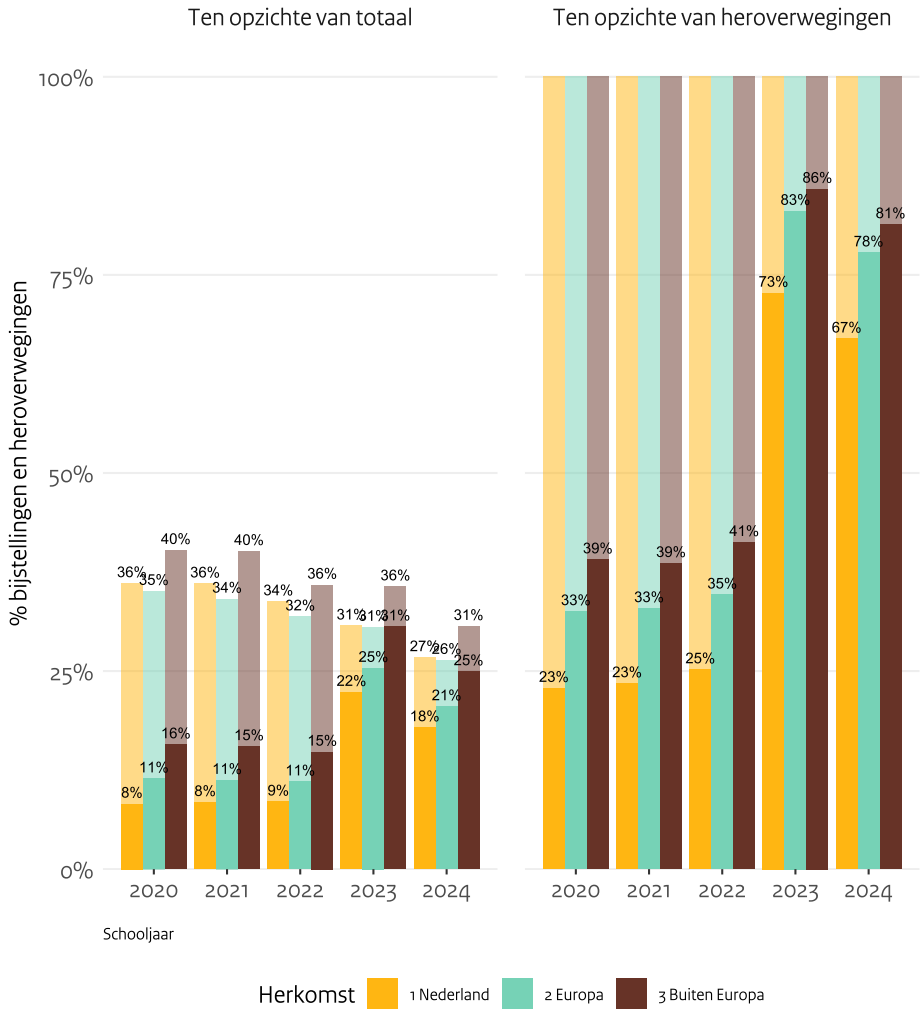
Figuur 3.4: Percentage heroverweging en bijstelling ten opzichte van totaal en heroverweging naar mate van stedelijkheid, zie ook Bijlage A.18

Bij de uitsplitsing naar mate van stedelijkheid zijn er opvallende verschillen te zien in het percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan hun voorlopig schooladvies en bijstelling. Zo was het percentage voorlopige adviezen dat in aanmerking kwam voor een heroverweging in de afgelopen jaren het hoogst in niet of weinig stedelijke gebieden, maar krijgen juist de leerlingen in stedelijke gebieden het vaakst daadwerkelijk een bijstelling als zij daarvoor in aanmerking komen (zie linker grafiek). Dit verandert iets in de afgelopen schooljaren (2023-2024 en 2024-2025), waar voor het eerst leerlingen uit niet stedelijke tot weinig stedelijke gebieden een hoger percentage bijstellingen hebben, dan leerlingen uit zeer sterk stedelijke gebieden. Ook hier is het effect te zien van de nieuwe wetgeving.

Alsnog is het percentage bijstellingen ten opzichte van het aantal adviezen dat daarvoor in aanmerking kwam (heroverwegingen) heel hoog bij zeer sterk stedelijke gebieden en een stuk lager bij weinig stedelijk gebieden (zie rechter grafiek). Dit komt omdat zeer sterk stedelijke gebieden een veel lager percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan hun voorlopig schooladvies hebben. Het verschil tussen de regio's is echter minder groot dan in de jaren ervoor. Leerlingen in weinig stedelijke gebieden worden dus vaker onderschat en relatief minder vaak bijgesteld. Toch is te zien dat de nieuwe verplichting voor scholen om het voorlopige advies bij te stellen tenzij dat in het nadeel van de leerling is, een positief effect heeft op leerlingen uit minder stedelijke regio's.

Desalniettemin blijven zeer sterk stedelijke gebieden koploper wat betreft het bijstellingen als percentage van het aantal leerlingen dat hoger scoorde op de doorstroomtoets dan het voorlopig schooladvies (zie rechter grafiek).

3.6 Heroverweging en bijstelling naar herkomst

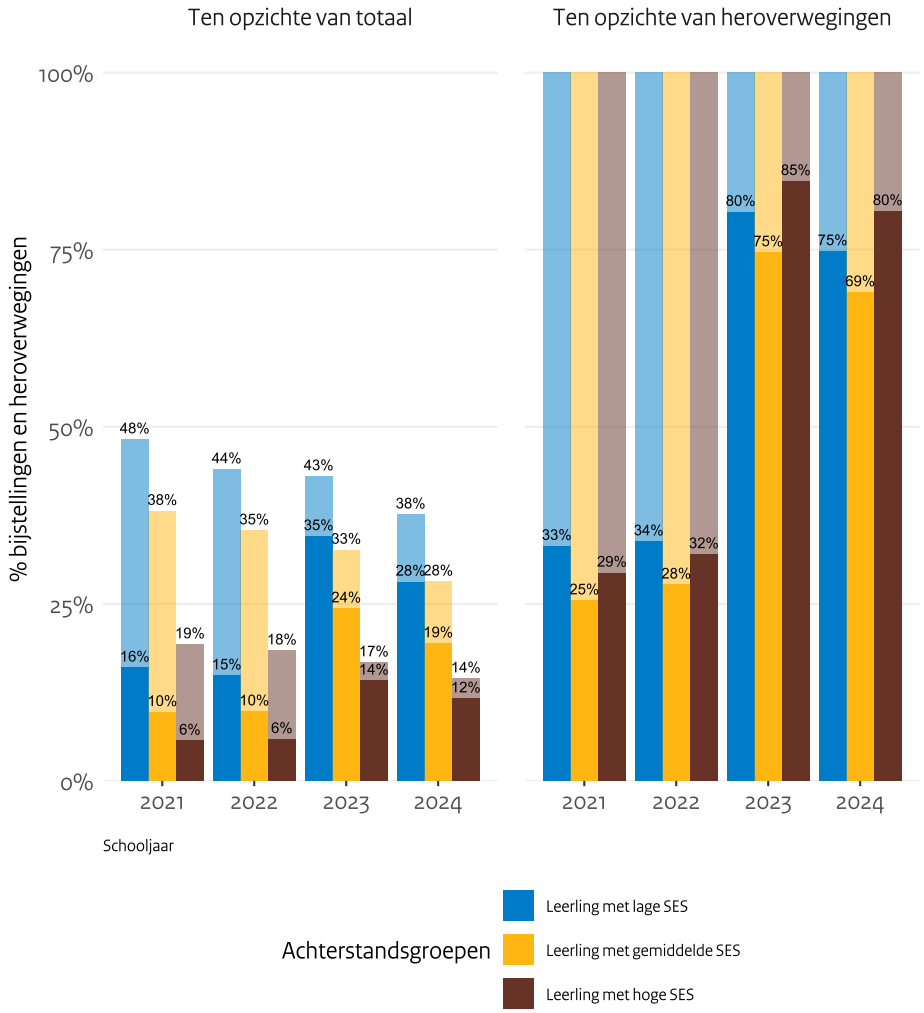
Figuur 3.5: Percentage heroverweging en bijstelling ten opzichte van totaal en heroverweging per herkomst, zie ook Bijlage A.20

In voorgaande grafiek valt een aantal zaken op. Ten eerste komen leerlingen met een herkomst van buiten Europa vaker in aanmerking voor een bijstelling doordat zij relatief vaak hoger scoren op de doorstroomtoets dan hun voorlopig advies. Leerlingen met een Nederlandse en Europese herkomst ontlopen elkaar wat betreft het percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan hun voorlopig schooladvies weinig. Voor alle drie groepen geldt dat het percentage leerlingen dat wordt onderschat in het voorlopig schooladvies de laatste jaren daalt.

Als we kijken naar het rechterdeel van de figuur, zien we dat bij leerlingen van buiten Europa de heroverweging het vaakst daadwerkelijk uitmondt in een bijstelling; bij leerlingen met een Nederlandse herkomst is dit het minst vaak het geval.

Binnen elk van de drie herkomstgroepen komen meiden de laatste twee jaar wat vaker dan jongens in aanmerking voor een bijstelling en zij krijgen die ook wat vaker dan jongens (niet opgenomen in de figuur, zie Bijlage A.21).

3.7 Heroverweging en bijstelling naar SES

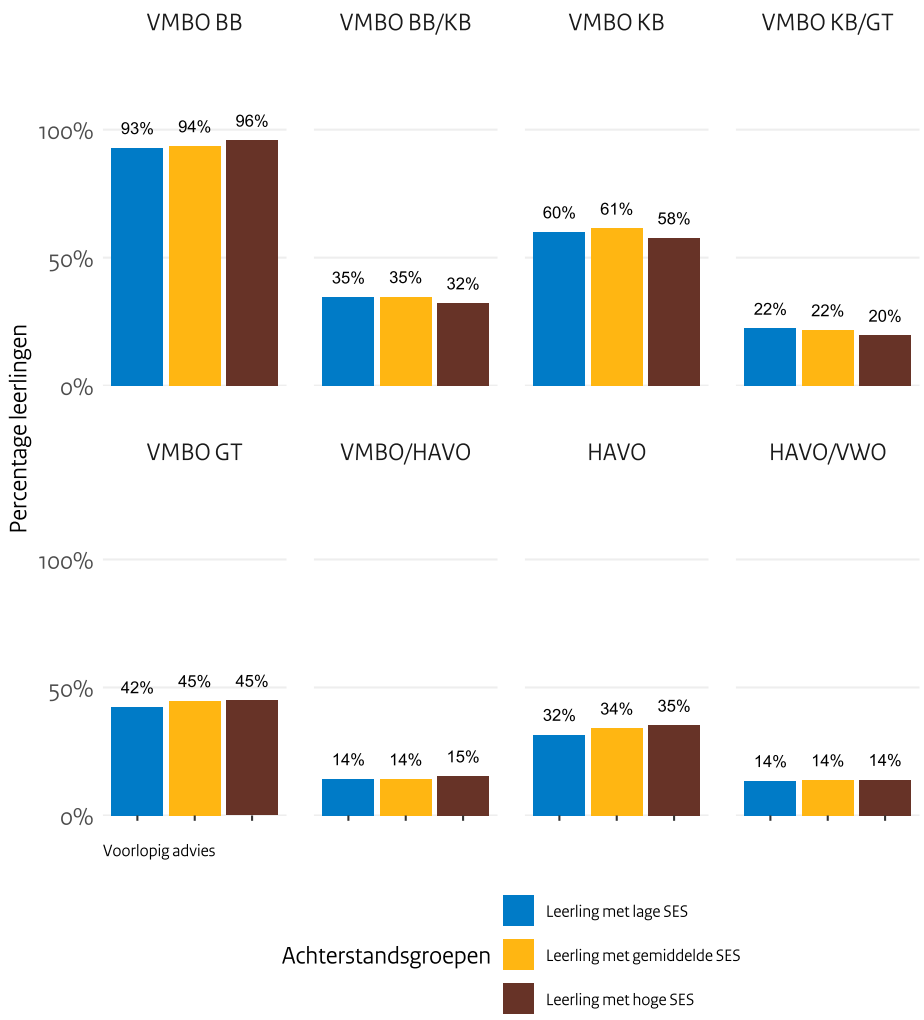
Figuur 3.6: Percentage heroverweging en bijstelling per groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling, zie ook Bijlage A.22

Leerlingen met een lage SES worden in elk van de jaren meer dan tweemaal zo vaak onderschat bij het voorlopige advies dan leerlingen met een hoge SES (zie linker grafiek). Dus hoe lager de SES categorie waarbinnen een leerling valt, des te vaker die onderschat wordt bij het voorlopige advies.

Bij leerlingen met lage SES wordt het voorlopig schooladvies vaker bijgesteld dan bij andere groepen, maar dat komt vooral doordat zij ook vaak worden ondergeadviseerd. Als we alleen kijken naar de leerlingen die op de doorstroomtoets hoger scoorden dan hun voorlopig schooladvies (zie rechter grafiek), zien we dat de kans op een bijstelling in de laatste twee jaren juist lager is bij leerlingen in de lage SES groep dan bij de hoge SES groep.

Zo ontstaat een tweeledig beeld: leerlingen die volgens het model van het CBS een grotere kans hebben op onbenut potentieel profiteren het vaakst van de nieuwe beleidsregel waarbij in principe verplicht moet worden bijgesteld (tenzij niet in het belang van de leerling), maar aan de andere kant wordt bij leerlingen met de kleinste kans op onbenut potentieel de mogelijkheid tot bijstellen het vaakst aangegrepen.

3.8 Heroverweging naar SES en advies

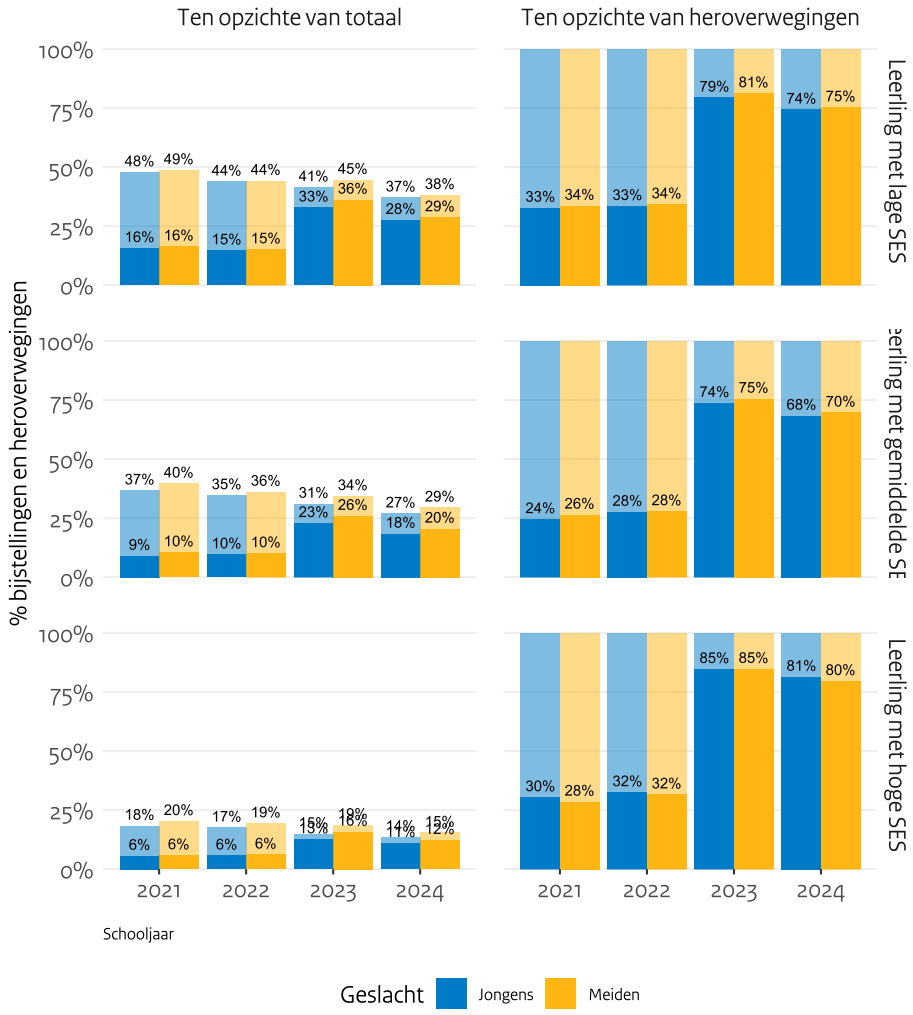

Figuur 3.7: Heroverweging en bijstelling per groep (2024) gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling en voorlopig advies, zie ook Bijlage A.23

In de vorige paragraaf lieten we zien dat de sociaal economische status van een leerling aanzienlijke impact heeft op de kans om op de doorstroomtoets hoger te scoren dan hun voorlopig schooladvies; leerlingen met lage SES worden vaker onderschat dan leerlingen met hoge SES. Die constatering verdient wel een belangrijke nuancering. Als we kijken *binnen* voorlopige schooladviezen zien we veel kleinere verschillen tussen de groepen. Voor leerlingen met een voorlopig schooladvies havo/vwo maakt het voor de kans om hoger te scoren op de doorstroomtoets dan het voorlopig schooladvies bijvoorbeeld niet uit of een leerling een laag (hoge SES) of hoog risico op onbenut potentieel heeft (lage SES). Het hoge percentage leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoorde dan hun voorlopig schooladvies bij lage-SES leerlingen wordt voornamelijk verklaard doordat er in die groep zoveel leerlingen zijn die een voorlopig advies vmbo-basis of -kader krijgen. Juist leerlingen met die adviezen scoren relatief vaak hoger op de toets dan hun advies.

In de kans om vervolgens het advies daadwerkelijk bijgesteld te krijgen, zien we dat leerlingen met lage SES bij de praktische schooladviezen een iets grotere kans maken op bijstelling, terwijl leerlingen met hoge SES bij de meer theoretische adviezen een grotere kans op bijstelling hebben. Leerlingen uit de gemiddelde SES-groep hebben de minste kans op bijstelling (zie Bijlage A.23).

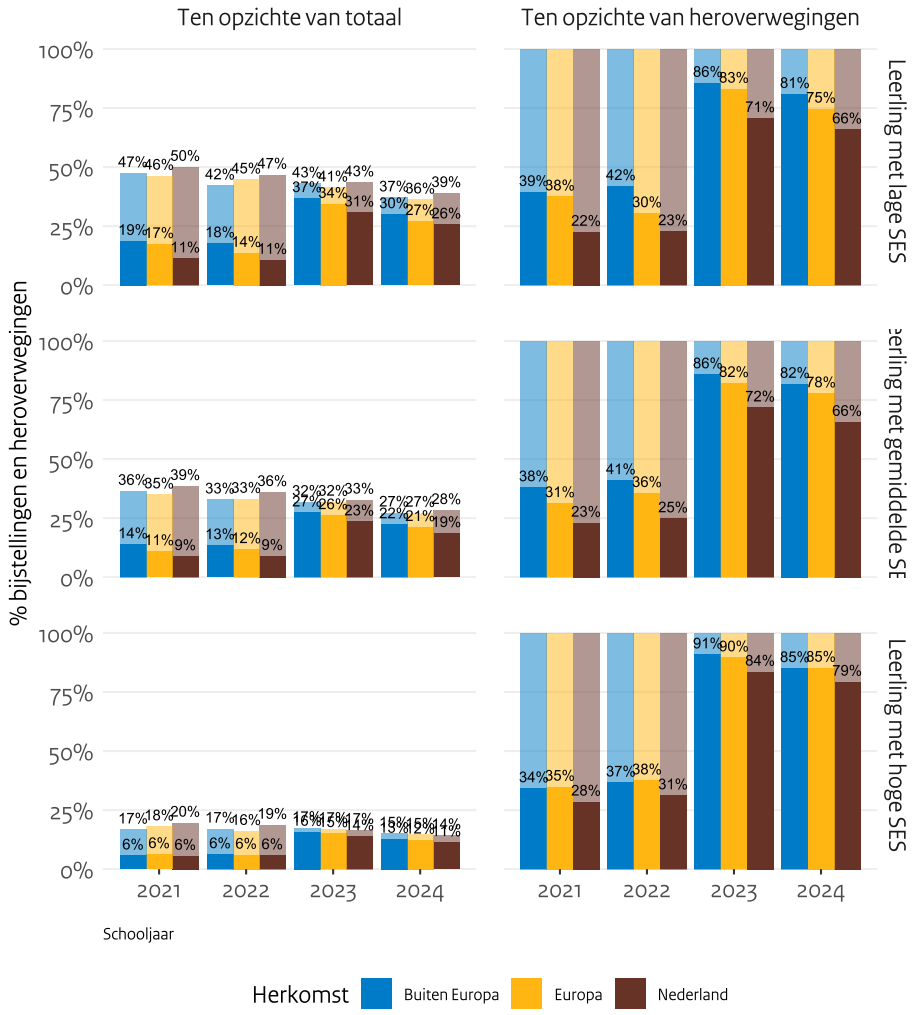
3.9 Heroverweging naar SES en geslacht

Figuur 3.8: Heroverweging en bijstelling per groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling en geslacht, zie ook Bijlage A.24

Binnen elk van de SES-groepen geldt dat meiden net iets vaker dan jongens hoger scoren op de doorstroomtoets dan hun voorlopig schooladvies. Hoewel de verschillen beperkt zijn, zien we de laatste twee jaar dat meiden uit de lage- en gemiddelde SES-groep ook net iets vaker een bijstelling van het schooladvies krijgen (rechter deel van de grafiek) dan jongens.

3.10 Heroverweging en bijstelling naar SES en herkomst

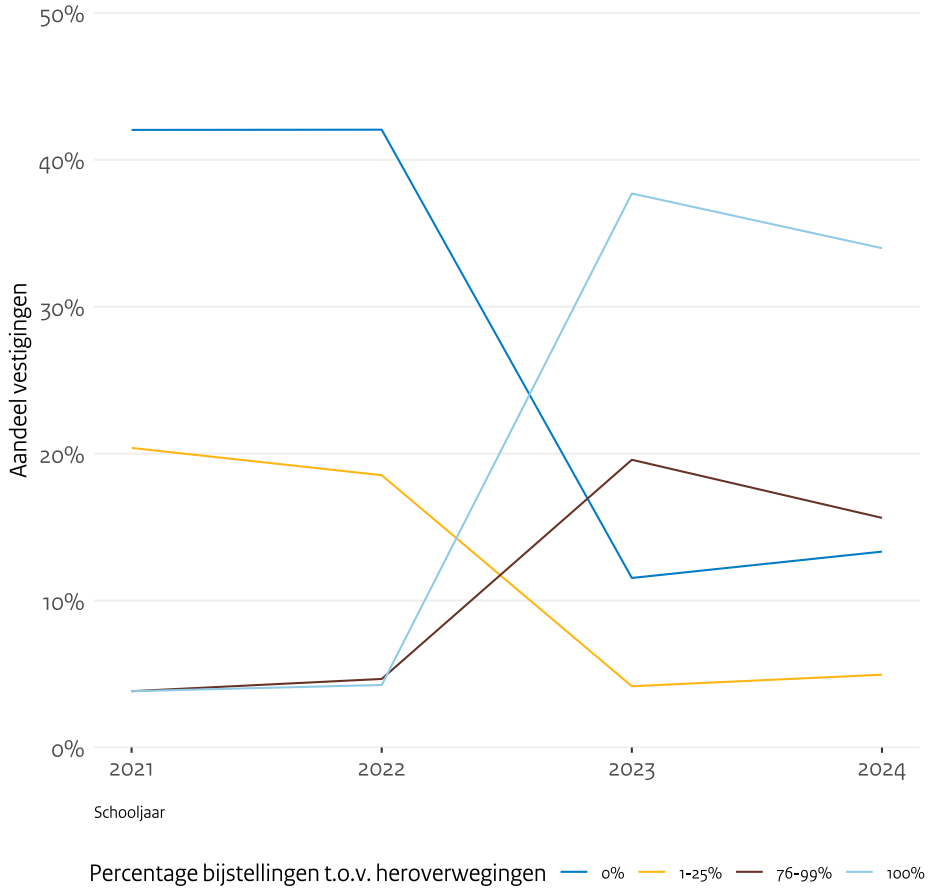

Figuur 3.9: Heroverweging en bijstelling per groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerling en herkomst, zie ook Bijlage A.25

Binnen de verschillende SES-groepen ontlopen leerlingen met een verschillende herkomst elkaar niet veel in de mate waarin zij recht hebben op bijstelling.

In de mate waarin daadwerkelijk wordt bijgesteld zien we wel een duidelijk verschil: bij leerlingen uit de lage- en gemiddelde SES-groep word het voorlopig advies van leerlingen met een herkomst van buiten Europa het vaakst bijgesteld, gevolgd door leerlingen met een Europese (niet Nederlandse) herkomst. Verschillen tussen deze groepen lopen op tot ongeveer 16 procentpunt. Bij leerlingen uit hoge SES-groepen worden voorlopig schooladviezen vaker bijgesteld dan bij de andere groepen, zoals we eerder al zagen, en zijn de onderlinge verschillen naar herkomst kleiner.

3.11 Bijstellingsbereidheid van scholen

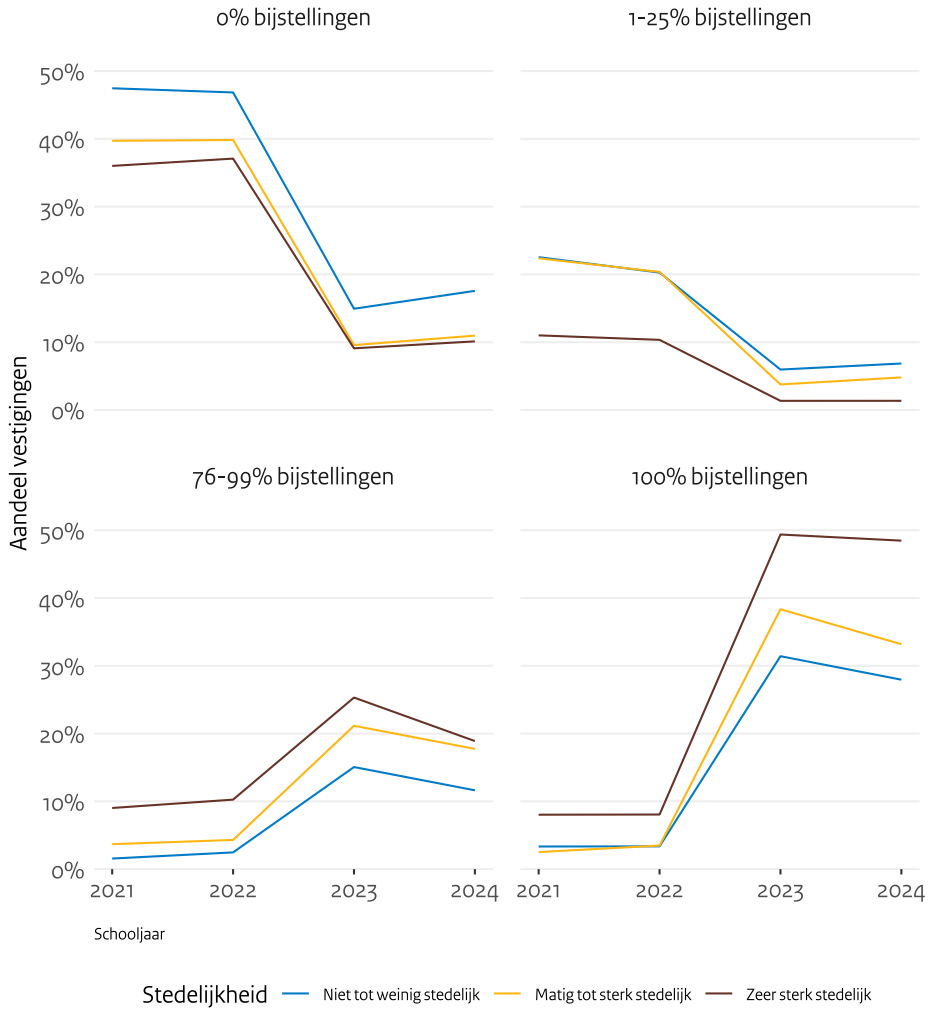
Figuur 3.10: Aandeel schoolvestigingen naar percentage bijstelling, zie ook Bijlage A.26

In eerdere edities van deze monitor zijn we uitgebreid ingegaan op het aandeel leerlingen dat op de doorstroomtoets hoger scoort dan hun voorlopig schooladvies per school (dus in aanmerking komen voor een bijstelling) en de mate waarin de school het advies daadwerkelijk bijstelt. Inmiddels is hierin een duidelijk patroon te zien dat we hieronder in het kort beschrijven. In de figuur hebben we omwille van het overzicht scholen waar tussen de 26% en 75% van de heroverwegingen leidt tot een bijstelling niet weergegeven. De volledige resultaten geven we in de Bijlage A.26 weer.

In de jaren voor de beleidswijziging rond het bijstellen van het schooladvies, dus vóór 2023-2024, kwam het regelmatig voor dat scholen niet (donkerblauwe lijn) of beperkt (gele lijn) bijstelden (bij 0% of 1-25% van de leerlingen). Sinds de beleidswijziging zien we daarin een aanzienlijke daling. Andersom zien we juist een toename van het aandeel scholen dat alle (lichtblauwe lijn) of een merendeel (bruine lijn) van de adviezen bijstelt als de toets daar aanleiding toe geeft. In 2024-2025 zien we dat de bovengenoemde trend iets ombuigt. Scholen maken meer dan in het eerste jaar gebruik van de mogelijkheid om het advies niét bij te stellen.

Er zijn 240 schoolvestigingen waar in de twee jaar sinds de beleidswijziging rond verplicht bijstellen geen adviezen zijn bijgesteld. Aan hand van (patronen in) de data kunnen we bekijken of het aannemelijk is dat dit toeval is of niet. Op 41% Van deze 240 vestigingen waren er überhaupt geen leerlingen die op de doorstroomtoets hoger scoorden dan het advies; voor deze scholen was er hoe dan ook geen mogelijkheid om adviezen bij te stellen. Bij nog eens 46% van deze scholen waren er minder dan 5 leerlingen waar het schooladvies bijgesteld had *kunnen* worden, maar waar daar niet voor gekozen is. In totaal zijn er 29 scholen die geen adviezen hebben bijgesteld, hoewel er wel meer dan incidenteel (5 of meer) kansen toe waren; het gaat om ongeveer 0,5% van de scholen in Nederland. We noemen dat hieronder *niet-bijstellen*. In bijlage B laten we zien hoe deze 29 scholen zich verhouden tot de verdeling van scholen in Nederland. Doordat het om kleine aantallen gaat, is het moeilijk om hierin duidelijke en overtuigende patronen in vast te stellen; we zien bijvoorbeeld dat Rooms-Katholieke scholen in het *niet-bijstellen* iets oververtegenwoordigd zijn, maar als enkele van deze scholen wél een advies hadden bijgesteld zou dit patroon al weer verdwijnen. Ook heeft slechts één schoolbestuur meer dan één school (2) die *niet-bijstelt*. Wel is er één gemeente waar vier scholen scholen *niet-bijstellen*.

3.12 Bijstellingsbereidheid van scholen naar stedelijkheid

Figuur 3.11: Aandeel schoolvestigingen naar mate van bijstellingen naar het percentage van de heroverweging op de schoolvestiging uitgesplitst naar stedelijkheid, zie ook Bijlage A.28

De trend die we op landelijk niveau zien, zien we ook als we uitsplitsen naar stedelijkheid; elk van de groepen scholen volgt het zelfde patroon waarbij niet of weinig bijstellen minder vaak voorkomt dan voorheen, en vaak bijstellen (als percentage van het aantal heroverwegingen) meer voorkomt. Wel zien we nuanceverschillen waarbij scholen in zeer sterk stedelijk gebied vaker alle adviezen bijstellen, terwijl scholen in niet tot weinig stedelijk gebied hier terughoudender in zijn. In de figuur hebben we omwille van het overzicht scholen waar tussen de 26% en 75% van de heroverwegingen leidt tot een bijstelling niet weergegeven.

4 Plaatsing voortgezet onderwijs

4.1 Samenvatting

Inleiding

Om te bekijken in hoeverre de schooladviezen uitkomen in het voortgezet onderwijs (vo) kijken we in dit hoofdstuk naar de doorstroom naar het voortgezet onderwijs in relatie tot het definitief schooladvies. We kijken daarbij naar de onderwijspositionering van verschillende leerlinggroepen gedurende de eerste drie jaar van het voortgezet onderwijs. Hierbij onderzoeken we dezelfde demografische factoren als in de eerdere hoofdstukken over gemiddelde adviezen en heroverweging en bijstellingen: geslacht, stedelijkheid, herkomst en sociaal-economische status (SES). We kijken daarbij zowel het plaatsingsniveau in het eerste jaar als het bereikte niveau in het derde jaar van het vo.

In de presentatie van de data corresponderen de vermelde schooljaren met het moment waarop leerlingen de doorstroomtoets hebben afgelegd. Een praktisch voorbeeld: een leerling die de toets maakt in schooljaar 2020-2021, start in het vo in 2021-2022 en bereikt het derde leerjaar nominaal in 2023-2024. Telkens kijken we naar de mate waarin groepen leerlingen hoger dan of lager[12] dan hun definitieve schooladvies worden geplaatst (leerjaar 1) of terechtkomen (leerjaar 3), of doubleren (blijven zitten).

Voor de classificatie van plaatsing ten opzichte van het definitieve advies hanteren we de volgende systematiek: een leerling met bijvoorbeeld een vmbo-tl definitief advies wordt beschouwd als lager dan advies geplaatst bij plaatsing in vmbo-kb of meer praktijkgericht, en als hoger dan advies geplaatst bij plaatsing in havo of meer theoretisch. Belangrijk hierbij is dat een plaatsing in deze editie van de monitorrapportage pas als 'onder advies' wordt aangemerkt bij een volledig niveau lager dan het gegeven definitieve advies. Dit betekent bijvoorbeeld dat een leerling met een vmbo-t/havo-advies die in leerjaar 3 in het vmbo-tl zit, wordt geregistreerd als 'gelijk aan advies'. Dit is een afwijking te opzichte van eerdere edities.

In de analyse van onderwijsplaatsingen in het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs dient rekening te worden gehouden met het volgende: een substantieel deel van de leerlingen start in brede brugklassen (of dakpanklassen), waardoor hun specifieke onderwijsniveau niet eenduidig vast te stellen is. Hoewel voor de meeste leerlingen een specifieke niveaubepaling beschikbaar is, wordt een deel gecategoriseerd onder de algemene noemer 'brugklas' of 'vmbo-brugklas', waar nog geen differentiatie tussen leerwegen (BB, KB, TL) is aangebracht. Voor deze groep kan niet worden bepaald of de plaatsing meer theoretisch, meer praktijkgericht of gelijk aan het definitieve advies is. Deze leerlingen worden, samen met een verwaarloosbaar kleine groep die niet in het vo is ingestroomd, in de analyses gecategoriseerd als 'onbekend'.

Een belangrijke kanttekening bij de plaatsingsgegevens in het eerste leerjaar betreft de registratie van onderwijsniveaus. Theoretische onderwijsrichtingen zoals havo en vwo worden doorgaans nauwkeuriger als aparte categorie geregistreerd dan de meer beroepsgerichte onderwijsrichtingen. Dit kan resulteren in een mogelijke ondervertegenwoordiging van de categorie 'lager dan advies', waarbij het werkelijke percentage vermoedelijk iets hoger ligt.

Conclusies

Voor de vier meest recente groepen leerlingen die vanuit de basisschool naar het voortgezet onderwijs zijn doorgestroomd geldt dat ongeveer 80% gelijk aan het niveau van het definitief advies wordt geplaatst in het vo. Iets meer dan 2% van de leerlingen wordt geplaatst 'hoger dan' advies en iets minder dan 2% 'lager dan' advies. Voor de overige leerlingen (16%) is de registratie niet eenduidig, maar kan voor een aanzienlijk deel worden verwacht dat zij in een breed brugklastype start dat ook deels samenvalt met hun adviesniveau.

Als we kijken naar de plaats waar leerlingen na drie jaar in het vo zitten, zien we dat iets meer dan 70% van de leerlingen nominaal doorstroomt. Een dalend aantal leerlingen zit na 3 jaar hoger dan geadviseerd (inmiddels 6,2%) en een

[12] De termen 'lager' en 'hoger' worden gebruikt om aan te sluiten bij bestaande wet- en regelgeving over doorstroom, bij gebrek aan een gangbaar alternatief. Deze terminologie impliceert geen waardeoordeel, maar wordt gebruikt om de tekst voor de lezer begrijpelijker te maken.

stijgend aantal leerlingen zit na drie jaar 'lager dan' hun advies (inmiddels 11,3%). Bezien we echter 'lager dan advies' en doublures als communicerende vaten dan is het patroon (afgezien van coronajaar 2019/20) stabiel. Immers, scholen bepalen zelf of een leerling die niet goed met de rest meekomt afstroomt of blijft zitten.

Meiden komen in het derde leerjaar van het vo vaker hoger dan hun advies en minder vaak lager dan hun advies uit dan jongens

De plaatsing in de brugklas ten opzichte van hun definitieve schooladvies verschilt niet veel tussen jongens en meiden. In het derde leerjaar zijn duidelijkere verschillen te zien: meiden zijn vaker hoger dan hun definitieve schooladvies terecht gekomen dan jongens en minder vaak eronder. Als we ook de doublures optellen bij de afstroom zien we dat in de meest recente gegevens (groep 8 leerlingen uit 2022/23) 12% van de meiden is gedoubleerd of lager dan het advies terecht is gekomen, ten opzichte van 20% van de jongens. Meiden halen dus in de loop van de onderbouw van het vo de achterstand in die ze opliepen door hun lagere definitieve adviezen ten opzichte van jongens.

Leerlingen in weinig stedelijke gebieden zitten in het eerste en derde leerjaar vaker lager dan hun advies, maar doubleren minder vaak.

In niet tot weinig stedelijke gebieden worden leerlingen in het eerste leerjaar wat vaker lager dan hun advies geplaatst dan in andere typen regio's; ongeveer 3% van de leerlingen. Deze voorzichtige plaatsing zet zich door en breidt zich uit als we kijken naar de doorstroom naar de derde; bijna 13% van de leerlingen van de leerlingen in niet tot weinig stedelijke regio's zit dan lager dan advies ten opzichte van 11% en 10% in andere regio's. Wel zijn er in niet tot weinig stedelijke gebieden minder doublures dan in andere regio's. Waar leerlingen in weinig stedelijk gebied de schoolloopbaan vaker op een meer praktisch niveau vervolgen zullen leerlingen in zeer sterk stedelijk gebied mogelijk vaker doubleren en een tweede kans krijgen op doorstroom binnen het ingezette onderwijsniveau.

Leerlingen met een herkomst van buiten Europa worden komen vaker hoger dan hun advies uit dan leerlingen met Nederlandse of andere Europese herkomst, maar ook vaker lager of doubleren .

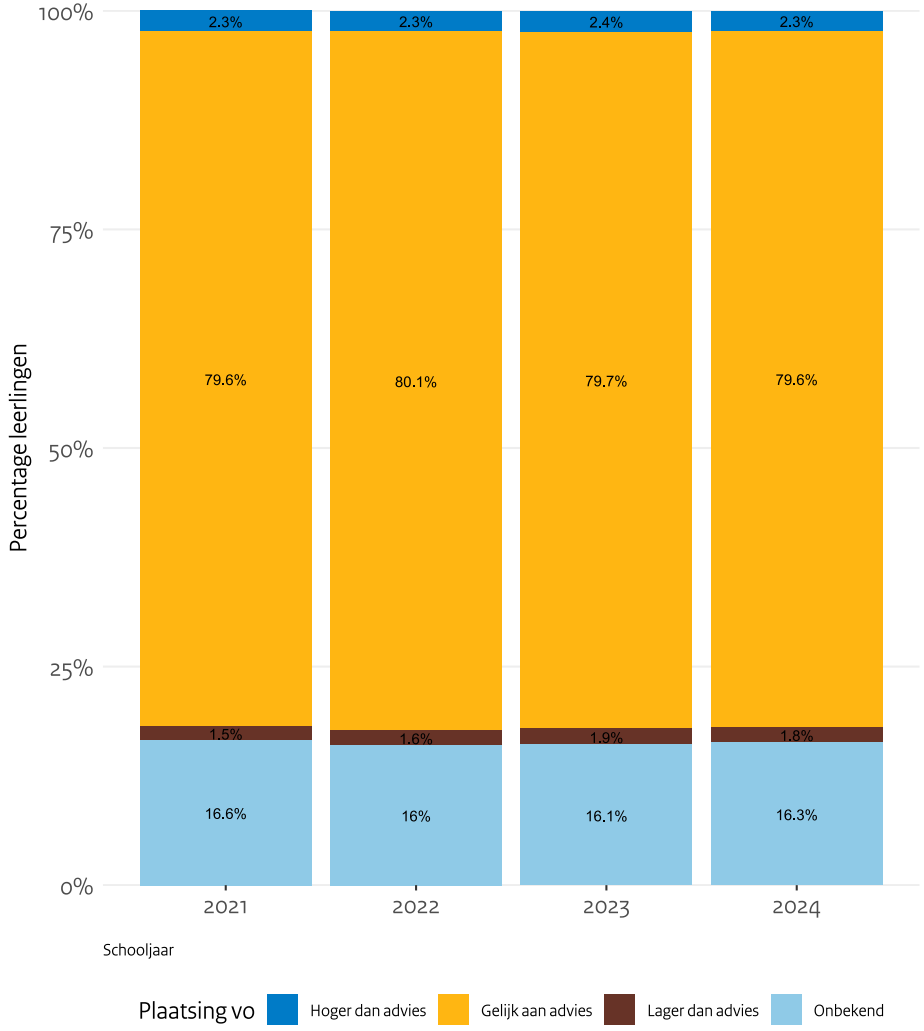
Leerlingen met een herkomst van buiten Europa worden in de brugklas wat vaker hoger dan hun advies geplaatst (2,8%) dan de andere groepen leerlingen (2% voor leerlingen met Europese en Nederlandse herkomst). Overwegend houden zij dit vast tot aan de derde; leerlingen met een niet-Europese herkomst zitten het vaakst in de derde klas hoger dan het advies (8% ten opzichte van 7% en 6% van de leerlingen met Europese en Nederlandse herkomst). Wel zien we bij deze groep ook de meeste afstroom en doublures (19%, ten opzichte van 16% bij de andere herkomstgroepen). Bij leerlingen met Nederlandse herkomst komen de adviezen het vaakst uit als we kijken naar het derde leerjaar.

Leerlingen met een lagere SES worden in het eerste jaar van het vo iets vaker hoger dan hun advies geplaatst, maar komen veel vaker lager dan hun advies uit na drie jaar in het vo dan leerlingen met een hogere SES

De schoolloopbaan van leerlingen uit de groep met een lage sociaaleconomische status (SES) is het meest grillig. In de brugklas worden zijn het vaakst van de groepen hoger geplaatst dan hun schooladvies. Ook na 3 jaar zitten zij het vaakst hoger dan geadviseerd (12% ten opzichte van 9% en 7% bij leerlingen met gemiddelde en hoge SES). Tegelijkertijd komen zij ook weer het vaakst uit lager dan hun adviesniveau en doubleren ze meer dan twee keer zo vaak dan de andere groepen (samen 21%, in vergelijking met leerlingen met gemiddelde SES: 16% en hoge SES: 9%).

Van de leerlingen met een dubbel schooladvies zien we dat leerlingen uit de hoge SES-groep duidelijk vaker aan de bovenkant van dit advies uitkomen (of nog verder opstromen) (51% ten opzichte van 43% en 41% bij leerlingen met gemiddelde en lage SES). Leerlingen uit de andere groepen stromen vaker door naar de laagste van beide onderwijstypen (of stromen nog verder af); 47% in vergelijking met 36% bij leerlingen uit de hoge SES-groep.

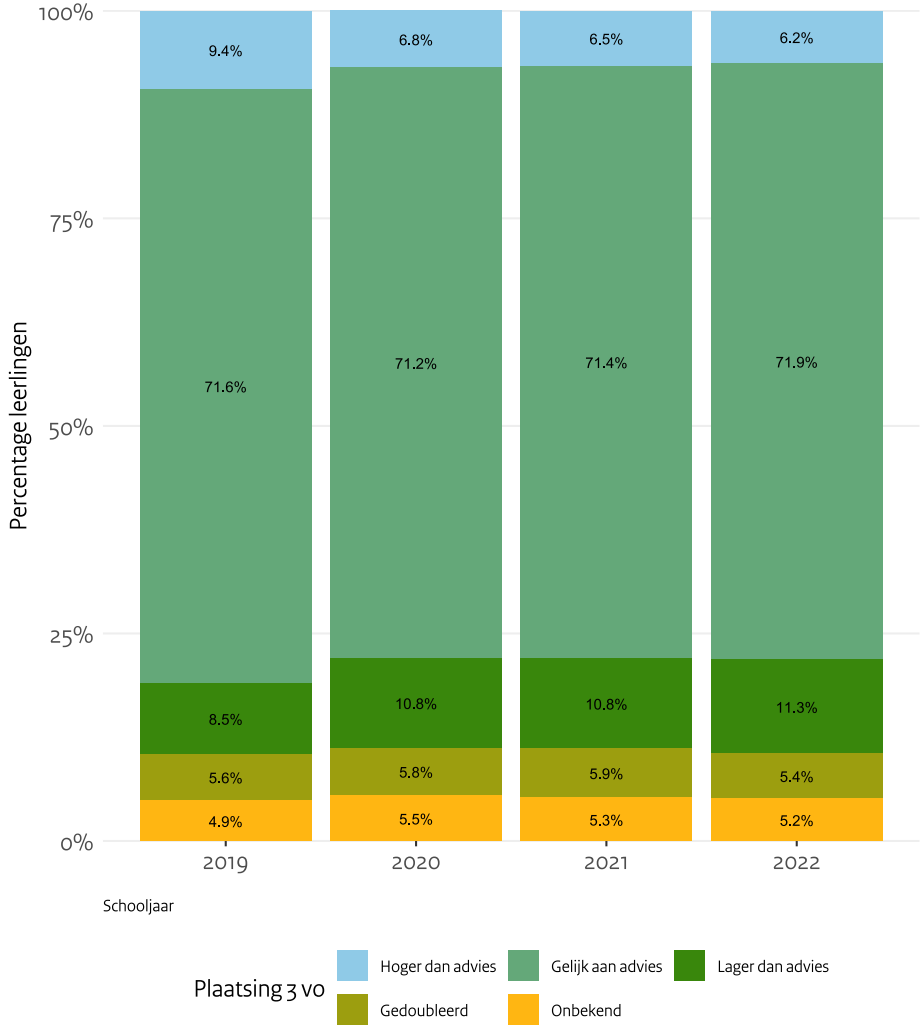
4.2 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo

Figuur 4.1: Plaatsing in het eerste leerjaar van vo (N.B.: schooljaar verwijst naar voorgaande schooljaar in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.29

De voorgaande grafiek illustreert de plaatsingsgegevens van leerlingen bij hun overgang van het basisonderwijs naar het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs (vo). Over de vier meest recente jaren is het beeld stabiel. Tegen de 80% van de leerlingen wordt geplaatst in een brugklastype dat gelijk is of ten dele overlapt met hun schooladvies. Als we ook brede brugklassen (binnen de categorie 'Onbekend') meerekenen, loopt dit verder op tot maximaal 96%; dit laatste kunnen we echter niet met zekerheid bepalen. Iets meer dan 2% van de leerlingen wordt geplaatst 'hoger dan' advies en iets minder dan 2% 'lager dan' advies.

4.3 Plaats in het derde leerjaar van vo

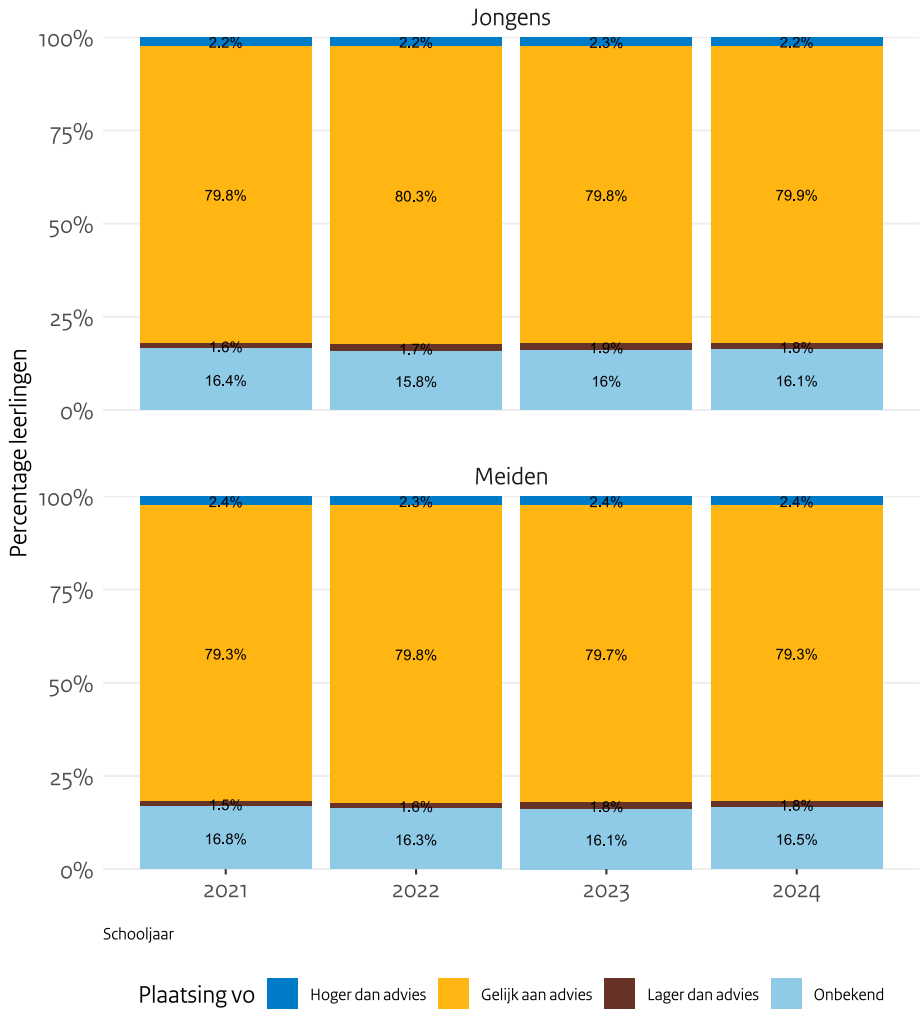

Figuur 4.2: Plaatsing in het derde leerjaar van vo (N.B.: schooljaar verwijst naar schooljaar drie jaar geleden in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.30

De voorgaande grafiek toont de positie van leerlingen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs (vo) ten opzichte van hun definitieve advies. Het derde leerjaar is gekozen als meetpunt omdat op dit moment het onderwijsniveau van leerlingen doorgaans definitief is vastgesteld. In vergelijking met eerdere analyses van het eerste leerjaar is de categorie 'gedoubleerd' toegevoegd; leerlingen die niet zijn doorgestroomd naar het derde leerjaar maar bijvoorbeeld in de eerste of tweede zijn blijven zitten.

De impact van de coronapandemie in schooljaar 2019-2020 is duidelijk zichtbaar in de plaatsingsgegevens. Door de destijds afgegeven lagere definitieve adviezen is de potentie van relatief veel leerlingen onderschat en zij zijn daarna in het derde leerjaar hoger dan hun advies terecht gekomen. In de daaropvolgende jaren is deze trend weer afgenomen en weer in lijn met de jaren voor 2019 (niet afgebeeld in de figuur); Het aantal leerlingen dat in het derde leerjaar hoger dan hun advies zit, ligt inmiddels weer onder de 7% en daalt bovendien jaarlijks. Dit komt deels doordat in het cohort 2022 (die nu 3 jaar in het vo zit) meer leerlingen 'lager dan' hun advies uitkomen, maar ook doordat meer leerlingen in de derde 'gelijk aan' hun advies zitten en minder vaak zijn gedoubleerd.

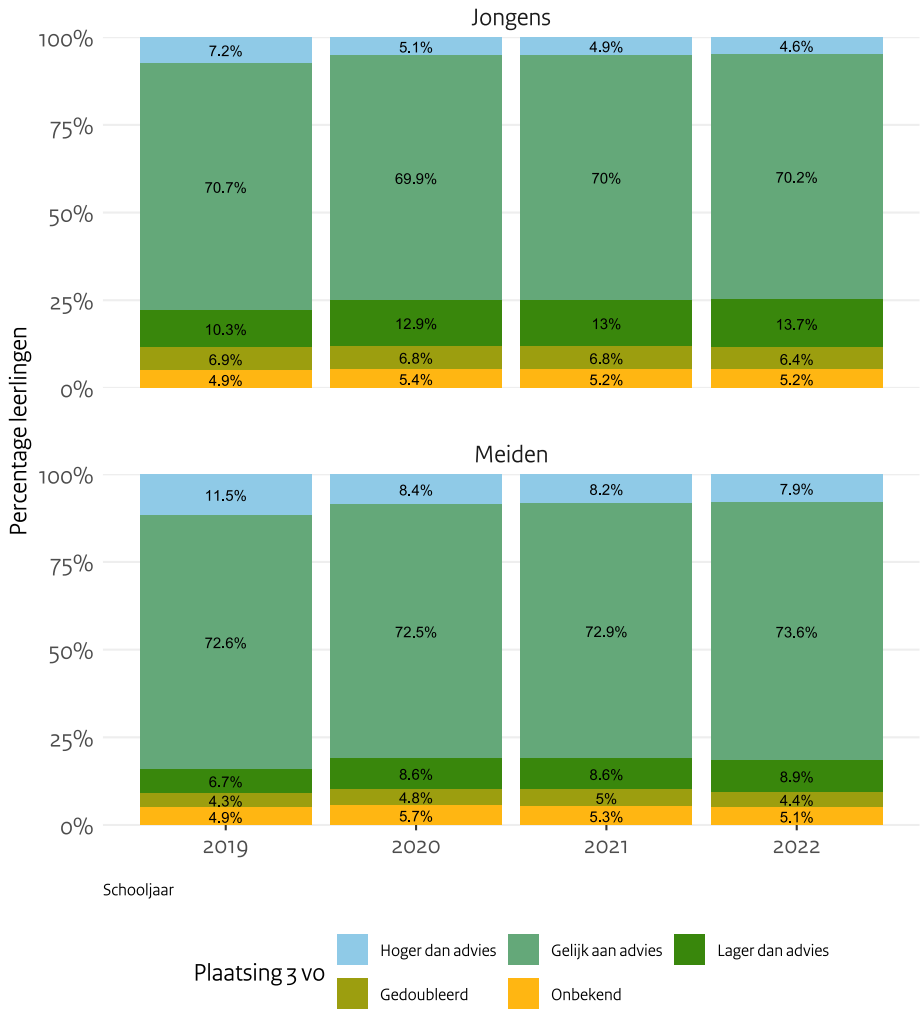
4.4 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar geslacht

Figuur 4.3: Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar geslacht (N.B.: schooljaar verwijst naar voorgaande schooljaar in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.31)

In voorgaande grafiek is te zien dat jongens in vergelijking met meiden wat vaker gelijk aan advies worden geplaatst; het verschil is in de meeste jaren ongeveer een half procentpunt. In de groep leerlingen die net gestart is in het vo (2024; doorstroomtoets in 2024/25) zijn meiden net iets vaker dan jongens 'hoger dan' advies geplaatst en wat vaker is het type plaatsing niet te bepalen, meestal doordat er sprake is van een brede brugklas.

4.5 Plaats in het derde leerjaar van vo naar geslacht

Figuur 4.4: Plaatsing in het derde leerjaar van vo naar geslacht (N.B.: schooljaar verwijst naar schooljaar drie jaar geleden in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.32

De verschillen in onderwijspositie ten opzichte van advies tussen jongens en meiden zijn aanzienlijk groter in het derde leerjaar dan in het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs. Dit is met name te zien bij het cohort dat tijdens de coronaperiode (2019-2020) geen eindtoets aflegde. Drie jaar later presteerden meiden uit dit cohort beter dan jongens: zij zijn 4,3 procentpunt vaker op een hoger niveau dan hun oorspronkelijke advies terecht gekomen en 3,7 procentpunt minder vaak op een lager niveau. Daarnaast was het percentage doublerende leerlingen bij meiden 2,6 procentpunt lager dan bij jongens.[13]

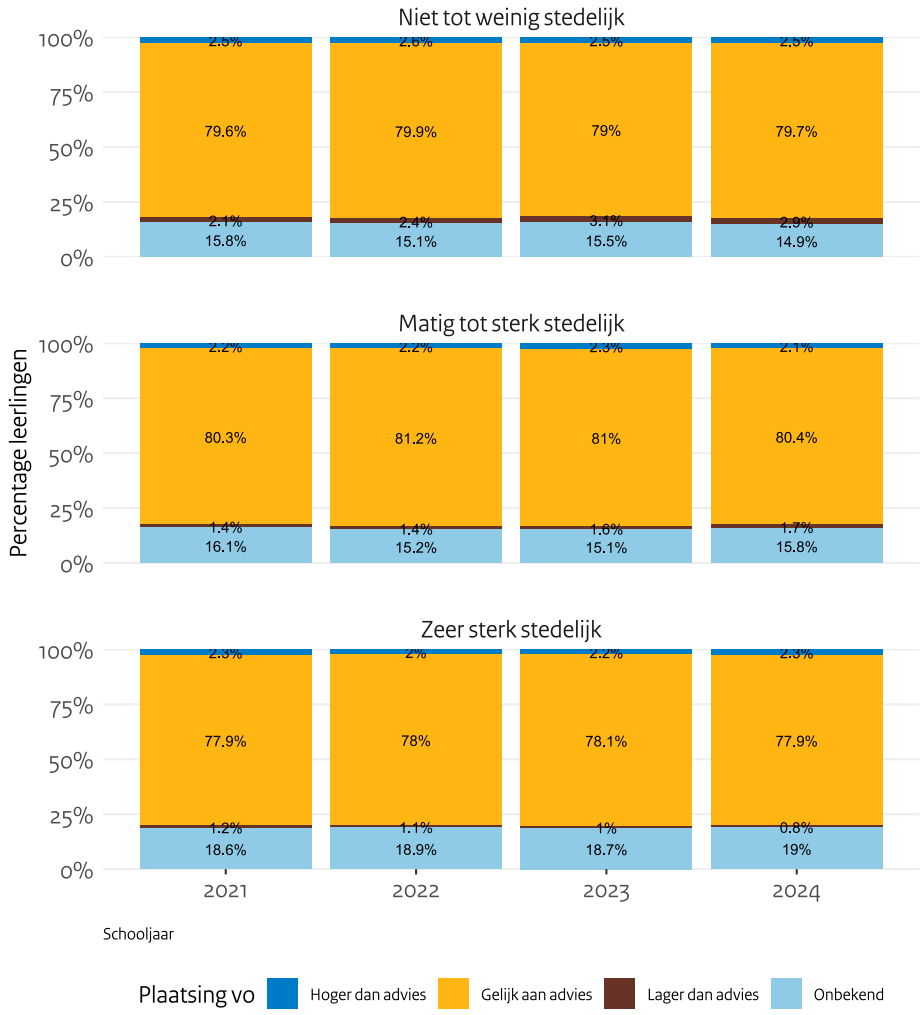
Hoewel bij beide groepen een algemene afname in onderwijsposities hoger dan het geadviseerde niveau en een toename in plaatsingen lager dan het geadviseerde niveau waarneembaar is ten opzichte van het coronajaar, blijft de proportionele verdeling tussen jongens en meiden constant. De verschillen blijven substantieel: meiden komen in het meest recente jaar 3,3 procentpunt vaker op een hoger niveau terecht dan geadviseerd en 4,8 procentpunt minder vaak op een lager niveau.

Deze ontwikkeling illustreert hoe meiden tot aan het derde jaar van het voortgezet onderwijs de initiële achterstand, veroorzaakt door gemiddeld lagere schooladviezen, weten te compenseren. Dit suggereert een discrepantie tussen de oorspronkelijke advisering en het daadwerkelijke potentieel van meiden. In een in december 2025 gepubliceerd onderzoek zijn we hier dieper op ingegaan.[14]

[13] In eerdere edities van dit onderzoek keken we strikter naar afwijking ten opzichte van advies en telde afwijking van een half niveau ook als 'lager dan' of 'hoger dan' advies. Toen waren de verschillen tussen jongens en meiden in absolute zin nog groter.

[14] Dienst Uitvoering Onderwijs, 2025. *Verschil in schooladvies tussen jongens en meiden.* https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/primair-onderwijs/publicaties/verschil-in-schooladvies-tussen-jongens-en-meiden.jsp

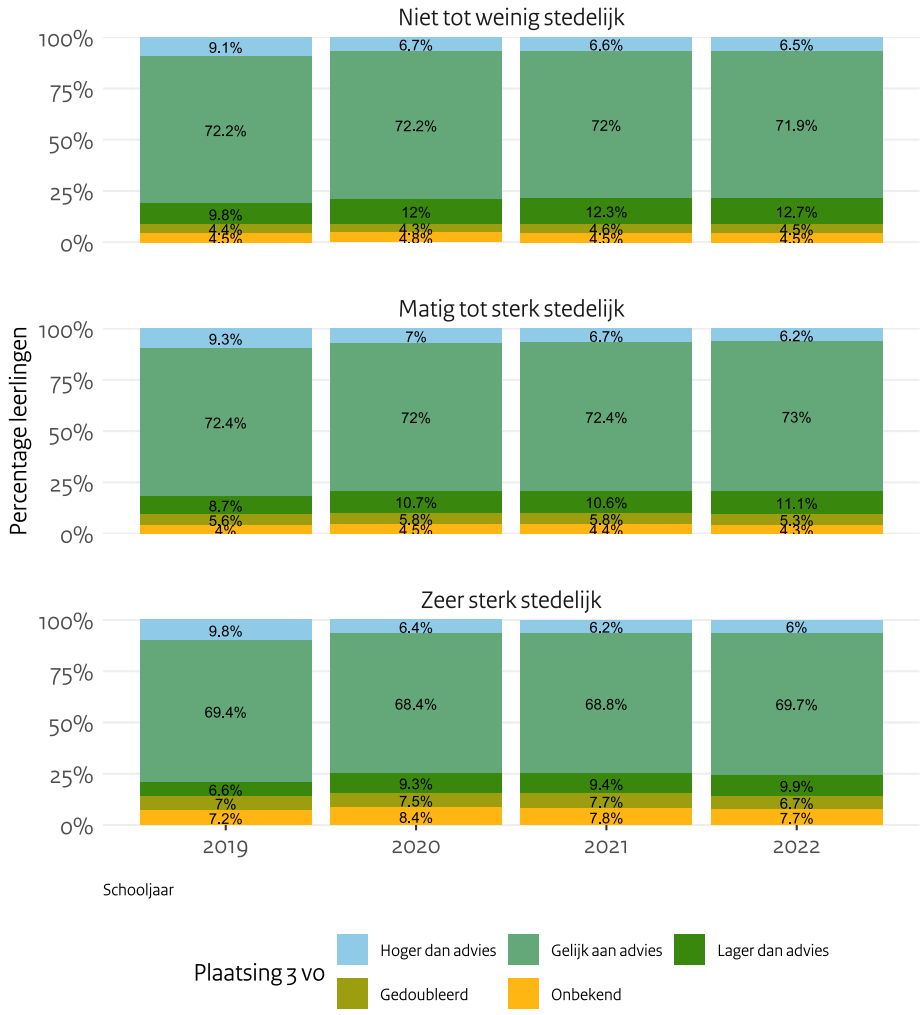
4.6 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar stedelijkheid

Figuur 4.5: Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar stedelijkheid (N.B.: schooljaar verwijst naar voorgaande schooljaar in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.33

Over het algemeen laat deze grafiek erg weinig verschillen zien tussen de verschillende regio's. Het meest opvallende verschil is te zien bij het percentage leerlingen dat lager dan hun advies geplaatst wordt. Dit is in niet tot weinig stedelijke gebieden relatief hoog in vergelijking met de twee andere categorieën met meer stedelijkheid. Dit gaat met name ten koste van het percentage leerlingen dat op hun advies wordt geplaatst. Hoofdstuk 2 liet al zien dat leerlingen uit een niet tot weinig stedelijk gebied minder vaak een definitief havo tot vwo advies krijgen dan leerlingen uit de andere twee groepen. Vervolgens liet hoofdstuk 3 zien dat leerlingen uit een niet tot weinig stedelijk gebied het vaakst hoger op de doorstroomtoets scoren dan hun voorlopig schooladvies, terwijl hun adviezen niet het meest worden bijgesteld. Deze bevindingen suggereren dat leerlingen uit niet tot weinig stedelijk gebieden dubbel worden onderschat, eerst bij de advisering en daarna bij de plaatsing in het vo.

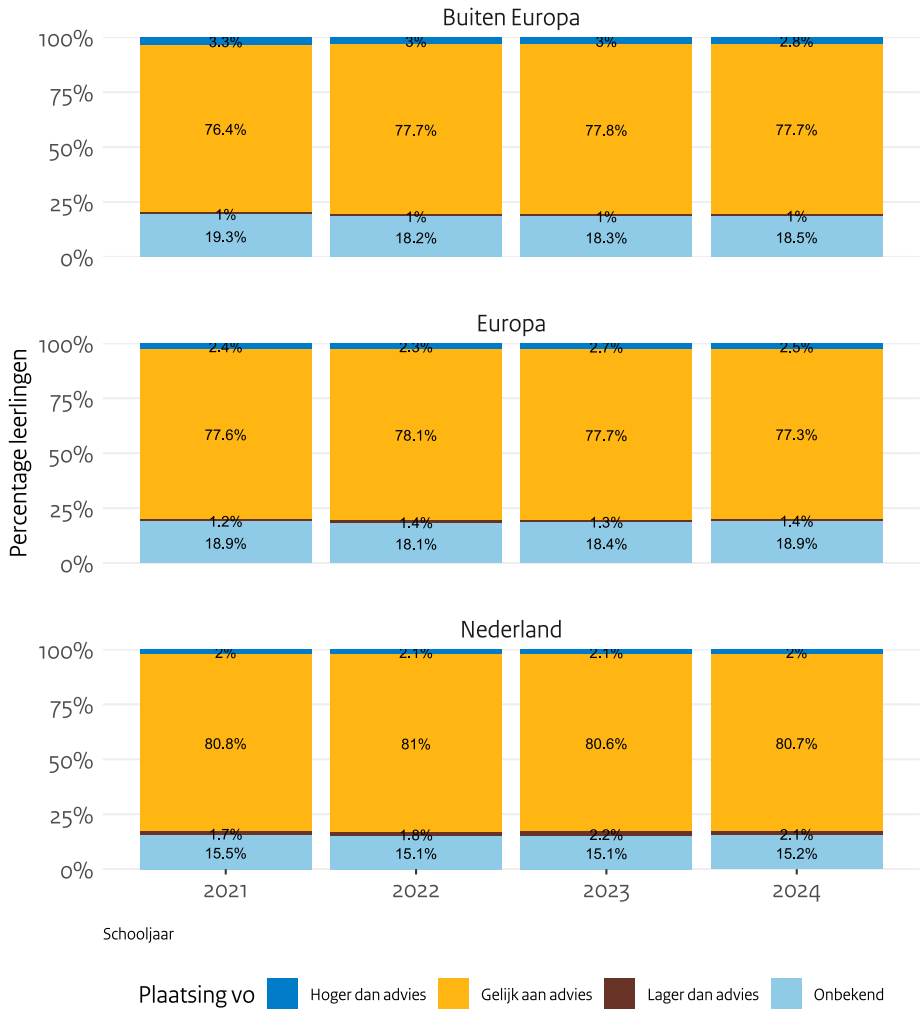
4.7 Plaats in het derde leerjaar van vo naar stedelijkheid

Figuur 4.6: Plaats in het derde leerjaar van vo naar stedelijkheid (N.B.: schooljaar verwijst naar schooljaar drie jaar geleden in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.34

Een duidelijke samenhang is zichtbaar tussen de mate van stedelijkheid en het percentage doublures: hoe stedelijker het gebied, hoe hoger het percentage doublures. Verder lijkt te gelden dat leerlingen in stedelijke gebieden minder vaak lager dan hun advies terecht komen, ondanks dat leerlingen in deze gebieden minder vaak in aanmerking komen voor een bijstelling, maar wel vaker een bijgesteld advies krijgen dan in minder stedelijke regio's. Als beide percentages (doublures en 'lager dan advies') worden samengenomen zijn die voor het cohort dat in 2022/23 de eindtoets afnam rond de 17% voor elk van de verschillende typen regio's. In zekere zin zijn doublures en 'lager dan advies' communicerende vaten waarbij scholen zelf bepalen of een leerling die niet goed met de rest meekomt afstroomt of blijft zitten. Mogelijk maken scholen in minder stedelijke gebieden andere keuzes in bevorderingsnormen dan in (zeer) sterk stedelijke regio's.

4.8 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar herkomst

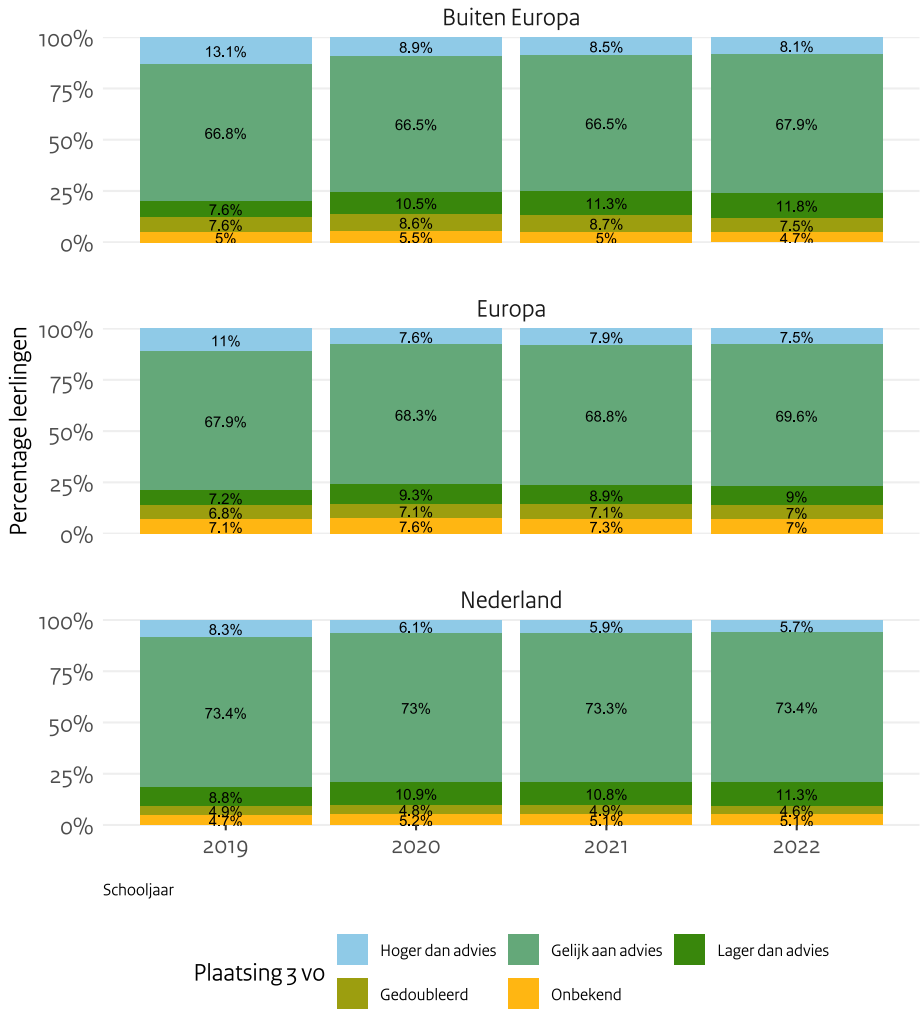

Figuur 4.7: Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar herkomst (N.B.: schooljaar verwijst naar voorgaande schooljaar in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.35)

Leerlingen met een herkomst van buiten Europa worden wat vaker hoger dan hun advies geplaatst dan leerlingen met Nederlandse of andere Europese herkomst. Andersom geldt dat leerlingen met een Nederlandse herkomst in de brugklas vaker gelijk aan niveau worden geplaatst dan leerlingen met een herkomst uit een ander Europees land of van buiten Europa. Leerlingen met Nederlandse herkomst worden minder vaak hoger dan hun advies (verschil 0,5 procentpunt en 0,8 procentpunt) geplaatst dan leerlingen uit de rest van Europa of daarbuiten. En minder vaak lager dan hun advies (verschillen van respectievelijk 0,7 en 1,1 procentpunt). Ook is bij leerlingen met een Nederlandse herkomst minder vaak het plaatsingstype onbekend, veelal gecombineerde brugklassen.

Binnen de groepen leerlingen zijn de percentages ten opzichte van het voorgaande jaar stabiel.

4.9 Plaats in het derde leerjaar van vo naar herkomst

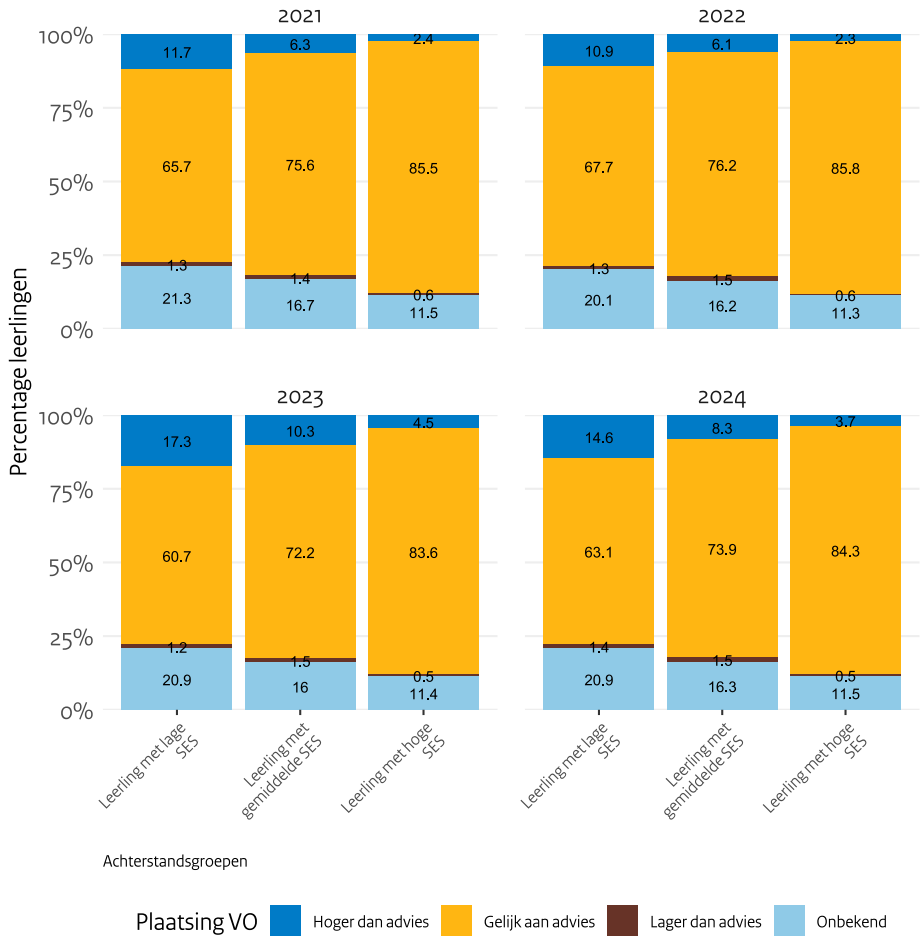

Figuur 4.8: Plaatsing in het derde leerjaar van vo naar herkomst (N.B.: schooljaar verwijst naar schooljaar drie jaar geleden in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.36)

De analyse van onderwijsposities ten opzichte van advies in relatie tot herkomst toont interessante patronen. Consistent met de bevindingen uit het eerste jaar van het voortgezet onderwijs komen leerlingen met een herkomst van buiten Europa wat vaker op een hoger niveau dan hun advies terecht (8% in het meest recente jaar), vergeleken met leerlingen met een Nederlandse (6%) of andere Europese herkomst (7%).

Bij een onderwijspositie *lager dan* het geadviseerde niveau is echter een ander patroon te zien dan in het eerste leerjaar. Leerlingen met een Europese herkomst komen het minst vaak lager dan hun advies terecht. Opmerkelijk is dat leerlingen met een herkomst van buiten Europa nu het hoogste percentage onderwijsposities lager dan het geadviseerde niveau laten zien. Daar komt bij dat leerlingen met een herkomst van buiten Europa relatief vaak doubleren. Wel is in doublures een dalende trend te zien. Als we doubleren en 'lager dan advies' als communicerende vaten beschouwen (scholen bepalen zelf of een leerling die niet goed met de rest meekomt afstroomt of blijft zitten), heeft van de leerlingen met een herkomst van buiten Europa ruim 19% een tegenvallende schoolloopbaan (afgezet tegen het advies), ten opzichte van zo'n 16% van de leerlingen met Nederlandse of Europese herkomst.

4.10 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar SES

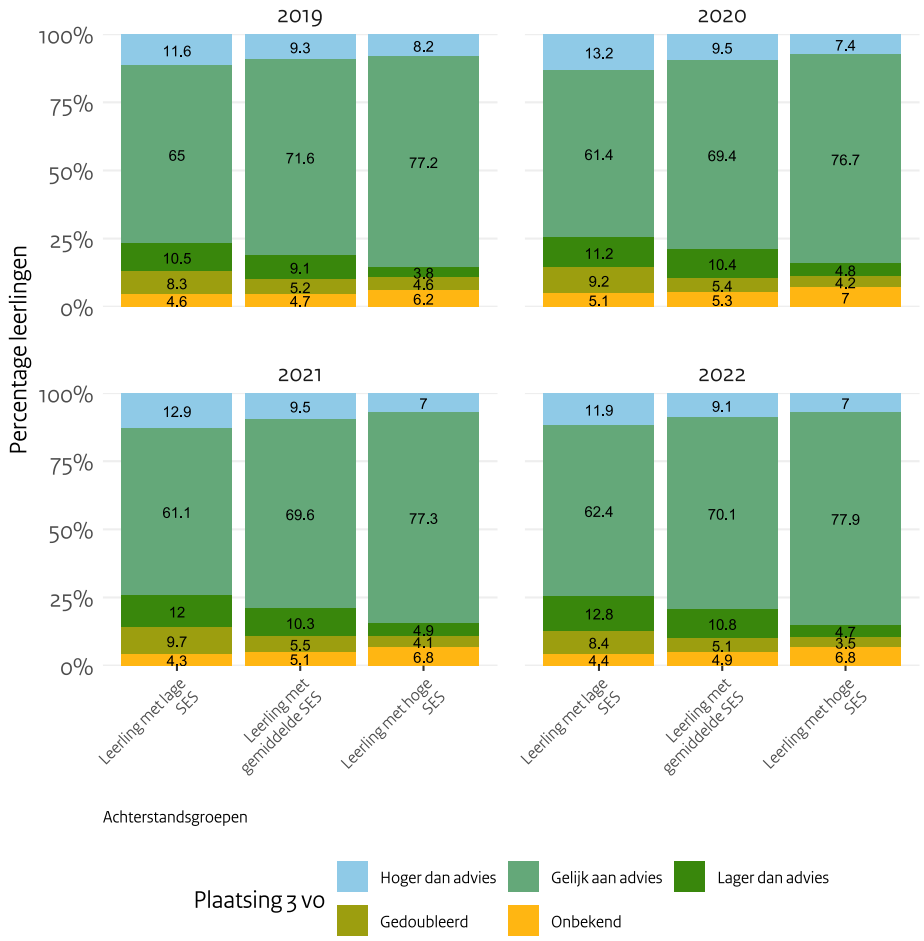
Figuur 4.9: Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerlingen (N.B.: schooljaar verwijst naar voorgaande schooljaar in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.37)

De analyse van onderwijsplaatsing in relatie tot sociaaleconomische status (SES) toont enkele opmerkelijke patronen in het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs. Leerlingen met een lage SES worden in elk van de afgelopen vier jaren vaker op een hoger niveau dan hun advies geplaatst dan andere SES-groepen. In 2024/2025 bedroeg het verschil ongeveer 6 procentpunt ten opzichte van leerlingen met een gemiddelde SES en ongeveer 11 procentpunt ten opzichte van leerlingen met een hoge SES.

Plaatsing lager dan het adviesniveau is voor elk van de groepen een uitzondering, maar bij leerlingen met hoge SES komt het nog minder vaak voor dan bij de andere groepen.

Ook is te zien dat bij leerlingen met een lage en gemiddelde SES vaker 'plaatsing onbekend' voorkomt; doorgaans brede brugklassen of brede vmbo-klassen. Daarentegen lijken leerlingen met een hogere SES vaker door te stromen naar categorale scholen of brugklassen met één specifiek onderwijsniveau.

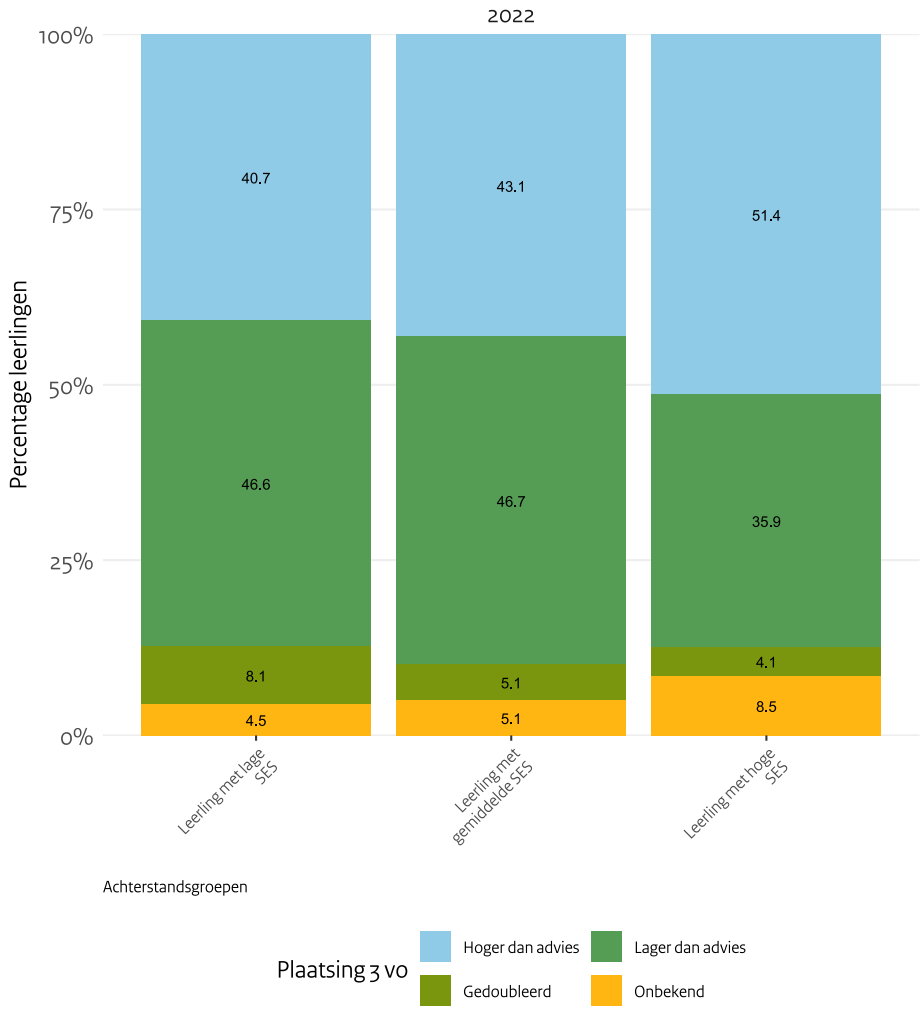
4.11 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES

Figuur 4.10: Plaats in het derde leerjaar van vo naar groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerlingen (N.B.: schooljaar verwijst naar schooljaar drie jaar geleden in het primair onderwijs, zie ook Bijlage A.38)

De schoolloopbaan van leerlingen uit een lage SES-groep verloopt het meest grillig; Voor elk van de onderzochte jaren komen leerlingen uit de lage SES-groep na drie jaar vaker hoger dan hun advies uit (circa 12% tot 13%) dan leerlingen met een gemiddelde SES, die op hun beurt weer vaker opstromen dan leerlingen met een hoge SES. Tegelijkertijd komen leerlingen uit de lage SES-groep ook weer het vaakst uit lager dan hun adviesniveau en doubleren ze meer dan twee keer zo vaak (tussen circa 8% en 10%).

4.12 Doorstroom van leerlingen met dubbele adviezen naar SES

Figuur 4.11: Plaats in het derde leerjaar van vo van leerlingen (cohort 2022) met een dubbel advies naar groep gebaseerd op de onderwijsscore van de leerlingen, zie ook Bijlage A.39

In deze rapportage beschouwen we de doorstroom van een leerling met bijvoorbeeld advies havo/vwo die na drie jaar in havo 3 zit als "gelijk aan advies". Immers de adviserende basisschool verwacht dat de leerling uitkomt op havo of vwo. In deze paragraaf kijken we juist naar deze groep leerlingen met de vraag: *komen deze leerlingen na drie jaar aan de onder- of bovenkant van het dubbele schooladvies uit, en hoe verschilt dat tussen groepen?*

We zien dat leerlingen uit de hoge SES-groep in meer dan de helft van de gevallen aan de bovenkant van hun dubbeladvies uitkomen. Leerlingen uit groepen met grotere kans op onbenut potentieel komen juist iets vaker aan de onderkant van het dubbeladvies uit. Leerlingen met een dubbeladvies uit de lage SES-groep doubleren ook het vaakst, terwijl de positie bij leerlingen uit de hoge SES-groep relatief vaak nog niet is uitgekristalliseerd in de derde klas, omdat ze bijvoorbeeld nog op een gecombineerd schooltype zitten (bijvoorbeeld 3 havo/vwo).

A Bijlage

A.1 Afzonderlijk definitief advies

Jaar	PRO	VMBO BB	VMBO BB/ KB	VMBO KB	VMBO KB/ GT	VMBO GT	VMBO/HA-VO	HAVO	HAVO/ VWO	VWO
2011	0,6	6,4	3,7	9,0	2,8	20,9	9,3	17,8	11,7	17,7
2012	0,7	6,8	3,6	9,7	2,7	21,5	8,1	19,0	9,6	18,3
2013	0,8	7,4	3,2	10,8	2,3	22,0	6,6	20,3	7,9	18,9
2014	0,8	7,7	2,5	11,4	1,8	22,5	5,3	22,2	6,1	19,7
2015	0,8	6,9	2,8	10,6	2,4	20,9	6,7	20,6	7,6	20,6
2016	0,8	6,1	3,4	9,2	3,3	18,4	8,5	18,8	9,9	21,4
2017	0,9	5,9	3,5	9,2	3,6	17,9	8,8	18,7	10,1	21,2
2018	0,9	5,6	3,7	9,2	4,6	17,6	10,1	17,4	10,8	20,2
2019	1,0	6,5	4,1	10,1	4,9	18,2	9,7	17,1	10,3	18,1
2020	0,9	5,1	4,0	8,7	5,3	16,6	10,6	16,8	11,7	20,4
2021	0,9	5,0	4,1	8,7	5,7	16,5	11,2	16,0	11,8	20,1
2022	1,0	4,7	4,1	8,7	6,0	16,0	11,2	16,1	12,0	20,2
2023	1,0	2,3	5,6	6,0	9,1	12,1	15,6	12,2	16,1	20,1
2024	1,0	2,3	5,4	5,8	9,5	11,7	15,6	12,2	16,2	20,2

A.2 Afzonderlijk definitief advies naar SES

Jaar	SES	Advies	% definitief advies	N
2024	Lage SES	PRO	3,0	750
2024	Lage SES	VMBO BB	5,5	1376
2024	Lage SES	VMBO BB/KB	12,3	3075
2024	Lage SES	VMBO KB	9,7	2412
2024	Lage SES	VMBO KB/GT	15,4	3841
2024	Lage SES	VMBO GT	13,9	3464
2024	Lage SES	VMBO/HAVO	15,9	3951
2024	Lage SES	HAVO	8,7	2165
2024	Lage SES	HAVO/VWO	8,9	2226
2024	Lage SES	VWO	6,6	1646
2024	Gemiddelde SES	PRO	0,7	839
2024	Gemiddelde SES	VMBO BB	2,1	2402
2024	Gemiddelde SES	VMBO BB/KB	5,0	5780
2024	Gemiddelde SES	VMBO KB	6,0	7006
2024	Gemiddelde SES	VMBO KB/GT	9,8	11384
2024	Gemiddelde SES	VMBO GT	12,7	14801
2024	Gemiddelde SES	VMBO/HAVO	16,7	19457
2024	Gemiddelde SES	HAVO	13,1	15256
2024	Gemiddelde SES	HAVO/VWO	16,4	19144
2024	Gemiddelde SES	VWO	17,7	20610
2024	Hoge SES	PRO	0,1	20
2024	Hoge SES	VMBO BB	0,2	53
2024	Hoge SES	VMBO BB/KB	0,6	152
2024	Hoge SES	VMBO KB	1,1	255
2024	Hoge SES	VMBO KB/GT	2,4	569

Jaar	SES	Advies	% definitief advies	N
2024	Hoge SES	VMBO GT	4,7	1 119
2024	Hoge SES	VMBO/HAVO	10,2	2 444
2024	Hoge SES	HAVO	11,4	2 743
2024	Hoge SES	HAVO/VWO	22,8	5 491
2024	Hoge SES	VWO	46,6	11 210

A.3 Voorlopig en definitief advies

Jaar	% definitief advies	% voorlopig advies	△ definitief en voorlopig advies	N
2011	47,1	47,1	0,0	179725
2012	46,8	46,8	0,0	187582
2013	47,0	47,0	0,0	186342
2014	48,0	47,1	0,9	185652
2015	48,9	47,2	1,7	181227
2016	50,2	48,2	2,0	176377
2017	50,1	48,1	2,0	172324
2018	48,4	46,6	1,8	170603
2019	45,5	45,5	0,0	172665
2020	48,8	47,0	1,9	173782
2021	47,9	46,3	1,6	170866
2022	48,3	46,6	1,7	171586
2023	48,4	45,5	2,8	167303
2024	48,6	46,3	2,3	165836

A.4 Toets- en definitief advies

Jaar	% definitief advies	% toetsadvies	N
2014	48,0	45,7	185652
2015	48,9	47,7	181227
2016	50,2	49,4	176377
2017	50,1	49,7	172324
2018	48,4	38,4	170603
2019	45,5	0,0	172665
2020	48,8	37,5	173782
2021	47,9	35,8	170866
2022	48,3	36,0	171586
2023	48,4	32,9	167303
2024	48,6	32,0	165836

A.5 Voorlopig en definitief advies naar geslacht

Jaar	Geslacht	% definitief advies	% voorlopig advies	△ voorlopig en definitief advies	N
2011	Jongens	48,2	48,2	0,0	89 249
2011	Meiden	46,1	46,1	0,0	90 475
2012	Jongens	47,7	47,7	0,0	93 106
2012	Meiden	46,0	46,0	0,0	94 476
2013	Jongens	47,5	47,5	0,0	92 820
2013	Meiden	46,5	46,5	0,0	93 521
2014	Jongens	48,5	47,7	0,8	92 556
2014	Meiden	47,4	46,5	0,9	93 096
2015	Jongens	49,0	47,4	1,7	90 228
2015	Meiden	48,8	47,0	1,8	90 999
2016	Jongens	50,4	48,4	2,0	87 771
2016	Meiden	50,0	47,9	2,1	88 606
2017	Jongens	50,2	48,3	1,9	86 113
2017	Meiden	50,0	47,9	2,1	86 211
2018	Jongens	48,5	46,8	1,7	84 616
2018	Meiden	48,3	46,4	1,9	85 987
2019	Jongens	46,1	46,1	0,0	86 097
2019	Meiden	44,8	44,8	0,0	86 568
2020	Jongens	49,9	48,1	1,7	86 491
2020	Meiden	47,8	45,8	2,0	87 291
2021	Jongens	48,9	47,4	1,6	84 823
2021	Meiden	46,9	45,3	1,6	86 043
2022	Jongens	49,8	48,1	1,7	85 711
2022	Meiden	46,8	45,1	1,6	85 875

Jaar	Geslacht	% definitief advies	% voorlopig advies	△ voorlopig en definitief advies	N
2023	Jongens	49,8	47,2	2,6	83 764
2023	Meiden	46,9	43,9	3,1	83 537
2024	Jongens	50,3	48,1	2,1	82 860
2024	Meiden	46,9	44,5	2,4	82 975

A.6 Toets- en definitief advies naar geslacht

Jaar	Geslacht	% definitief advies	% toetsadvies	N
2014	Jongens	48,5	45,4	92 556
2014	Meiden	47,4	46,1	93 096
2015	Jongens	49,0	47,4	90 228
2015	Meiden	48,8	48,0	90 999
2016	Jongens	50,4	48,7	87 771
2016	Meiden	50,0	50,1	88 606
2017	Jongens	50,2	49,3	86 113
2017	Meiden	50,0	50,2	86 211
2018	Jongens	48,5	37,6	84 616
2018	Meiden	48,3	39,1	85 987
2019	Jongens	46,1	0,0	86 097
2019	Meiden	44,8	0,0	86 568
2020	Jongens	49,9	37,5	86 491
2020	Meiden	47,8	37,4	87 291
2021	Jongens	48,9	36,1	84 823
2021	Meiden	46,9	35,6	86 043
2022	Jongens	49,8	36,9	85 711
2022	Meiden	46,8	35,1	85 875
2023	Jongens	49,8	33,1	83 764
2023	Meiden	46,9	32,8	83 537
2024	Jongens	50,3	32,6	82 860
2024	Meiden	46,9	31,4	82 975

A.7 Definitief advies naar stedelijkheid

Jaar	Stedelijkheid	% definitief advies	N
2019	Niet tot weinig stedelijk	42,2	49 080
2019	Matig tot sterk stedelijk	45,6	83 093
2019	Zeer sterk stedelijk	49,2	40 492
2020	Niet tot weinig stedelijk	45,3	49 098
2020	Matig tot sterk stedelijk	48,8	83 702
2020	Zeer sterk stedelijk	53,1	40 982
2021	Niet tot weinig stedelijk	44,2	47 972
2021	Matig tot sterk stedelijk	48,0	82 474
2021	Zeer sterk stedelijk	52,2	40 420
2022	Niet tot weinig stedelijk	44,7	48 158
2022	Matig tot sterk stedelijk	48,0	82 492
2022	Zeer sterk stedelijk	53,2	40 936
2023	Niet tot weinig stedelijk	45,0	46 199
2023	Matig tot sterk stedelijk	48,2	80 835
2023	Zeer sterk stedelijk	52,7	40 269
2024	Niet tot weinig stedelijk	44,5	45 935
2024	Matig tot sterk stedelijk	48,7	79 746
2024	Zeer sterk stedelijk	53,0	40 155

A.8 Definitief advies naar stedelijkheid en geslacht

Jaar	Stedelijkheid	Geslacht	% definitief advies	N
2019	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	42,0	24 681
2019	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	42,4	24 399
2019	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	46,5	41 332
2019	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	44,8	41 761
2019	Zeer sterk stedelijk	Jongens	50,5	20 084
2019	Zeer sterk stedelijk	Meiden	47,9	20 408
2020	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	45,6	24 689
2020	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	45,0	24 409
2020	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	50,2	41 501
2020	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	47,4	42 201
2020	Zeer sterk stedelijk	Jongens	54,3	20 301
2020	Zeer sterk stedelijk	Meiden	51,9	20 681
2021	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	44,5	23 960
2021	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	43,8	24 012
2021	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	49,2	40 756
2021	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	46,9	41 718
2021	Zeer sterk stedelijk	Jongens	53,6	20 107
2021	Zeer sterk stedelijk	Meiden	50,8	20 313
2022	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	45,7	24 084
2022	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	43,7	24 074
2022	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	49,7	41 215
2022	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	46,3	41 277
2022	Zeer sterk stedelijk	Jongens	55,1	20 412
2022	Zeer sterk stedelijk	Meiden	51,4	20 524
2023	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	45,7	23 052

Jaar	Stedelijkheid	Geslacht	% definitief advies	N
2023	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	44,2	23 146
2023	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	50,0	40 592
2023	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	46,3	40 242
2023	Zeer sterk stedelijk	Jongens	54,2	20 120
2023	Zeer sterk stedelijk	Meiden	51,2	20 149
2024	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	45,6	23 109
2024	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	43,3	22 826
2024	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	50,7	39 815
2024	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	46,8	39 930
2024	Zeer sterk stedelijk	Jongens	54,9	19 936
2024	Zeer sterk stedelijk	Meiden	51,0	20 219

A.9 Definitief advies naar SES

Jaar	SES	% definitief advies	N
2021	Lage SES	24,3	25 614
2021	Gemiddelde SES	46,0	119 529
2021	Hoge SES	80,5	25 614
2022	Lage SES	25,1	25 653
2022	Gemiddelde SES	46,3	119 710
2022	Hoge SES	81,1	25 653
2023	Lage SES	24,5	25 019
2023	Gemiddelde SES	46,7	116 743
2023	Hoge SES	80,4	25 017
2024	Lage SES	24,2	24 908
2024	Gemiddelde SES	47,1	116 679
2024	Hoge SES	80,8	24 056

A.10 Definitief advies naar SES en geslacht

Jaar	SES	Geslacht	% definitief advies	N
2021	Lage SES	M	25,1	12454
2021	Lage SES	V	23,5	13160
2021	Gemiddelde SES	M	47,0	59438
2021	Gemiddelde SES	V	45,1	60091
2021	Hoge SES	M	81,2	12882
2021	Hoge SES	V	79,8	12732
2022	Lage SES	M	26,3	12503
2022	Lage SES	V	23,9	13150
2022	Gemiddelde SES	M	47,8	59973
2022	Gemiddelde SES	V	44,9	59737
2022	Hoge SES	M	82,4	12942
2022	Hoge SES	V	79,7	12711
2023	Lage SES	M	26,2	12176
2023	Lage SES	V	22,8	12843
2023	Gemiddelde SES	M	48,1	58540
2023	Gemiddelde SES	V	45,3	58203
2023	Hoge SES	M	81,0	12759
2023	Hoge SES	V	79,9	12258
2024	Lage SES	M	25,9	12155
2024	Lage SES	V	22,7	12753
2024	Gemiddelde SES	M	48,7	58201
2024	Gemiddelde SES	V	45,6	58478
2024	Hoge SES	M	81,9	12405
2024	Hoge SES	V	79,7	11651

A.11 Definitief advies naar herkomst leerling

Jaar	Herkomst	% definitief advies	% voorlopig advies	△ voorlopig en definitief advies	N
2019	Buiten Europa	36,2	36,2	0,0	32 432
2019	Europa	48,7	48,7	0,0	11 292
2019	Nederland	48,0	48,0	0,0	126 115
2020	Buiten Europa	40,6	38,0	2,7	32 636
2020	Europa	52,0	49,7	2,3	12 019
2020	Nederland	51,0	49,4	1,6	126 301
2021	Buiten Europa	40,5	38,2	2,3	32 767
2021	Europa	50,8	49,2	1,6	12 086
2021	Nederland	50,0	48,6	1,4	123 189
2022	Buiten Europa	41,2	39,0	2,2	33 106
2022	Europa	49,7	47,9	1,8	12 182
2022	Nederland	50,5	49,0	1,5	121 288
2023	Buiten Europa	40,7	37,3	3,4	33 532
2023	Europa	50,1	47,1	2,9	12 490
2023	Nederland	50,8	48,1	2,7	116 658
2024	Buiten Europa	40,8	38,2	2,5	33 953
2024	Europa	49,2	46,7	2,4	13 287
2024	Nederland	51,2	49,1	2,1	115 265

A.12 Definitief advies naar herkomst en geslacht

Jaar	Herkomst	Geslacht	% definitief advies	n
2019	Nederland	Jongens	48,5	63037
2019	Nederland	Meiden	47,5	63078
2019	Europa	Jongens	50,1	5655
2019	Europa	Meiden	47,2	5637
2019	Buiten Europa	Jongens	37,0	16080
2019	Buiten Europa	Meiden	35,5	16352
2020	Nederland	Jongens	52,0	63061
2020	Nederland	Meiden	50,0	63240
2020	Europa	Jongens	52,6	5977
2020	Europa	Meiden	51,3	6042
2020	Buiten Europa	Jongens	41,9	16159
2020	Buiten Europa	Meiden	39,4	16477
2021	Nederland	Jongens	51,0	61274
2021	Nederland	Meiden	49,1	61915
2021	Europa	Jongens	52,2	6092
2021	Europa	Meiden	49,5	5994
2021	Buiten Europa	Jongens	41,3	16152
2021	Buiten Europa	Meiden	39,8	16615
2022	Nederland	Jongens	51,8	60773
2022	Nederland	Meiden	49,1	60515
2022	Europa	Jongens	50,9	6099
2022	Europa	Meiden	48,5	6083
2022	Buiten Europa	Jongens	43,4	16419
2022	Buiten Europa	Meiden	39,2	16687
2023	Nederland	Jongens	52,2	58807

Jaar	Herkomst	Geslacht	% definitief advies	n
2023	Nederland	Meiden	49,3	57 851
2023	Europa	Jongens	51,0	6 197
2023	Europa	Meiden	49,1	6 293
2023	Buiten Europa	Jongens	42,2	16 536
2023	Buiten Europa	Meiden	39,2	16 996
2024	Nederland	Jongens	53,0	57 745
2024	Nederland	Meiden	49,4	57 520
2024	Europa	Jongens	49,6	6 660
2024	Europa	Meiden	48,7	6 627
2024	Buiten Europa	Jongens	42,6	16 832
2024	Buiten Europa	Meiden	39,0	17 121

A.13 Definitief advies naar herkomst en SES

Jaar	SES	Herkomst	% definitief advies	N
2021	Lage SES	Nederland	18,6	8254
2021	Lage SES	Europa	27,8	1898
2021	Lage SES	Buiten Europa	27,3	14682
2021	Gemiddelde SES	Nederland	45,8	93390
2021	Gemiddelde SES	Europa	48,8	8293
2021	Gemiddelde SES	Buiten Europa	47,7	16094
2021	Hoge SES	Nederland	80,5	21545
2021	Hoge SES	Europa	82,6	1895
2021	Hoge SES	Buiten Europa	80,3	1990
2022	Lage SES	Nederland	19,2	8431
2022	Lage SES	Europa	25,7	1727
2022	Lage SES	Buiten Europa	28,5	14470
2022	Gemiddelde SES	Nederland	46,3	91733
2022	Gemiddelde SES	Europa	47,2	8376
2022	Gemiddelde SES	Buiten Europa	47,7	16414
2022	Hoge SES	Nederland	81,2	20866
2022	Hoge SES	Europa	80,9	2021
2022	Hoge SES	Buiten Europa	80,7	2085
2023	Lage SES	Nederland	19,6	7946
2023	Lage SES	Europa	26,3	1693
2023	Lage SES	Buiten Europa	27,0	14391
2023	Gemiddelde SES	Nederland	46,9	88349
2023	Gemiddelde SES	Europa	47,2	8570
2023	Gemiddelde SES	Buiten Europa	47,4	16832
2023	Hoge SES	Nederland	80,4	20173

Jaar	SES	Herkomst	% definitief advies	N
2023	Hoge SES	Europa	80,9	2153
2023	Hoge SES	Buiten Europa	80,9	2176
2024	Lage SES	Nederland	19,2	7917
2024	Lage SES	Europa	26,8	1826
2024	Lage SES	Buiten Europa	26,6	14349
2024	Gemiddelde SES	Nederland	47,4	87681
2024	Gemiddelde SES	Europa	46,3	9340
2024	Gemiddelde SES	Buiten Europa	47,8	17465
2024	Hoge SES	Nederland	81,2	19636
2024	Hoge SES	Europa	81,1	2111
2024	Hoge SES	Buiten Europa	79,2	2106

A.14 Definitief advies spreiding schoolvestigingen

Jaar	<= 10%	10-20%	20-30%	30-40%	40-50%	50-60%	60-70%	70-80%	80-90%	> 90%	Totaal
2021	151	334	712	1 247	1 476	1 025	652	336	138	62	5 982
2022	136	321	702	1 209	1 472	977	691	365	155	59	5 951
2023	159	340	675	1 148	1 516	998	681	345	167	65	5 935
2024	136	352	668	1 172	1 508	999	634	359	180	49	5 921

A.15 Heroverweging en bijstelling

Jaar	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling hero-verweging	N
2014	57 920	5 612	34,2	3,3	9,7	169 189
2015	61 950	12 140	34,8	6,8	19,6	178 162
2016	57 519	13 436	33,2	7,8	23,4	173 083
2017	56 251	13 269	33,4	7,9	23,6	168 484
2018	68 874	16 068	41,2	9,6	23,3	167 022
2020	63 058	16 915	36,8	9,9	26,8	171 152
2021	61 884	16 874	36,8	10,0	27,3	168 250
2022	57 559	16 807	34,1	10,0	29,2	168 854
2023	52 161	39 929	31,8	24,3	76,5	164 183
2024	44 768	31 815	27,6	19,6	71,1	162 299

A.16 Heroverweging en bijstelling naar geslacht

Jaar	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging	N
2014	Jongens	27678	2637	32,8	3,1	9,5	84312
2014	Meiden	30242	2975	35,6	3,5	9,8	84877
2015	Jongens	30130	5752	34,0	6,5	19,1	88669
2015	Meiden	31820	6388	35,6	7,1	20,1	89493
2016	Jongens	27363	6310	31,8	7,3	23,1	86142
2016	Meiden	30156	7126	34,7	8,2	23,6	86941
2017	Jongens	27396	6269	32,5	7,4	22,9	84210
2017	Meiden	28855	7000	34,2	8,3	24,3	84274
2018	Jongens	33010	7489	39,9	9,0	22,7	82774
2018	Meiden	35864	8579	42,6	10,2	23,9	84248
2020	Jongens	30085	7837	35,3	9,2	26,0	85201
2020	Meiden	32973	9078	38,4	10,6	27,5	85951
2021	Jongens	29621	7860	35,5	9,4	26,5	83540
2021	Meiden	32263	9014	38,1	10,6	27,9	84710
2022	Jongens	28134	8175	33,3	9,7	29,1	84370
2022	Meiden	29425	8632	34,8	10,2	29,3	84484
2023	Jongens	24664	18649	30,0	22,7	75,6	82166
2023	Meiden	27496	21279	33,5	25,9	77,4	82015
2024	Jongens	21395	15093	26,4	18,6	70,5	81099
2024	Meiden	23373	16722	28,8	20,6	71,5	81199

A.17 Heroverweging en bijstelling naar voorlopig advies

Jaar	Advies	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging	N
2024	PRO	544	326	64,4	38,6	59,9	845
2024	VMBO BB	6 297	4 053	93,4	60,1	64,4	6 743
2024	VMBO BB/KB	2 784	2 483	34,6	30,8	89,2	8 051
2024	VMBO KB	7 819	5 129	60,9	40,0	65,6	12 830
2024	VMBO KB/GT	2 787	2 444	21,8	19,1	87,7	12 799
2024	VMBO GT	10 381	6 829	44,4	29,2	65,8	23 384
2024	VMBO/HAVO	3 037	2 690	14,3	12,7	88,6	21 168
2024	HAVO	7 931	5 390	34,0	23,1	68,0	23 347
2024	HAVO/VWO	3 158	2 441	13,9	10,7	77,3	22 769

A.18 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid

Jaar	Stedelijkheid	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2020	Niet tot weinig stedelijk	20719	4357	42,7	9,0	21,0	48526
2020	Matig tot sterk stedelijk	29884	7835	36,2	9,5	26,2	82485
2020	Zeer sterk stedelijk	12455	4723	31,0	11,8	37,9	40141
2021	Niet tot weinig stedelijk	20589	4472	43,4	9,4	21,7	47472
2021	Matig tot sterk stedelijk	29514	7713	36,3	9,5	26,1	81297
2021	Zeer sterk stedelijk	11781	4689	29,8	11,9	39,8	39481
2022	Niet tot weinig stedelijk	19540	4524	41,1	9,5	23,1	47582
2022	Matig tot sterk stedelijk	27359	7845	33,7	9,7	28,7	81279
2022	Zeer sterk stedelijk	10660	4438	26,6	11,1	41,6	39993
2023	Niet tot weinig stedelijk	16717	11337	36,7	24,9	67,8	45496
2023	Matig tot sterk stedelijk	24776	19248	31,2	24,2	77,7	79403
2023	Zeer sterk stedelijk	10668	9344	27,2	23,8	87,6	39284
2024	Niet tot weinig stedelijk	14680	9221	32,5	20,4	62,8	45095

Jaar	Stedelijkheid	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2024	Matig tot sterk stedelijk	21 281	15 259	27,2	19,5	71,7	78 152
2024	Zeer sterk stedelijk	8 807	7 335	22,6	18,8	83,3	39 052

A.19 Heroverweging en bijstelling naar stedelijkheid en geslacht

Jaar	Stedelijkheid	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2020	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	10005	1970	41,0	8,1	19,7	24399
2020	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	10714	2387	44,4	9,9	22,3	24127
2020	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	14224	3714	34,8	9,1	26,1	40912
2020	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	15660	4121	37,7	9,9	26,3	41573
2020	Zeer sterk stedelijk	Jongens	5856	2153	29,4	10,8	36,8	19890
2020	Zeer sterk stedelijk	Meiden	6599	2570	32,6	12,7	39,0	20251
2021	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	10018	2083	42,3	8,8	20,8	23704
2021	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	10571	2389	44,5	10,1	22,6	23768
2021	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	13966	3590	34,8	8,9	25,7	40189
2021	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	15548	4123	37,8	10,0	26,5	41108
2021	Zeer sterk stedelijk	Jongens	5637	2187	28,7	11,1	38,8	19647
2021	Zeer sterk stedelijk	Meiden	6144	2502	31,0	12,6	40,7	19834
2022	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	9640	2231	40,5	9,4	23,1	23803

Jaar	Stedelijkheid	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2022	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	9900	2293	41,6	9,6	23,2	23779
2022	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	13401	3857	33,0	9,5	28,8	40609
2022	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	13958	3988	34,3	9,8	28,6	40670
2022	Zeer sterk stedelijk	Jongens	5093	2087	25,5	10,5	41,0	19958
2022	Zeer sterk stedelijk	Meiden	5567	2351	27,8	11,7	42,2	20035
2023	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	7930	5238	35,0	23,1	66,0	22666
2023	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	8787	6099	38,5	26,7	69,4	22829
2023	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	11684	9016	29,3	22,6	77,2	39857
2023	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	13091	10231	33,1	25,9	78,2	39545
2023	Zeer sterk stedelijk	Jongens	5050	4395	25,7	22,4	87,0	19643
2023	Zeer sterk stedelijk	Meiden	5618	4949	28,6	25,2	88,1	19641
2024	Niet tot weinig stedelijk	Jongens	7027	4344	31,0	19,2	61,8	22669
2024	Niet tot weinig stedelijk	Meiden	7653	4877	34,1	21,8	63,7	22426

Jaar	Stedelijkheid	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2024	Matig tot sterk stedelijk	Jongens	10163	7255	26,0	18,6	71,4	39041
2024	Matig tot sterk stedelijk	Meiden	11118	8004	28,4	20,5	72,0	39110
2024	Zeer sterk stedelijk	Jongens	4205	3494	21,7	18,0	83,1	19389
2024	Zeer sterk stedelijk	Meiden	4602	3841	23,4	19,5	83,5	19663

A.20 Heroverweging en bijstelling naar herkomst

Jaar	Herkomst	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging	N
2020	Nederland	45 162	10 316	36,1	8,2	22,8	125 248
2020	Europa	4 107	1 336	35,1	11,4	32,5	11 705
2020	Buiten Europa	12 675	4 952	40,2	15,7	39,1	31 489
2021	Nederland	43 991	10 309	36,0	8,4	23,4	122 109
2021	Europa	4 008	1 319	34,1	11,2	32,9	11 750
2021	Buiten Europa	12 708	4 906	40,1	15,5	38,6	31 670
2022	Nederland	40 627	10 233	33,8	8,5	25,2	120 294
2022	Europa	3 737	1 294	31,9	11,0	34,6	11 728
2022	Buiten Europa	11 456	4 726	35,9	14,8	41,2	31 933
2023	Nederland	35 521	25 830	30,7	22,3	72,7	115 641
2023	Europa	3 617	3 004	30,6	25,4	83,0	11 841
2023	Buiten Europa	11 477	9 852	35,7	30,6	85,8	32 183
2024	Nederland	30 533	20 438	26,7	17,9	66,9	114 295
2024	Europa	3 262	2 538	26,4	20,5	77,8	12 367
2024	Buiten Europa	9 934	8 083	30,7	24,9	81,4	32 405

A.21 Heroverweging en bijstelling naar herkomst en geslacht

Jaar	Herkomst	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2020	Nederland	Jongens	21475	4753	34,3	7,6	22,1	62546
2020	Nederland	Meiden	23687	5563	37,8	8,9	23,5	62702
2020	Europa	Jongens	2033	635	34,9	10,9	31,2	5825
2020	Europa	Meiden	2074	701	35,3	11,9	33,8	5880
2020	Buiten Europa	Jongens	6109	2319	39,2	14,9	38,0	15595
2020	Buiten Europa	Meiden	6566	2633	41,3	16,6	40,1	15894
2021	Nederland	Jongens	20997	4729	34,6	7,8	22,5	60733
2021	Nederland	Meiden	22994	5580	37,5	9,1	24,3	61376
2021	Europa	Jongens	1973	639	33,2	10,8	32,4	5935
2021	Europa	Meiden	2035	680	35,0	11,7	33,4	5815
2021	Buiten Europa	Jongens	6146	2347	39,4	15,0	38,2	15606
2021	Buiten Europa	Meiden	6562	2559	40,9	15,9	39,0	16064
2022	Nederland	Jongens	19963	5024	33,1	8,3	25,2	60264
2022	Nederland	Meiden	20664	5209	34,4	8,7	25,2	60030
2022	Europa	Jongens	1808	617	30,7	10,5	34,1	5885
2022	Europa	Meiden	1929	677	33,0	11,6	35,1	5843
2022	Buiten Europa	Jongens	5550	2270	35,0	14,3	40,9	15865
2022	Buiten Europa	Meiden	5906	2456	36,8	15,3	41,6	16068
2023	Nederland	Jongens	16775	12063	28,8	20,7	71,9	58264
2023	Nederland	Meiden	18745	13766	32,7	24,0	73,4	57375
2023	Europa	Jongens	1740	1422	29,7	24,2	81,7	5864
2023	Europa	Meiden	1877	1582	31,4	26,5	84,3	5977
2023	Buiten Europa	Jongens	5466	4623	34,5	29,1	84,6	15864
2023	Buiten Europa	Meiden	6011	5229	36,8	32,0	87,0	16319

Jaar	Herkomst	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging	N
2024	Nederland	Jongens	14498	9600	25,3	16,8	66,2	57280
2024	Nederland	Meiden	16035	10838	28,1	19,0	67,6	57014
2024	Europa	Jongens	1637	1274	26,4	20,6	77,8	6194
2024	Europa	Meiden	1625	1264	26,3	20,5	77,8	6173
2024	Buiten Europa	Jongens	4755	3846	29,6	24,0	80,9	16053
2024	Buiten Europa	Meiden	5179	4237	31,7	25,9	81,8	16352

A.22 Heroverweging en bijstelling naar SES

Jaar	SES	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling hero-verweging
2021	Lage SES	12155	4028	48,2	16,0	33,1
2021	Gemiddelde SES	44832	11409	38,1	9,7	25,4
2021	Hoge SES	4856	1426	19,3	5,7	29,4
2022	Lage SES	11111	3754	44,0	14,9	33,8
2022	Gemiddelde SES	41671	11536	35,3	9,8	27,7
2022	Hoge SES	4645	1485	18,4	5,9	32,0
2023	Lage SES	10567	8486	43,0	34,5	80,3
2023	Gemiddelde SES	37396	27896	32,6	24,3	74,6
2023	Hoge SES	4105	3475	16,7	14,1	84,7
2024	Lage SES	9499	7101	37,6	28,1	74,8
2024	Gemiddelde SES	31756	21900	28,1	19,4	69,0
2024	Hoge SES	3457	2780	14,4	11,6	80,4

A.23 Heroverweging en bijstelling naar SES en voorlopig advies

Jaar	SES	Advies	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging
2021	Lage SES	VMBO BB	2 973	693	89,2	20,8	23,3
2021	Lage SES	VMBO BB/KB	864	441	39,7	20,3	51,0
2021	Lage SES	VMBO KB	2 698	871	66,1	21,3	32,3
2021	Lage SES	VMBO KB/GT	649	358	32,4	17,9	55,2
2021	Lage SES	VMBO GT	2 610	809	53,5	16,6	31,0
2021	Lage SES	VMBO/HAVO	528	298	21,3	12,0	56,4
2021	Lage SES	HAVO	1 212	340	44,5	12,5	28,1
2021	Lage SES	HAVO/VWO	398	157	25,7	10,1	39,4
2021	Gemiddelde SES	VMBO BB	5 301	1 043	89,5	17,6	19,7
2021	Gemiddelde SES	VMBO BB/KB	1 888	713	40,4	15,2	37,8
2021	Gemiddelde SES	VMBO KB	7 547	1 833	64,8	15,7	24,3
2021	Gemiddelde SES	VMBO KB/GT	2 121	1 010	31,0	14,8	47,6
2021	Gemiddelde SES	VMBO GT	12 069	2 663	54,6	12,1	22,1
2021	Gemiddelde SES	VMBO/HAVO	2 778	1 315	21,0	9,9	47,3
2021	Gemiddelde SES	HAVO	9 404	1 851	46,0	9,1	19,7
2021	Gemiddelde SES	HAVO/VWO	3 453	933	26,3	7,1	27,0
2021	Hoge SES	VMBO BB	104	23	92,9	20,5	22,1
2021	Hoge SES	VMBO BB/KB	53	23	38,1	16,5	43,4
2021	Hoge SES	VMBO KB	228	56	56,4	13,9	24,6
2021	Hoge SES	VMBO KB/GT	114	54	30,8	14,6	47,4
2021	Hoge SES	VMBO GT	1 087	308	51,1	14,5	28,3
2021	Hoge SES	VMBO/HAVO	358	196	18,2	10,0	54,7
2021	Hoge SES	HAVO	1 856	415	41,5	9,3	22,4
2021	Hoge SES	HAVO/VWO	1 045	346	25,0	8,3	33,1

Jaar	SES	Advies	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging
2022	Lage SES	VMBO BB	2804	647	92,5	21,3	23,1
2022	Lage SES	VMBO BB/KB	733	378	34,8	17,9	51,6
2022	Lage SES	VMBO KB	2366	725	59,3	18,2	30,6
2022	Lage SES	VMBO KB/GT	561	323	26,0	15,0	57,6
2022	Lage SES	VMBO GT	2272	744	46,3	15,2	32,7
2022	Lage SES	VMBO/HAVO	549	323	21,0	12,4	58,8
2022	Lage SES	HAVO	1239	393	43,2	13,7	31,7
2022	Lage SES	HAVO/VWO	328	139	20,8	8,8	42,4
2022	Gemiddelde SES	VMBO BB	5261	1070	92,2	18,7	20,3
2022	Gemiddelde SES	VMBO BB/KB	1631	762	35,4	16,6	46,7
2022	Gemiddelde SES	VMBO KB	6869	1724	59,9	15,0	25,1
2022	Gemiddelde SES	VMBO KB/GT	1838	949	25,4	13,1	51,6
2022	Gemiddelde SES	VMBO GT	10562	2597	48,7	12,0	24,6
2022	Gemiddelde SES	VMBO/HAVO	2646	1378	19,6	10,2	52,1
2022	Gemiddelde SES	HAVO	9333	1961	44,9	9,4	21,0
2022	Gemiddelde SES	HAVO/VWO	3244	1030	24,6	7,8	31,8
2022	Hoge SES	VMBO BB	113	22	92,6	18,0	19,5
2022	Hoge SES	VMBO BB/KB	46	23	31,9	16,0	50,0
2022	Hoge SES	VMBO KB	218	58	56,9	15,1	26,6
2022	Hoge SES	VMBO KB/GT	95	55	23,8	13,8	57,9
2022	Hoge SES	VMBO GT	965	281	47,4	13,8	29,1
2022	Hoge SES	VMBO/HAVO	342	197	17,8	10,2	57,6
2022	Hoge SES	HAVO	1881	485	42,5	10,9	25,8
2022	Hoge SES	HAVO/VWO	983	363	22,9	8,5	36,9
2023	Lage SES	VMBO BB	2688	2027	92,3	69,6	75,4

Jaar	SES	Advies	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging
2023	Lage SES	VMBO BB/KB	886	824	36,6	34,0	93,0
2023	Lage SES	VMBO KB	2257	1762	63,1	49,3	78,1
2023	Lage SES	VMBO KB/GT	767	708	29,2	26,9	92,3
2023	Lage SES	VMBO GT	2004	1540	47,0	36,1	76,8
2023	Lage SES	VMBO/HAVO	478	440	17,0	15,6	92,1
2023	Lage SES	HAVO	924	726	37,3	29,3	78,6
2023	Lage SES	HAVO/VWO	272	240	15,9	14,0	88,2
2023	Gemiddelde SES	VMBO BB	4652	3358	92,6	66,9	72,2
2023	Gemiddelde SES	VMBO BB/KB	2110	1870	39,0	34,5	88,6
2023	Gemiddelde SES	VMBO KB	6393	4656	61,4	44,7	72,8
2023	Gemiddelde SES	VMBO KB/GT	2366	2105	27,4	24,4	89,0
2023	Gemiddelde SES	VMBO GT	9310	6443	48,9	33,9	69,2
2023	Gemiddelde SES	VMBO/HAVO	2531	2242	17,2	15,2	88,6
2023	Gemiddelde SES	HAVO	7272	5123	39,6	27,9	70,4
2023	Gemiddelde SES	HAVO/VWO	2396	1879	16,3	12,8	78,4
2023	Hoge SES	VMBO BB	103	63	92,8	56,8	61,2
2023	Hoge SES	VMBO BB/KB	47	45	29,6	28,3	95,7
2023	Hoge SES	VMBO KB	246	206	61,7	51,6	83,7
2023	Hoge SES	VMBO KB/GT	138	126	26,1	23,8	91,3
2023	Hoge SES	VMBO GT	839	692	45,9	37,9	82,5
2023	Hoge SES	VMBO/HAVO	380	357	17,0	16,0	93,9
2023	Hoge SES	HAVO	1499	1243	38,2	31,6	82,9
2023	Hoge SES	HAVO/VWO	838	734	17,2	15,0	87,6
2024	Lage SES	VMBO BB	2292	1562	92,9	63,3	68,2
2024	Lage SES	VMBO BB/KB	928	845	34,5	31,5	91,1

Jaar	SES	Advies	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging
2024	Lage SES	VMBO KB	2 041	1 449	60,0	42,6	71,0
2024	Lage SES	VMBO KB/GT	677	611	22,3	20,1	90,3
2024	Lage SES	VMBO GT	1 806	1 276	42,4	29,9	70,7
2024	Lage SES	VMBO/HAVO	451	412	14,3	13,0	91,4
2024	Lage SES	HAVO	794	569	31,6	22,6	71,7
2024	Lage SES	HAVO/VWO	250	209	13,5	11,3	83,6
2024	Gemiddelde SES	VMBO BB	3 902	2 429	93,6	58,3	62,3
2024	Gemiddelde SES	VMBO BB/KB	1 805	1 592	34,7	30,6	88,2
2024	Gemiddelde SES	VMBO KB	5 547	3 519	61,4	39,0	63,4
2024	Gemiddelde SES	VMBO KB/GT	2 008	1 742	21,7	18,8	86,8
2024	Gemiddelde SES	VMBO GT	7 849	4 989	44,8	28,5	63,6
2024	Gemiddelde SES	VMBO/HAVO	2 240	1 961	14,2	12,4	87,5
2024	Gemiddelde SES	HAVO	5 901	3 855	34,1	22,3	65,3
2024	Gemiddelde SES	HAVO/VWO	2 199	1 633	13,8	10,3	74,3
2024	Hoge SES	VMBO BB	92	58	95,8	60,4	63,0
2024	Hoge SES	VMBO BB/KB	49	44	32,2	28,9	89,8
2024	Hoge SES	VMBO KB	221	155	57,7	40,5	70,1
2024	Hoge SES	VMBO KB/GT	101	90	19,6	17,5	89,1
2024	Hoge SES	VMBO GT	712	554	44,9	35,0	77,8
2024	Hoge SES	VMBO/HAVO	342	314	15,4	14,1	91,8
2024	Hoge SES	HAVO	1 231	963	35,2	27,5	78,2
2024	Hoge SES	HAVO/VWO	703	597	14,0	11,9	84,9

A.24 Heroverweging en bijstelling naar SES en geslacht

Jaar	SES	Geslacht	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling heroverweging
2021	Lage SES	Jongens	5849	1912	47,7	15,6	32,7
2021	Lage SES	Meiden	6306	2116	48,6	16,3	33,6
2021	Gemiddelde SES	Jongens	21440	5240	36,6	8,9	24,4
2021	Gemiddelde SES	Meiden	23392	6169	39,6	10,4	26,4
2021	Hoge SES	Jongens	2316	703	18,3	5,5	30,4
2021	Hoge SES	Meiden	2540	723	20,2	5,8	28,5
2022	Lage SES	Jongens	5404	1806	43,8	14,6	33,4
2022	Lage SES	Meiden	5707	1948	44,1	15,1	34,1
2022	Gemiddelde SES	Jongens	20439	5632	34,6	9,5	27,6
2022	Gemiddelde SES	Meiden	21232	5904	36,1	10,0	27,8
2022	Hoge SES	Jongens	2233	725	17,5	5,7	32,5
2022	Hoge SES	Meiden	2412	760	19,3	6,1	31,5
2023	Lage SES	Jongens	4938	3918	41,3	32,8	79,3
2023	Lage SES	Meiden	5629	4568	44,5	36,1	81,2
2023	Gemiddelde SES	Jongens	17823	13124	31,0	22,8	73,6
2023	Gemiddelde SES	Meiden	19573	14772	34,2	25,8	75,5
2023	Hoge SES	Jongens	1855	1570	14,8	12,5	84,6
2023	Hoge SES	Meiden	2250	1905	18,7	15,8	84,7
2024	Lage SES	Jongens	4549	3379	37,0	27,5	74,3
2024	Lage SES	Meiden	4950	3722	38,1	28,6	75,2
2024	Gemiddelde SES	Jongens	15147	10341	26,9	18,3	68,3
2024	Gemiddelde SES	Meiden	16609	11559	29,4	20,4	69,6
2024	Hoge SES	Jongens	1672	1360	13,5	11,0	81,3
2024	Hoge SES	Meiden	1785	1420	15,4	12,2	79,6

A.25 Heroverweging en bijstelling naar SES en herkomst

Jaar	SES	Herkomst	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging
2021	Lage SES	Nederland	4178	940	50,0	11,3	22,5
2021	Lage SES	Europa	872	327	46,3	17,4	37,5
2021	Lage SES	Buiten Europa	6737	2651	47,4	18,6	39,3
2021	Gemiddelde SES	Nederland	35650	8183	38,5	8,8	23,0
2021	Gemiddelde SES	Europa	2803	876	35,0	10,9	31,3
2021	Gemiddelde SES	Buiten Europa	5646	2144	36,4	13,8	38,0
2021	Hoge SES	Nederland	4163	1186	19,6	5,6	28,5
2021	Hoge SES	Europa	333	116	18,0	6,3	34,8
2021	Hoge SES	Buiten Europa	325	111	16,7	5,7	34,2
2022	Lage SES	Nederland	4031	917	46,7	10,6	22,7
2022	Lage SES	Europa	747	227	44,7	13,6	30,4
2022	Lage SES	Buiten Europa	5877	2460	42,2	17,6	41,9
2022	Gemiddelde SES	Nederland	32691	8106	36,0	8,9	24,8
2022	Gemiddelde SES	Europa	2660	945	33,1	11,8	35,5
2022	Gemiddelde SES	Buiten Europa	5211	2134	32,8	13,4	41,0
2022	Hoge SES	Nederland	3844	1198	18,7	5,8	31,2
2022	Hoge SES	Europa	320	120	16,1	6,0	37,5
2022	Hoge SES	Buiten Europa	347	127	17,1	6,2	36,6
2023	Lage SES	Nederland	3505	2477	43,5	30,7	70,7
2023	Lage SES	Europa	680	565	41,3	34,3	83,1
2023	Lage SES	Buiten Europa	5965	5104	43,0	36,8	85,6
2023	Gemiddelde SES	Nederland	28692	20583	32,7	23,5	71,7
2023	Gemiddelde SES	Europa	2571	2111	31,8	26,1	82,1
2023	Gemiddelde SES	Buiten Europa	5129	4400	31,8	27,3	85,8

Jaar	SES	Herkomst	heroverweging	bijstelling	% heroverweging	% bijstelling	% bijstelling her-overweging
2023	Hoge SES	Nederland	3 294	2 751	16,6	13,9	83,5
2023	Hoge SES	Europa	355	318	17,0	15,2	89,6
2023	Hoge SES	Buiten Europa	370	336	17,3	15,7	90,8
2024	Lage SES	Nederland	3 392	2 234	38,9	25,6	65,9
2024	Lage SES	Europa	659	492	36,2	27,0	74,7
2024	Lage SES	Buiten Europa	5 141	4 157	37,1	30,0	80,9
2024	Gemiddelde SES	Nederland	24 335	15 981	28,3	18,6	65,7
2024	Gemiddelde SES	Europa	2 297	1 786	27,2	21,1	77,8
2024	Gemiddelde SES	Buiten Europa	4 476	3 658	27,2	22,3	81,7
2024	Hoge SES	Nederland	2 799	2 219	14,3	11,3	79,3
2024	Hoge SES	Europa	304	259	14,6	12,4	85,2
2024	Hoge SES	Buiten Europa	314	267	15,0	12,8	85,0

A.26 Aantal vestigingen naar percentage heroverweging: bijstellingsbereidheid

Jaar	0%	1-25%	26-50%	51-75%	76-99%	100%	Totaal
2014	288	1926	2564	1066	240	58	6142
2015	289	2041	2552	1290	279	63	6514
2016	254	2197	2594	1167	205	37	6454
2017	231	2139	2551	1147	221	43	6332
2018	133	1410	2383	1762	508	88	6284
2020	186	1739	2602	1336	294	46	6203
2021	176	1658	2515	1405	319	58	6131
2022	231	1898	2427	1222	249	59	6086
2023	337	2222	2230	1067	205	31	6092
2024	349	2656	2156	751	120	21	6053

A.27 Aantal vestigingen zonder bijstelling naar heroverweging

Jaar	0%	1-25%	26-50%	51-75%	76-99%	100%	Totaal
2014	288	1 541	1 615	602	127	49	4 222
2015	289	1 248	1 150	474	95	37	3 293
2016	254	1 342	1 072	446	73	24	3 211
2017	231	1 251	1 073	362	95	24	3 036
2018	133	817	1 001	564	159	42	2 716
2020	186	944	990	378	58	22	2 578
2021	176	947	941	407	75	31	2 577
2022	231	1 017	874	335	77	25	2 559
2023	337	262	78	22	2	2	703
2024	349	364	80	10	2	2	807

A.28 Aantal vestigingen zonder bijstelling naar heroverweging naar stedelijkheid

Jaar	groep_heroverweging	Stedelijkheid	n
2021	0%	Matig tot sterk stedelijk	60
2021	0%	Niet tot weinig stedelijk	86
2021	0%	Zeer sterk stedelijk	30
2021	1-25%	Matig tot sterk stedelijk	415
2021	1-25%	Niet tot weinig stedelijk	323
2021	1-25%	Zeer sterk stedelijk	209
2021	26-50%	Matig tot sterk stedelijk	406
2021	26-50%	Niet tot weinig stedelijk	420
2021	26-50%	Zeer sterk stedelijk	115
2021	51-75%	Matig tot sterk stedelijk	147
2021	51-75%	Niet tot weinig stedelijk	226
2021	51-75%	Zeer sterk stedelijk	34
2021	76-99%	Matig tot sterk stedelijk	22
2021	76-99%	Niet tot weinig stedelijk	44
2021	76-99%	Zeer sterk stedelijk	9
2021	100%	Matig tot sterk stedelijk	6
2021	100%	Niet tot weinig stedelijk	23
2021	100%	Zeer sterk stedelijk	2
2022	0%	Matig tot sterk stedelijk	83
2022	0%	Niet tot weinig stedelijk	102
2022	0%	Zeer sterk stedelijk	46
2022	1-25%	Matig tot sterk stedelijk	461
2022	1-25%	Niet tot weinig stedelijk	343
2022	1-25%	Zeer sterk stedelijk	213
2022	26-50%	Matig tot sterk stedelijk	367

Jaar	groep_heroverweging	Stedelijkheid	n
2022	26-50%	Niet tot weinig stedelijk	396
2022	26-50%	Zeer sterk stedelijk	111
2022	51-75%	Matig tot sterk stedelijk	115
2022	51-75%	Niet tot weinig stedelijk	192
2022	51-75%	Zeer sterk stedelijk	28
2022	76-99%	Matig tot sterk stedelijk	22
2022	76-99%	Niet tot weinig stedelijk	49
2022	76-99%	Zeer sterk stedelijk	6
2022	100%	Matig tot sterk stedelijk	6
2022	100%	Niet tot weinig stedelijk	18
2022	100%	Zeer sterk stedelijk	1
2023	0%	Matig tot sterk stedelijk	127
2023	0%	Niet tot weinig stedelijk	140
2023	0%	Zeer sterk stedelijk	70
2023	1-25%	Matig tot sterk stedelijk	104
2023	1-25%	Niet tot weinig stedelijk	133
2023	1-25%	Zeer sterk stedelijk	25
2023	26-50%	Matig tot sterk stedelijk	19
2023	26-50%	Niet tot weinig stedelijk	55
2023	26-50%	Zeer sterk stedelijk	4
2023	51-75%	Matig tot sterk stedelijk	4
2023	51-75%	Niet tot weinig stedelijk	16
2023	51-75%	Zeer sterk stedelijk	2
2023	76-99%	Niet tot weinig stedelijk	2
2023	100%	Niet tot weinig stedelijk	2
2024	0%	Matig tot sterk stedelijk	126

Jaar	groep_heroverweging	Stedelijkheid	n
2024	0%	Niet tot weinig stedelijk	157
2024	0%	Zeer sterk stedelijk	66
2024	1-25%	Matig tot sterk stedelijk	140
2024	1-25%	Niet tot weinig stedelijk	184
2024	1-25%	Zeer sterk stedelijk	40
2024	26-50%	Matig tot sterk stedelijk	21
2024	26-50%	Niet tot weinig stedelijk	54
2024	26-50%	Zeer sterk stedelijk	5
2024	51-75%	Matig tot sterk stedelijk	3
2024	51-75%	Niet tot weinig stedelijk	7
2024	76-99%	Niet tot weinig stedelijk	1
2024	76-99%	Zeer sterk stedelijk	1
2024	100%	Niet tot weinig stedelijk	2

A.29 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo

Jaar	plaatsing	N	percentage
2021	Hoger dan advies	3 937	2,3
2021	Gelijk aan advies	135 925	79,5
2021	Lager dan advies	2 624	1,5
2021	Onbekend	28 380	16,6
2022	Hoger dan advies	3 901	2,3
2022	Gelijk aan advies	137 389	80,1
2022	Lager dan advies	2 761	1,6
2022	Onbekend	27 535	16,1
2023	Hoger dan advies	3 954	2,4
2023	Gelijk aan advies	133 365	79,7
2023	Lager dan advies	3 122	1,9
2023	Onbekend	26 862	16,1
2024	Hoger dan advies	3 740	2,3
2024	Gelijk aan advies	132 053	79,6
2024	Lager dan advies	2 977	1,8
2024	Onbekend	27 066	16,3

A.30 Plaats in het derde leerjaar van vo

Jaar	plaatsing3	N	percentage
2019	Hoger dan advies	16166	9,4
2019	Gelijk aan advies	123654	71,6
2019	Lager dan advies	14668	8,5
2019	Gedoubleerd	9685	5,6
2019	Onbekend	8492	4,9
2020	Hoger dan advies	11747	6,8
2020	Gelijk aan advies	123730	71,2
2020	Lager dan advies	18692	10,8
2020	Gedoubleerd	10016	5,8
2020	Onbekend	9597	5,5
2021	Hoger dan advies	11190	6,5
2021	Gelijk aan advies	122064	71,4
2021	Lager dan advies	18485	10,8
2021	Gedoubleerd	10143	5,9
2021	Onbekend	8984	5,3
2022	Hoger dan advies	10720	6,2
2022	Gelijk aan advies	123365	71,9
2022	Lager dan advies	19349	11,3
2022	Gedoubleerd	9274	5,4
2022	Onbekend	8878	5,2

A.31 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar geslacht

Jaar	Geslacht	plaatsing	N	percentage
2021	Jongens	Hoger dan advies	1 894	2,2
2021	Jongens	Gelijk aan advies	67 652	79,8
2021	Jongens	Lager dan advies	1 350	1,6
2021	Jongens	Onbekend	13 927	16,4
2021	Meiden	Hoger dan advies	2 043	2,4
2021	Meiden	Gelijk aan advies	68 273	79,3
2021	Meiden	Lager dan advies	1 274	1,5
2021	Meiden	Onbekend	14 453	16,8
2022	Jongens	Hoger dan advies	1 896	2,2
2022	Jongens	Gelijk aan advies	68 844	80,3
2022	Jongens	Lager dan advies	1 419	1,7
2022	Jongens	Onbekend	13 552	15,8
2022	Meiden	Hoger dan advies	2 005	2,3
2022	Meiden	Gelijk aan advies	68 545	79,8
2022	Meiden	Lager dan advies	1 342	1,6
2022	Meiden	Onbekend	13 983	16,3
2023	Jongens	Hoger dan advies	1 958	2,3
2023	Jongens	Gelijk aan advies	66 815	79,8
2023	Jongens	Lager dan advies	1 619	1,9
2023	Jongens	Onbekend	13 372	16,0
2023	Meiden	Hoger dan advies	1 996	2,4
2023	Meiden	Gelijk aan advies	66 549	79,7
2023	Meiden	Lager dan advies	1 503	1,8
2023	Meiden	Onbekend	13 489	16,1
2024	Jongens	Hoger dan advies	1 782	2,2

Jaar	Geslacht	plaatsing	N	percentage
2024	Jongens	Gelijk aan advies	66 219	79,9
2024	Jongens	Lager dan advies	1 486	1,8
2024	Jongens	Onbekend	13 373	16,1
2024	Meiden	Hoger dan advies	1 958	2,4
2024	Meiden	Gelijk aan advies	65 834	79,3
2024	Meiden	Lager dan advies	1 491	1,8
2024	Meiden	Onbekend	13 692	16,5

A.32 Plaats in het derde leerjaar van vo naar geslacht

Jaar	Geslacht	plaatsing3	N	percentage
2019	Jongens	Hoger dan advies	6211	7,2
2019	Jongens	Gelijk aan advies	60848	70,7
2019	Jongens	Lager dan advies	8895	10,3
2019	Jongens	Gedoubleerd	5927	6,9
2019	Jongens	Onbekend	4216	4,9
2019	Meiden	Hoger dan advies	9955	11,5
2019	Meiden	Gelijk aan advies	62806	72,6
2019	Meiden	Lager dan advies	5773	6,7
2019	Meiden	Gedoubleerd	3758	4,3
2019	Meiden	Onbekend	4276	4,9
2020	Jongens	Hoger dan advies	4404	5,1
2020	Jongens	Gelijk aan advies	60429	69,9
2020	Jongens	Lager dan advies	11148	12,9
2020	Jongens	Gedoubleerd	5862	6,8
2020	Jongens	Onbekend	4648	5,4
2020	Meiden	Hoger dan advies	7343	8,4
2020	Meiden	Gelijk aan advies	63301	72,5
2020	Meiden	Lager dan advies	7544	8,6
2020	Meiden	Gedoubleerd	4154	4,8
2020	Meiden	Onbekend	4949	5,7
2021	Jongens	Hoger dan advies	4173	4,9
2021	Jongens	Gelijk aan advies	59355	70,0
2021	Jongens	Lager dan advies	11067	13,0
2021	Jongens	Gedoubleerd	5808	6,8
2021	Jongens	Onbekend	4420	5,2

Jaar	Geslacht	plaatsing3	N	percentage
2021	Meiden	Hoger dan advies	7017	8,2
2021	Meiden	Gelijk aan advies	62709	72,9
2021	Meiden	Lager dan advies	7418	8,6
2021	Meiden	Gedoubleerd	4335	5,0
2021	Meiden	Onbekend	4564	5,3
2022	Jongens	Hoger dan advies	3938	4,6
2022	Jongens	Gelijk aan advies	60135	70,2
2022	Jongens	Lager dan advies	11700	13,7
2022	Jongens	Gedoubleerd	5458	6,4
2022	Jongens	Onbekend	4480	5,2
2022	Meiden	Hoger dan advies	6782	7,9
2022	Meiden	Gelijk aan advies	63230	73,6
2022	Meiden	Lager dan advies	7649	8,9
2022	Meiden	Gedoubleerd	3816	4,4
2022	Meiden	Onbekend	4398	5,1

A.33 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar stedelijkheid

Jaar	Stedelijkheid	plaatsing	n	percentage
2021	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	1 184	2,5
2021	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	38 196	79,6
2021	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	1 021	2,1
2021	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	7 571	15,8
2021	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	1 829	2,2
2021	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	66 238	80,3
2021	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	1 133	1,4
2021	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	13 274	16,1
2021	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	924	2,3
2021	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	31 491	77,9
2021	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	470	1,2
2021	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	7 535	18,6
2022	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	1 233	2,6
2022	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	38 499	79,9
2022	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	1 133	2,4
2022	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	7 293	15,1
2022	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	1 831	2,2
2022	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	66 951	81,2
2022	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	1 191	1,4
2022	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	12 519	15,2
2022	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	837	2,0
2022	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	31 939	78,0
2022	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	437	1,1
2022	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	7 723	18,9
2023	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	1 156	2,5

Jaar	Stedelijkheid	plaatsing	n	percentage
2023	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	36 479	79,0
2023	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	1 413	3,1
2023	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	7 151	15,5
2023	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	1 898	2,3
2023	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	65 444	81,0
2023	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	1 303	1,6
2023	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	12 190	15,1
2023	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	900	2,2
2023	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	31 442	78,1
2023	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	406	1,0
2023	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	7 521	18,7
2024	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	1 151	2,5
2024	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	36 623	79,7
2024	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	1 339	2,9
2024	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	6 822	14,9
2024	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	1 669	2,1
2024	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	64 151	80,4
2024	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	1 316	1,7
2024	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	12 610	15,8
2024	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	920	2,3
2024	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	31 279	77,9
2024	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	322	0,8
2024	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	7 634	19,0

A.34 Plaats in het derde leerjaar van vo naar stedelijkheid

Jaar	Stedelijkheid	plaatsing3	n	percentage
2019	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	4451	9,1
2019	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	35420	72,2
2019	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	4809	9,8
2019	Niet tot weinig stedelijk	Gedoubleerd	2180	4,4
2019	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	2220	4,5
2019	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	7759	9,3
2019	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	60127	72,4
2019	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	7201	8,7
2019	Matig tot sterk stedelijk	Gedoubleerd	4662	5,6
2019	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	3344	4,0
2019	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	3956	9,8
2019	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	28107	69,4
2019	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	2658	6,6
2019	Zeer sterk stedelijk	Gedoubleerd	2843	7,0
2019	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	2928	7,2
2020	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	3294	6,7
2020	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	35425	72,2
2020	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	5903	12,0
2020	Niet tot weinig stedelijk	Gedoubleerd	2113	4,3
2020	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	2363	4,8
2020	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	5846	7,0
2020	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	60260	72,0
2020	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	8978	10,7
2020	Matig tot sterk stedelijk	Gedoubleerd	4815	5,8
2020	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	3803	4,5

Jaar	Stedelijkheid	plaatsing3	n	percentage
2020	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	2607	6,4
2020	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	28045	68,4
2020	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	3811	9,3
2020	Zeer sterk stedelijk	Gedoubleerd	3088	7,5
2020	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	3431	8,4
2021	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	3159	6,6
2021	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	34528	72,0
2021	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	5894	12,3
2021	Niet tot weinig stedelijk	Gedoubleerd	2229	4,6
2021	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	2162	4,5
2021	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	5527	6,7
2021	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	59714	72,4
2021	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	8782	10,6
2021	Matig tot sterk stedelijk	Gedoubleerd	4795	5,8
2021	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	3656	4,4
2021	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	2504	6,2
2021	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	27822	68,8
2021	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	3809	9,4
2021	Zeer sterk stedelijk	Gedoubleerd	3119	7,7
2021	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	3166	7,8
2022	Niet tot weinig stedelijk	Hoger dan advies	3147	6,5
2022	Niet tot weinig stedelijk	Gelijk aan advies	34627	71,9
2022	Niet tot weinig stedelijk	Lager dan advies	6094	12,7
2022	Niet tot weinig stedelijk	Gedoubleerd	2145	4,5
2022	Niet tot weinig stedelijk	Onbekend	2145	4,5
2022	Matig tot sterk stedelijk	Hoger dan advies	5119	6,2

Jaar	Stedelijkheid	plaatsing3	n	percentage
2022	Matig tot sterk stedelijk	Gelijk aan advies	60213	73,0
2022	Matig tot sterk stedelijk	Lager dan advies	9194	11,1
2022	Matig tot sterk stedelijk	Gedoubleerd	4385	5,3
2022	Matig tot sterk stedelijk	Onbekend	3581	4,3
2022	Zeer sterk stedelijk	Hoger dan advies	2454	6,0
2022	Zeer sterk stedelijk	Gelijk aan advies	28525	69,7
2022	Zeer sterk stedelijk	Lager dan advies	4061	9,9
2022	Zeer sterk stedelijk	Gedoubleerd	2744	6,7
2022	Zeer sterk stedelijk	Onbekend	3152	7,7

A.35 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar herkomst

Jaar	Herkomst	plaatsing	N	percentage
2021	Nederland	Hoger dan advies	2 494	2,0
2021	Nederland	Gelijk aan advies	99 480	80,8
2021	Nederland	Lager dan advies	2 108	1,7
2021	Nederland	Onbekend	19 107	15,5
2021	Europa	Hoger dan advies	286	2,4
2021	Europa	Gelijk aan advies	9 377	77,6
2021	Europa	Lager dan advies	144	1,2
2021	Europa	Onbekend	2 279	18,9
2021	Buiten Europa	Hoger dan advies	1 071	3,3
2021	Buiten Europa	Gelijk aan advies	25 034	76,4
2021	Buiten Europa	Lager dan advies	326	1,0
2021	Buiten Europa	Onbekend	6 336	19,3
2022	Nederland	Hoger dan advies	2 502	2,1
2022	Nederland	Gelijk aan advies	98 268	81,0
2022	Nederland	Lager dan advies	2 168	1,8
2022	Nederland	Onbekend	18 350	15,1
2022	Europa	Hoger dan advies	286	2,3
2022	Europa	Gelijk aan advies	9 518	78,1
2022	Europa	Lager dan advies	167	1,4
2022	Europa	Onbekend	2 211	18,1
2022	Buiten Europa	Hoger dan advies	990	3,0
2022	Buiten Europa	Gelijk aan advies	25 733	77,7
2022	Buiten Europa	Lager dan advies	342	1,0
2022	Buiten Europa	Onbekend	6 041	18,2
2023	Nederland	Hoger dan advies	2 482	2,1

Jaar	Herkomst	plaatsing	N	percentage
2023	Nederland	Gelijk aan advies	94048	80,6
2023	Nederland	Lager dan advies	2545	2,2
2023	Nederland	Onbekend	17585	15,1
2023	Europa	Hoger dan advies	333	2,7
2023	Europa	Gelijk aan advies	9700	77,7
2023	Europa	Lager dan advies	161	1,3
2023	Europa	Onbekend	2296	18,4
2023	Buiten Europa	Hoger dan advies	1002	3,0
2023	Buiten Europa	Gelijk aan advies	26076	77,8
2023	Buiten Europa	Lager dan advies	327	1,0
2023	Buiten Europa	Onbekend	6127	18,3
2024	Nederland	Hoger dan advies	2362	2,0
2024	Nederland	Gelijk aan advies	92980	80,7
2024	Nederland	Lager dan advies	2396	2,1
2024	Nederland	Onbekend	17528	15,2
2024	Europa	Hoger dan advies	328	2,5
2024	Europa	Gelijk aan advies	10271	77,3
2024	Europa	Lager dan advies	180	1,4
2024	Europa	Onbekend	2508	18,9
2024	Buiten Europa	Hoger dan advies	962	2,8
2024	Buiten Europa	Gelijk aan advies	26367	77,7
2024	Buiten Europa	Lager dan advies	339	1,0
2024	Buiten Europa	Onbekend	6285	18,5

A.36 Plaats in het derde leerjaar van vo naar herkomst

Jaar	Herkomst	plaatsing3	N	percentage
2019	Nederland	Hoger dan advies	10448	8,3
2019	Nederland	Gelijk aan advies	92564	73,4
2019	Nederland	Lager dan advies	11089	8,8
2019	Nederland	Gedoubleerd	6133	4,9
2019	Nederland	Onbekend	5881	4,7
2019	Europa	Hoger dan advies	1245	11,0
2019	Europa	Gelijk aan advies	7662	67,9
2019	Europa	Lager dan advies	816	7,2
2019	Europa	Gedoubleerd	771	6,8
2019	Europa	Onbekend	798	7,1
2019	Buiten Europa	Hoger dan advies	4233	13,1
2019	Buiten Europa	Gelijk aan advies	21658	66,8
2019	Buiten Europa	Lager dan advies	2453	7,6
2019	Buiten Europa	Gedoubleerd	2475	7,6
2019	Buiten Europa	Onbekend	1613	5,0
2020	Nederland	Hoger dan advies	7730	6,1
2020	Nederland	Gelijk aan advies	92148	73,0
2020	Nederland	Lager dan advies	13744	10,9
2020	Nederland	Gedoubleerd	6051	4,8
2020	Nederland	Onbekend	6628	5,2
2020	Europa	Hoger dan advies	918	7,6
2020	Europa	Gelijk aan advies	8214	68,3
2020	Europa	Lager dan advies	1118	9,3
2020	Europa	Gedoubleerd	855	7,1
2020	Europa	Onbekend	914	7,6

Jaar	Herkomst	plaatsing3	N	percentage
2020	Buiten Europa	Hoger dan advies	2 918	8,9
2020	Buiten Europa	Gelijk aan advies	21 703	66,5
2020	Buiten Europa	Lager dan advies	3 411	10,5
2020	Buiten Europa	Gedoubleerd	2 819	8,6
2020	Buiten Europa	Onbekend	1 785	5,5
2021	Nederland	Hoger dan advies	7 294	5,9
2021	Nederland	Gelijk aan advies	90 238	73,3
2021	Nederland	Lager dan advies	13 329	10,8
2021	Nederland	Gedoubleerd	6 081	4,9
2021	Nederland	Onbekend	6 247	5,1
2021	Europa	Hoger dan advies	950	7,9
2021	Europa	Gelijk aan advies	8 313	68,8
2021	Europa	Lager dan advies	1 076	8,9
2021	Europa	Gedoubleerd	864	7,1
2021	Europa	Onbekend	883	7,3
2021	Buiten Europa	Hoger dan advies	2 786	8,5
2021	Buiten Europa	Gelijk aan advies	21 791	66,5
2021	Buiten Europa	Lager dan advies	3 707	11,3
2021	Buiten Europa	Gedoubleerd	2 843	8,7
2021	Buiten Europa	Onbekend	1 640	5,0
2022	Nederland	Hoger dan advies	6 866	5,7
2022	Nederland	Gelijk aan advies	89 016	73,4
2022	Nederland	Lager dan advies	13 711	11,3
2022	Nederland	Gedoubleerd	5 558	4,6
2022	Nederland	Onbekend	6 137	5,1
2022	Europa	Hoger dan advies	908	7,5

Jaar	Herkomst	plaatsing3	N	percentage
2022	Europa	Gelijk aan advies	8480	69,6
2022	Europa	Lager dan advies	1098	9,0
2022	Europa	Gedoubleerd	847	7,0
2022	Europa	Onbekend	849	7,0
2022	Buiten Europa	Hoger dan advies	2679	8,1
2022	Buiten Europa	Gelijk aan advies	22473	67,9
2022	Buiten Europa	Lager dan advies	3917	11,8
2022	Buiten Europa	Gedoubleerd	2474	7,5
2022	Buiten Europa	Onbekend	1563	4,7

A.37 Plaatsing in het eerste leerjaar van vo naar SES

Jaar	SES	Plaats vo1	N	percentage
2021	Lage SES	Hoger dan advies	3002	11,7
2021	Lage SES	Gelijk aan advies	16832	65,7
2021	Lage SES	Lager dan advies	329	1,3
2021	Lage SES	Onbekend	5451	21,3
2021	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	7558	6,3
2021	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	90329	75,6
2021	Gemiddelde SES	Lager dan advies	1718	1,4
2021	Gemiddelde SES	Onbekend	19924	16,7
2021	Hoge SES	Hoger dan advies	610	2,4
2021	Hoge SES	Gelijk aan advies	21904	85,5
2021	Hoge SES	Lager dan advies	149	0,6
2021	Hoge SES	Onbekend	2951	11,5
2022	Lage SES	Hoger dan advies	2792	10,9
2022	Lage SES	Gelijk aan advies	17378	67,7
2022	Lage SES	Lager dan advies	329	1,3
2022	Lage SES	Onbekend	5154	20,1
2022	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	7304	6,1
2022	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	91218	76,2
2022	Gemiddelde SES	Lager dan advies	1837	1,5
2022	Gemiddelde SES	Onbekend	19351	16,2
2022	Hoge SES	Hoger dan advies	595	2,3
2022	Hoge SES	Gelijk aan advies	22013	85,8
2022	Hoge SES	Lager dan advies	153	0,6
2022	Hoge SES	Onbekend	2892	11,3
2023	Lage SES	Hoger dan advies	4322	17,3

Jaar	SES	Plaats vo1	N	percentage
2023	Lage SES	Gelijk aan advies	15 179	60,7
2023	Lage SES	Lager dan advies	292	1,2
2023	Lage SES	Onbekend	5 226	20,9
2023	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	11 994	10,3
2023	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	84 323	72,2
2023	Gemiddelde SES	Lager dan advies	1 780	1,5
2023	Gemiddelde SES	Onbekend	18 648	16,0
2023	Hoge SES	Hoger dan advies	1 135	4,5
2023	Hoge SES	Gelijk aan advies	20 903	83,6
2023	Hoge SES	Lager dan advies	130	0,5
2023	Hoge SES	Onbekend	2 849	11,4
2024	Lage SES	Hoger dan advies	3 637	14,6
2024	Lage SES	Gelijk aan advies	15 723	63,1
2024	Lage SES	Lager dan advies	341	1,4
2024	Lage SES	Onbekend	5 207	20,9
2024	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	9 637	8,3
2024	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	86 224	73,9
2024	Gemiddelde SES	Lager dan advies	1 808	1,5
2024	Gemiddelde SES	Onbekend	19 011	16,3
2024	Hoge SES	Hoger dan advies	880	3,7
2024	Hoge SES	Gelijk aan advies	20 279	84,3
2024	Hoge SES	Lager dan advies	131	0,5
2024	Hoge SES	Onbekend	2 766	11,5

A.38 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES

Jaar	SES	Plaats vo3	N	percentage
2019	Lage SES	Hoger dan advies	3002	11,6
2019	Lage SES	Gelijk aan advies	16821	65,0
2019	Lage SES	Lager dan advies	2705	10,5
2019	Lage SES	Gedoubleerd	2150	8,3
2019	Lage SES	Onbekend	1192	4,6
2019	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	11222	9,3
2019	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	86477	71,6
2019	Gemiddelde SES	Lager dan advies	11035	9,1
2019	Gemiddelde SES	Gedoubleerd	6337	5,2
2019	Gemiddelde SES	Onbekend	5655	4,7
2019	Hoge SES	Hoger dan advies	2123	8,2
2019	Hoge SES	Gelijk aan advies	19962	77,2
2019	Hoge SES	Lager dan advies	989	3,8
2019	Hoge SES	Gedoubleerd	1192	4,6
2019	Hoge SES	Onbekend	1600	6,2
2020	Lage SES	Hoger dan advies	3426	13,2
2020	Lage SES	Gelijk aan advies	15981	61,4
2020	Lage SES	Lager dan advies	2914	11,2
2020	Lage SES	Gedoubleerd	2392	9,2
2020	Lage SES	Onbekend	1326	5,1
2020	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	11587	9,5
2020	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	84369	69,4
2020	Gemiddelde SES	Lager dan advies	12644	10,4
2020	Gemiddelde SES	Gedoubleerd	6531	5,4
2020	Gemiddelde SES	Onbekend	6384	5,3

Jaar	SES	Plaats vo3	N	percentage
2020	Hoge SES	Hoger dan advies	1931	7,4
2020	Hoge SES	Gelijk aan advies	19962	76,7
2020	Hoge SES	Lager dan advies	1238	4,8
2020	Hoge SES	Gedoubleerd	1084	4,2
2020	Hoge SES	Onbekend	1824	7,0
2021	Lage SES	Hoger dan advies	3314	12,9
2021	Lage SES	Gelijk aan advies	15644	61,1
2021	Lage SES	Lager dan advies	3079	12,0
2021	Lage SES	Gedoubleerd	2481	9,7
2021	Lage SES	Onbekend	1096	4,3
2021	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	11362	9,5
2021	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	83140	69,6
2021	Gemiddelde SES	Lager dan advies	12305	10,3
2021	Gemiddelde SES	Gedoubleerd	6613	5,5
2021	Gemiddelde SES	Onbekend	6109	5,1
2021	Hoge SES	Hoger dan advies	1794	7,0
2021	Hoge SES	Gelijk aan advies	19805	77,3
2021	Hoge SES	Lager dan advies	1243	4,9
2021	Hoge SES	Gedoubleerd	1040	4,1
2021	Hoge SES	Onbekend	1732	6,8
2022	Lage SES	Hoger dan advies	3057	11,9
2022	Lage SES	Gelijk aan advies	16014	62,4
2022	Lage SES	Lager dan advies	3291	12,8
2022	Lage SES	Gedoubleerd	2165	8,4
2022	Lage SES	Onbekend	1126	4,4
2022	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	10834	9,1

Jaar	SES	Plaats vo3	N	percentage
2022	Gemiddelde SES	Gelijk aan advies	83 936	70,1
2022	Gemiddelde SES	Lager dan advies	12 900	10,8
2022	Gemiddelde SES	Gedoubleerd	6 136	5,1
2022	Gemiddelde SES	Onbekend	5 904	4,9
2022	Hoge SES	Hoger dan advies	1 800	7,0
2022	Hoge SES	Gelijk aan advies	19 993	77,9
2022	Hoge SES	Lager dan advies	1 211	4,7
2022	Hoge SES	Gedoubleerd	899	3,5
2022	Hoge SES	Onbekend	1 750	6,8

A.39 Plaats in het derde leerjaar van vo naar SES bij dubbele adviezen

Jaar	SES	Plaatsing	N	percentage
2022	Lage SES	Hoger dan advies	3 403	40,7
2022	Lage SES	Lager dan advies	3 890	46,6
2022	Lage SES	Gedoubleerd	679	8,1
2022	Lage SES	Onbekend	379	4,5
2022	Gemiddelde SES	Hoger dan advies	16 795	43,1
2022	Gemiddelde SES	Lager dan advies	18 177	46,7
2022	Gemiddelde SES	Gedoubleerd	1 990	5,1
2022	Gemiddelde SES	Onbekend	1 971	5,1
2022	Hoge SES	Hoger dan advies	3 530	51,4
2022	Hoge SES	Lager dan advies	2 469	35,9
2022	Hoge SES	Gedoubleerd	284	4,1
2022	Hoge SES	Onbekend	586	8,5

B Extra bijlage: “Niet-bijstellen”

In deze bijlage zoomen we in op de 240 schoolvestigingen waar in de twee jaar sinds de beleidswijziging rond verplicht bijstellen geen adviezen zijn bijgesteld, en specifiek de 29 vestigingen waar er in die twee jaar 5 of meer leerlingen waren die op de doorstroomtoets hoger scoorden dan het voorlopig schooladvies. We vergelijken de verdeling van deze vestigingen met de totale groep: alle vestigingen met leerlingen met een schooladvies en toetsscores in Nederland.

B.1 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar aantal heroverweging

Aantal potentiële bijstellingen	Percentage en aantal scholen
0	41.2% (99)
1	19.6% (47)
2	10.8% (26)
3	8.3% (20)
4	7.9% (19)
5	2.1% (5)
6	2.5% (6)
7	2.1% (5)
8	2.9% (7)
9	0.4% (1)
10	0.4% (1)
11	0.4% (1)
13	0.4% (1)
15	0.4% (1)
18	0.4% (1)
Totaal	100.0% (240)

B.2 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar denominatie

Denominatie	Percentage en aantal scholen die niet-bijstellen	Percentage en aantal scholen binnen alle scholen
Rooms-Katholiek	44.8% (13)	30.0% (1,838)
Protestants-Christelijk	27.6% (8)	25.0% (1,527)
Openbaar	10.3% (3)	31.4% (1,923)
Reformatorisch	6.9% (2)	2.6% (162)
Algemeen bijzonder	3.4% (1)	5.1% (311)
Gereformeerd vrijgemaakt	3.4% (1)	1.8% (108)
Samenwerking PC, RK	3.4% (1)	0.9% (56)
Totaal	100.0% (29)	100.0% (6,119)

B.3 Aantal en percentage vestigingen met nul bijstellingen naar stedelijkheid

Stedelijkheid	Percentage en aantal scholen die niet-bijstellen	Percentage en aantal scholen binnen alle scholen
Niet tot weinig stedelijk	48.3% (14)	38.2% (2,335)
Matig tot sterk stedelijk	37.9% (11)	43.6% (2,666)
Zeer sterk stedelijk	13.8% (4)	18.3% (1,118)
Totaal	100.0% (29)	100.0% (6,119)

B.4 Aantal vestigingen met nul bijstellingen per bestuur en gemeente

Aantal scholen per bestuur	Aantal gevallen
1	27
2	1

Aantal scholen per gemeente	Aantal gevallen
	23
	1
	1

Colofon

Auteurs	Sam Vreeken, Eelco van Aarsen en Daniël van Eck
Afdeling	Informatieproducten
Datum	april 2026